

Привредна кретања у АП Војводини

јануар - март 2023. године

САДРЖАЈ:

I. ОПШТИ ПРЕГЛЕД ПРИВРЕДНЕ АКТИВНОСТИ У ПЕРИОДУ ЈАНУАР - МАРТ 2023. ГОДИНЕ	3
II. КРЕТАЊЕ ЦЕНА И ИНФЛАЦИЈЕ.....	15
III. ПОЉОПРИВРЕДА	21
IV. ИНДУСТРИЈА	28
V. ГРАЂЕВИНАРСТВО	33
VI. ПРОМЕТ РОБЕ У ТРГОВИНИ НА МАЛО.....	38
VII. ТУРИЗАМ И УГОСТИТЕЉСТВО	40
VIII. СПОЉНОТРГОВИНСКА РОБНА РАЗМЕНА	44
VIII.1. Спољнотрговинска робна размена Републике Србије.....	45
VIII.2. Спољнотрговинска робна размена АП Војводине.....	50
Спољнотрговинска робна размена, по економској намени Европске уније	52
Спољнотрговинска робна размена, по Класификацији делатности (КД 2010)	53
Спољнотрговинска робна размена по земљама	57
VIII.3. Аграрна спољнотрговинска робна размена	60
IX. РЕГИСТРОВАНА ЗАПОСЛЕНОСТ	67
X. НЕЗАПОСЛЕНОСТ.....	73
XI. ЗАРАДЕ	78
ИЗВОР ПОДАТАКА.....	83

I. ОПШТИ ПРЕГЛЕД ПРИВРЕДНЕ АКТИВНОСТИ У ПЕРИОДУ ЈАНУАР - МАРТ 2023. ГОДИНЕ

Основни економски показатељи привреде Републике Србије и АП Војводине	2019	2020	2021	2022	I-III 2023
БДП, реални раст у сталним ценама (%)	4,3	-0,9	7,5	2,3¹	0,7²
БДВ по делатностима, учешће у БДП (%)					
Пољопривреда	6,0	6,3	6,3	8,1	-
Индустрија	19,9	19,4	18,9	16,7	-
Грађевинарство	5,7	5,4	6,0	6,4	-
Услуге	51,2	51,7	51,5	51,4 ³	-
Инфлација (%)	1,7	1,6	4,0	11,9	16,0
Фискални дефицит/суфицит, % БДП	-0,2	-8,0	-4,1	-3,1	-1,4
Јавни дуг, % БДП (општи ниво државе)	52,8	57,8	57,1	55,7	51,5
Пољопривреда АП Војводине					
Остварена производња пшенице, t/ha	5,1	5,2	6,3	5,4	-
Остварена производња кукуруза, t/ha	8,8	8,4	6,4	4,6	-
Остварена производња шећерне репе, t/ha	54,9	54,4	52,5	47,0	-
Остварена производња малине, t/ha	4,7	3,8	4,1	4,7	-
Остварена производња јабуке, t/ha	27,1	25,4	26,0	25,4	-
Остварена производња грожђа, t/ha	8,4	8,5	8,2	8,5	-
Индустрија АП Војводине (индекс)	100,9	103,0	105,2	104,2	106,5
Рударство	95,1	96,6	93,9	100,1	96,6
Прерађивачка индустрија	100,4	103,3	104,8	104,1	104,6
Снабдевање ел. енергијом, гасом, паром и климатизација	199,1	97,9	139,4	110,7	162,1
Грађевинарство АП Војводине, (индекс вредности изведених радова у сталним ценама)	146,3	86,3	105,8	98,2	113,1
Промет робе у трговини на мало АП Војводине (индекс)					
Текуће цене (индекс, претходна година = 100)	109,2	103,1	116,8	121,9	112,7
Сталне цене (индекс, претходна година = 100)	107,4	103,2	111,1	104,4	95,9
Туризам АП Војводине					
Доласци (индекс, претходна година = 100)	104,3	47,9	159,4	156,3	106,5
Ноћења (индекс, претходна година = 100)	105,3	55,3	154,3	128,4	110,5
Спољнотрговинска робна размена АП Војводине (индекс, претходна година = 100)	107,4	95,9	128,8	138,9	105,1
Извоз (индекс, претходна година = 100)	108,6	99,0	123,4	123,1	112,3
Увоз (индекс, претходна година = 100)	106,2	92,9	134,0	152,7	100,4
Регистрована запосленост АП Војводине (индекс, претходна година = 100)	100,9	102,2	102,2	100,8	102,6
Стопа запослености у АП Војводини (%)	48,4	48,5	49,3	50,4	-
Стопа незапослености у АП Војводини (%)	9,0	7,6	9,5	8,2	-
Просечна нето зарада у АП Војводини (РСД)	51.965	57.186	62.494	71.236	78.096⁴

¹ Реални раст БДП-а за 2022. годину добијен на бази кварталног обрачуна.

² Флеш процена РЗС-а за први квартал 2023. године.

³ БДВ по делатностима у четвртм кварталу 2022. године (последњи податак).

⁴ Последњи званичан податак за период I-II 2023. године.

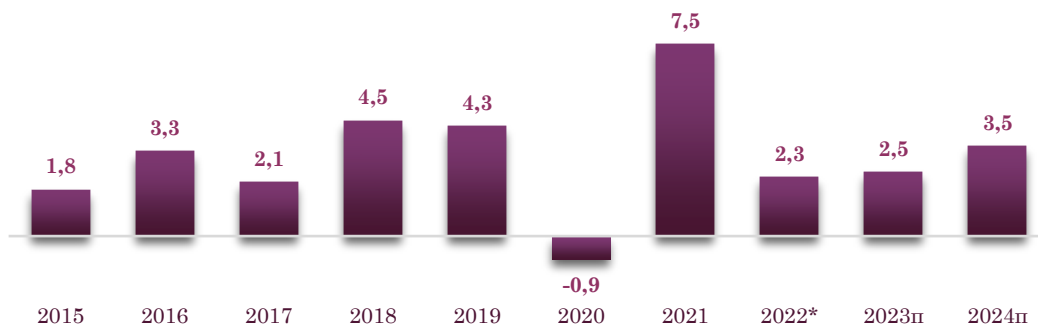
С почетка 2023. године **глобалну економију и даље карактерише висока неизвесност** након кумулативних негативних ефеката **три надовезане и испреплетане кризе** – пандемије вируса корона, енергетска криза и конфликт у Украјини, које су по својим карактеристикама и по факторима који су их изазвали различите од свих претходних криза на светском нивоу. Сукцесивне кризе уздрмале су комплетну светску привреду и оставиле снажне ожиљке на њено функционисање.

Упркос вишедимензионалној кризи у протекле три године, **Србија је успела да сачува стабилност своје економије и поверење потрошача и инвеститора**, о чему сведочи **кумулятивни реални раст БДП-а, рекордни приливи СДИ, наставак раста запослености и зарада у приватном сектору, као и највиши ниво девизних резерви.**

Пре свега, у Србији је по наступању пандемије било могуће да, захваљујући одговорној и адекватној економској политици у периоду пре пандемије, пуној координацији монетарне и фискалне политике, спроведеној фискалној консолидацији и структурним реформама, буду предузете **свеобухватне мере фискалне, монетарне и пруденцијалне политике којима је пружена подршка привреди и грађанима.** То је допринело да **Србија у 2020. години оствари један од најбољих резултата у Европи и забележи пад БДП-а од свега 0,9%**, као и да се преткризни ниво економске активности достигне свега три квартала након иницијалног потреса, тј. у првом кварталу 2021. **Иако је економска активност успорила раст у првој половини 2022. године**, под утицајем негативних ефеката конфликта у Украјини, који су за последицу имали знатно јачање глобалних трошковних притисака, пре свега по основу високих цена енергената и хране, као и смањене екстерне тражње, пре свега ЕУ, **привреда Србије је, према процени РЗС-а, у 2022. години остварила реални раст БДП-а од 2,3%.**

Привредни раст у Србији у три кризне године, кумулативно посматрано, износио је 9,0% и задржао је позицију једног од највиших у Европи.

БДП Републике Србије, годишње стопе реалног раста (%)

* - реални раст БДП-а у 2022. години добијен на бази кварталног обрачуна РЗС
п - пројекција НБС

Према флеш процени РЗС-а, **БДП Републике Србије је у првом кварталу 2023. године, у односу на исти период прошле године, забележио реални раст од 0,7%.**

Посматрано са производне стране, према процени НБС, **раст БДП-а у првом кварталу ове године вођен је растом активности у сектору индустрије** (допринос 0,5 п.п), пре свега захваљујући опоравку производње у електроенергетском систему, а позитиван допринос потекао је и од **услужних сектора** (0,3 п.п), мада у мањој мери него током 2022, и од **пољопривреде** (0,2 п.п). С друге стране, **негативан допринос расту потекао је од грађевинарства** (-0,1 п.п) и **нето пореза** (-0,3 п.п).

Посматрано с расходне стране, **раст БДП-а у првом кварталу ове године водио је извоз**, док је по том основу трошење залиха определило пад домаће тражње и поред тога што су њене остале компоненте, осим државне потрошње, забележиле раст.

Доприноси кварталној стопи раста БДП-а (%), производна страна (п.п)

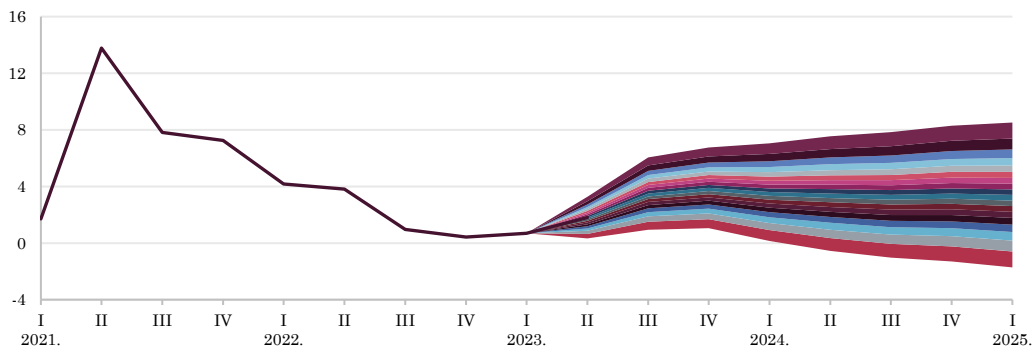
Доприноси кварталној стопи раста БДП-а (%), расходна страна (у п.п)

Пројекција НБС о даљем кретању БДП-а Републике Србије

Пројектовану стопу раста БДП-а у Србији за 2023. годину НБС је задржала у **распону 2,0%-3,0%**, као што је предвиђала и с почетка године. Ипак, имајући у виду да су спољнотрговинска кретања у Србији у првом кварталу била знатно повољнија од очекивања, као и да је пројекција раста зоне евра за ову годину коригована навише (са 0,5% на 1,0%), **НБС је променила пројектовану структуру раста БДП-а за ову годину у односу на претходна очекивања.**

Пројекција НБС о расту БДП-а у Србији (мг. стопе у %)

Посматрано с производне стране, због високог учешћа у структури БДП-а и у складу с наставком раста личне потрошње, према процени НБС, **највећи позитиван допринос расту БДП-а у 2023. очекује се од услужних сектора.** Очекује се да **позитиван допринос ове године потекне и од пољопривреде.** Наиме, имајући у виду и даље релативно високе трошкове пољопривредне производње, пре свега високе цене минералних ђубрива, НБС претпоставља да ће овогодишња пољопривредна сезона такође бити исподпросечна, мада боља од претходне када смо се суочили и с негативним ефектима суше, што би требало да резултира њеним благим позитивним доприносом БДП-у. **Благ позитиван допринос и ове године и наредних година очекује се и од грађевинарства,** пре свега као резултат планиране реализације инфраструктурних пројеката у области саобраћајне и комуналне инфраструктуре. **Од индустрије се ове године такође очекује позитиван допринос привредном**

расту, за разлику од претходне пројекције када се очекивала стагнација. Наиме, благ позитиван допринос би требало да пружи и **прерађивачка индустрија**, захваљујући вишој пројектованој стопи раста БДП-а зоне евра, наставку раста извоза по релативно високим стопима, као и пражњењу залиха готових производа. Расту активности у сектору **рударства** допринеће већа експлоатација угља и руде метала, нарочито бакра, док ће услед ниске базе из претходне године и очекиваног наставка раста производње, и енергетика дати благ позитиван допринос. У наредним годинама очекује се убрзање раста индустрије, уз позитиван допринос БДП-у, чему ће допринети активирање нових и проширење постојећих капацитета у прерађивачкој индустрији и опоравак екстерне тражње, као и структурне реформе у области енергетике планиране у новом аранжману с ММФ-ом.

Посматрано с расходне стране, НБС у **2023. пре свега очекује позитиван уместо негативног доприноса нето извоза**, при чему један део бржег раста извоза највероватније потиче од залиха, од којих се самим тим на нивоу године очекује нижи допринос. Наиме, спољнотрговинска кретања у Србији у првом кварталу ове године, која карактерише знатно виши реални раст извоза робе и услуга од увоза, знатно су повољнија од очекивања. Томе доприноси извоз електричне енергије, мањи увоз осталих енергената, али и то што већина најважнијих извозних грана прерађивачке индустрије наставља да бележи двоцифрене стопе раста извоза, и поред смањене екстерне тражње. Поред тога, захваљујући пре свега расту извоза ИКТ сектора, очекује се наставак суфицита у размени услуга. Имајући то у виду, као и виши пројектовани привредни раст зоне евра, што би требало позитивно да се одрази на наш извоз, очекује се да ће нето извоз ове године позитивно допринети БДП-у. И у наредним годинама очекује се благ позитиван допринос нето извоза, чему треба да допринесе очекивани опоравак екстерне тражње. Такође, важан фактор раста извоза биће ефекти нових инвестиција у извозно оријентисане секторе, што би требало да резултира убрзањем раста реалног извоза робе и услуга. Позитиван допринос нето извоза очекује се и поред тога што ће и увоз расти, вођен растом увоза опреме и репроматеријала за потребе реализације инвестиционих пројеката, а у мањој мери и увозом потрошне робе и туристичких услуга.

Привредни раст у 2023. ће, према пројекцији НБС, **и даље водити домаћа тражња, пре свега приватна потрошња** захваљујући расту зарада у приватном и јавном сектору, пензија и веће запослености. Важно је нагласити да се **од ове године примењују фискална правила за плате у јавном сектору и пензије**, због чега се очекује да ће се учешће расхода за запослене у јавном сектору, као и пензија, задржати испод 10% БДП-а, што је посебно важно са становишта обезбеђења одрживости привредног раста, као и фискалне одрживости. С друге стране, на расположив доходак за потрошњу негативно ће се одразити раст цене задуживања на домаћем тржишту по основу заопштравања монетарне политике НБС и по том основу мања тражња за кредитима намењеним потрошњи, као и даље релативно високи издаци за храну и енергенте. Са очекиваним исцрпљивањем ефеката трошковних притисака, приватна потрошња ће у 2024, према пројекцији НБС, убрзати раст и повећати допринос БДП-у. С друге стране, према процени НБС, ове године ће се смањити издаци за куповину робе и услуга на основу чега се очекује благо **негативан допринос државне потрошње**.

За разлику од претходне пројекције, у Србији се у овој години очекује **благ позитиван допринос привредном расту од фиксних инвестиција. Позитиван допринос се, као и у претходној пројекцији, очекује и од инвестиција државе** (због наставка реализације инфраструктурних пројеката и планираних високих капиталних издатака државе), **али и од приватних инвестиција**, чији извор

финансирања остаје сопствени капитал, захваљујући повећаној профитабилности привреде, на шта указују веће уплате пореза на добит за претходну годину од очекиване, као и висок прилив по основу СДИ.

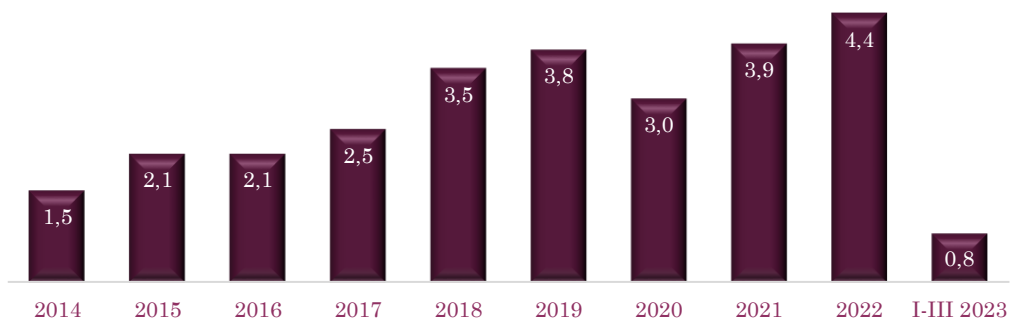
Под претпоставком опоравка светске економије и екстерне тражње од друге половине ове године, као и услед планиране реализације инвестиционих пројеката, пре свега у области путне, железничке, енергетске и комуналне инфраструктуре, од **2024. године се очекује убрзање раста БДП-а на распон од 3,0% до 4,0%**, а затим и повратак на претпандемијску путању раста од око 4,0% годишње.

У прилог очуваном инвестиционом поверењу и макроекономској перспективи Србије говори и податак о **приливу СДИ, који је у последње две године достигао нове рекордне вредности од преко 7,0% БДП-а и за три године, кумулативно посматрано, износио 11,3 млрд евра**, што је чинило око 60% укупних прилива у земље Западног Балкана.

Важна је чињеница да је **прилив СДИ све време био пројектно распрострањен и усмерен у претежно разменљиве секторе, односно прерађивачку индустрију**. Сектори прерађивачке индустрије са највећим приливом СДИ (металска, ауто, прехранбена, гума и пластика) бележе **снажан раст запослености, производње и извоза**. СДИ у Србији су и **географски диверсификоване**, са растућим учешћем земаља из азијско-пацифичког региона, поред ЕУ.

У првом кварталу 2023. године, укупан прилив СДИ у Србију износио је 847,9 млн евра, што представља **повећање од око 40%** у односу на исти период прошле године, а резултирало је високим приливом капитала на финансијском рачуну.

СДИ у Републици Србији (млрд евра)

Према подацима Развојне агенције Војводине, Војводина је у периоду **2003-2022. године привукла СДИ у вредности од око 11,4 млрд евра**. Укупно је **540 компанија** инвестирало у Војводину, од чега тренутно **активно послује 388 компанија**, које запошљавају око **100.400 људи**.

Највећу вредност инвестиције у Војводини забележиле су **Немачка, Италија и САД**. СДИ у Војводини су, према висини инвестиције, у највећој мери усмерене у **агробизнис, аутомобилску индустрију и финансијски сектор (банке)**.

Када је реч о **регионалној расподели БДП-а Србије**, према последњим званичним подацима РЗС-а, који се односе на 2021. годину, вредност регионалног БДП-а и учешће региона у вредности националног БДП-а је следеће: Београдски регион заузима водеће место (2.519 млрд РСД, учешће у националном БДП-у 40,2%), након

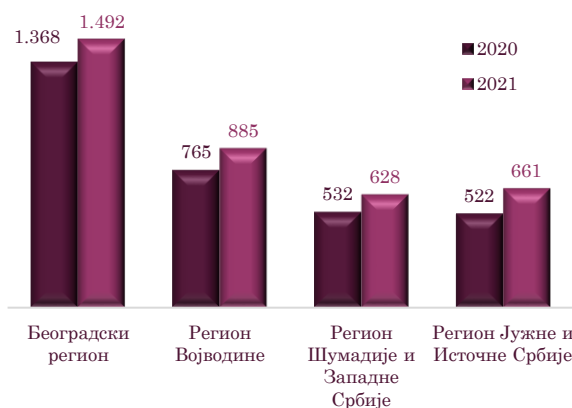
њега је **Регион Војводине (1.616 млрд РСД, учешће у националном БДП-у 25,8%)**, а потом следе Регион Шумадије и Западне Србије (1.173 млрд РСД, учешће 18,7%) и Регион Јужне и Источне Србије (960 млрд РСД, учешће 15,3%).

БДП по глави становника је у 2021. години био највиши у Београдском региону (1,5 млн динара), и био је за 62,6% већи *per capita* износ у односу на републички ниво, док је у свим осталим регионима БДП по глави становника био мањи од републичког просека. **БДП по глави становника у Војводини за 2021. годину износи 885 хиљада динара**, што указује на пораст од 15,7% у односу на 2020. годину. Најнижа вредност БДП-а по глави становника забележена је у Региону Шумадије и Западне Србије (628 хиљада динара у 2021).

Учешће региона у националном БДП-у, 2021. године

БДП по глави становника (у хиљ. РСД)

Инфлација у Србији је у првом кварталу 2023. године у просеку износила 16,0% мк, што је знатно изнад циљане границе НБС ($3,0\% \pm 1,5$ п.п). Такво кретање инфлације определили су повећани доприноси цена хране и очекиване корекције регулисаних цена, док је у супротном смеру деловао нижи допринос цена нафтних деривата. **У марту 2023. године, у поређењу са истим месецом 2022. године, инфлација у Србији је износила 16,2%**, што је врхунац међугодишње инфлације од почетка инфлаторних притисака из 2021. године. **У односу на фебруар, потрошачке цене у Србији су у марту порасле за 0,9%**, слично кретањима из претходног периода, која је обележио пре свега раст цена хране, а у мањој мери и цена у оквиру базе инфлације, тако да се и даље око две трећине доприноса укупној инфлацији односи на раст цена хране и енергената. На нивоу **Војводине међугодишња инфлација је у марту 2023. године износила 17,1%**, док је **месечни раст потрошачких цена износио 0,7%**. Према последњим пројекцијама НБС, **међугодишња инфлација ће се од априла наћи на опадајућој путањи**, уз знатнији пад у другој половини године, тако да ће на крају ове године инфлација бити двоструко нижа него што је била у марту. **Повратак инфлације у границе циља очекује се средином 2024. године**, захваљујући пре свега заостравању монетарних услова, затим слабљењу ефеката глобалних фактора који су водили раст цена енергената и хране у претходном периоду и успоравању увозне инфлације.

Референтна каматна стопа је од фебруара прошле године повећавана тринаест пута и тренутно износи 6,0% (мај 2023). У великом броју економија широм света, независно од степена развијености, на снази је тренд раста каматних стопа као **ефикасан инструмент за сузбијање високе инфлације** у ситуацији повећаних економских и геополитичких ризика.

Што се тиче **пољопривредне производње** у првом кварталу ове године, почетак 2023. године обележила је већа количина падавина него што је то карактеристично за јануар месец, која је ометала или одлагала обављање пољопривредних радова, да би током већег дела фебруара и марта агрометеоролошки услови омогућавали неометано обављање радова (али су истовремено створени и повољни услови за развој биљних болести и за ранију појаву биљних штеточина).

Када је реч о **пољопривредној сезони**, у недостатку прецизнијих информација о засејаним површинама и ефекту хладног времена почетком априла, **НБС и даље претпоставља да ће она бити исподпросечна**, због истрошених резерви пољопривредних произвођача (минералних ђубрива, семена и др), али боља од претходне када смо се суочили са негативним ефектима суше. **Претпоставља се да ће пољопривредна производња ове године бити већа од прошлогодишње за око 5%**, али и даље испод вишегодишњег просека.

У Војводини је у марту започета сетва шећерне репе, која ће ове године бити посејана на 25% више површина у односу на претходну годину. Очекује се да ће трошкови сетве бити већи од прошлогодишњих. Наиме, минерална ђубрива су појединастила, док су цене заштитних средстава и семенске робе повећане.

На основу података РЗС-а, око две трећине трошкова у производњи пољопривредних производа односи се на набавку сировина, хемикалија и енергената, чије су цене на светском тржишту енормно порасле у претходне две и по године, те се може закључити да је **раст трошкова производње, а тиме и цена произвођача хране у пољопривреди и прехранбеној индустрији Србије у протекле две године био доминантно опредељен порастом светских цена инпута**. Попуштање глобалних трошковних притисака у производњи крајем 2022. одразило се и на ниже цене инпута у домаћој пољопривредној производњи. **У наредном периоду очекује се даље смањење трошковних притисака на светском тржишту хране** по основу нижих цена инпута у производњи, пре свега нафте, природног гаса и минералних ђубрива. Иако су цене већине минералних ђубрива у паду од априла 2022, оне се и даље налазе изнад вишегодишњег просека под утицајем ниже глобалне понуде, као последице наставка сукоба у Украјини и забране извоза минералних ђубрива у Кини. С тим у вези, постоји бојазан у погледу снабдевања у наредном периоду, што се може одразити на резултате пољопривредне сезоне. Цене минералних ђубрива наставиле су кретање силазном путањом у априлу, пре свега под утицајем ниже цене калијум-хлорида.

Дакле, у наредном периоду очекује се наставак смањења трошкова енергената, а потом и осталих инпута у пољопривредној производњи, што би требало да **резултира и даљим смањењем цена домаћих примарних пољопривредних производа**, које ће се кретати слично као светске цене примарних пољопривредних производа.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије је у марту ове године покренуло Информациони систем еАграр како би се модернизовао и убрзао процес уписа података, промена података у Регистру пољопривредних газдинстава (РПГ), као и исплата подстицаја у пољопривреди.

Индустријска производња Републике Србије је у прва три месеца 2023. године остварила међугодишњи раст од 2,5%, вођен растом обима производње у секторима Рударство (4,5% мг) и Енергетика (18,6% мг), док је сектор Прерађивачке индустрије забележио благ међугодишњи пад обима производње од 1,5% мг. **Висок раст у електроенергетском сектору** од 18,6% мг. се може објаснити и ниском базом из претходне године, када је била смањена производња струје услед проблема у

електроенергетском систему. С друге стране, на **смањење обима производње прерађивачке индустрије** највише је утицала смањена производња основних метала, за преко 40% мг, а последично и смањена производња металних производа. **Индустријска производња АП Војводине је у периоду јануар - март 2023. године**, у односу на исти период 2022. године, **забележила повећање од 6,5%**, вођена растом у сектору Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (62,1% мг) и сектору Прерађивачке индустрије (4,6% мг), док је сектор Рударство забележио пад обима производње од 3,4% мг.

Укупна грађевинска активност извођача из Републике Србије (и у Србији и у иностранству) **је у првом кварталу 2023. године**, посматрана преко индикатора укупна вредност изведених радова, била на **непромењеном нивоу у односу на исти период прошле године**. Грађевинска активност само на територији Републике Србије је наставила да се **смањује од почетка године**, али споријим темпом него претходне године, и у првом кварталу је **међугодишње смањена за 0,5%**. Нижу активност потврђује и кретање показатеља из ове области – производња грађевинског материјала је смањена за 5,7% мг, а број издатих грађевинских дозвола је смањен за 7,9% у прва три месеца ове године у односу на исти период прошле године. С друге стране, број запослених у грађевинарству је повећан за 1,7% мг. Вредност радова извођача из Републике Србије изведених у **иностранству је у првом кварталу 2023. године реално повећана за 16,6%**.

У Војводини је у првом кварталу 2023. године **вредност изведених грађевинских радова повећана реално за 13,1%** у односу на исти период прошле године (вредност изведених грађевинских радова на зградама је смањена за 35,3% мг, док је на осталим грађевинама приметно повећање грађевинске активности за 49,4% мг). **У Војводини је у прва три месеца 2023. године издато 2.327 грађевинских дозвола** (у Србији укупно 5.930), **што је за 5,6% мање него у истом периоду прошле године**. Према грађевинским дозволама издатим у посматраном периоду, у Војводини је пријављена изградња 2.301 стана (за 4,8% мање у односу на период јануар - март 2023), просечне површине 73,5 m² по стану.

Услужни сектори су у првом кварталу 2023. године збирно посматрано позитивно допринели укупној привредној активности Србије, иако је раст услуга био знатно спорији него у претходном периоду, што потврђује и кретање главних показатеља.

Промет робе у трговини на мало у Републици Србији је у првом кварталу 2023. године реално смањен за 4,1% међугодишње, исто толико и на нивоу Војводине. Смањење промета у трговини на мало се може довести у везу са смањењем расположивог дохотка домаћинстава за потрошњу, али и с базним ефектом, пошто је почетком претходне године (нарочито у марту) знатно порасла куповина основних животних намирница након избијања сукоба у Украјини. Посматрано по робним групама, на унутрашњем тржишту Републике Србије је у периоду јануар - март 2023. године, у односу на исти период прошле године, **промет смањен у свим робним групама** (промет моторних горива реално је смањен за 1,9%, а промет непрехрамбених и прехрамбених производа смањен је за по 4,8% мг).

У сектору туризма су у прва три месеца 2023. године остварена **повољна кретања**. **Туристичке дестинације Србије посетило је 741.669 туриста**, што је за 18,8% више него у истом периоду 2022. године, уз раст броја ноћења од 16,0% мг. **Војводину је у прва три месеца 2023. године посетило 115.157 туриста** (што чини 15,5% од укупно регистрованих долазака у Републику Србију), што је за 6,5% више него у истом

периоду прошле године, док **остварен број ноћења туриста у Војводини за посматрани период износи 366.088**, што је за 10,5% више међугодишње. **У Војводини је најпосећенији био Град Нови Сад**, где је забележено 40.374 долазака туриста, што је за 25,4% више у односу на исти период 2022. године. Већину посетилаца чинили су страни туристи (61,1%).

Према последњим расположивим подацима, **девизни прилив од туризма у Републици Србији остварен у прва два месеца 2023. године износи 352 млн евра и већи је за 58,5%** у односу на девизни прилив остварен у истом периоду 2022. године.

Укупна спољнотрговинска робна размена Републике Србије, у периоду јануар - март 2023. године била је већа за 6,8% него у истом периоду 2022. године. Извоз је износио 7,3 млрд евра и повећан је за 15,8% мг, што је у околностима ниске екстерне тражње и геополитичких тензија изузетно добар резултат који указује на отпорност и распрострањеност извозне понуде Србије. Као и раније, тај раст је био вођен извозом прерађивачке индустрије, који је повећан за 12,1% мг. Расту укупног извоза доприносили су и извоз електричне енергије, као и рударство, вођено извозом бакра, док је извоз пољопривредних производа био нижи него у истом периоду прошле године. **Увоз Републике Србије је наставио да успорава раст и у периоду јануар - март 2023. године је износио 9,4 млрд евра**, што је за 0,7% више него у истом периоду прошле године. Расту увоза доприносили су увоз потрошне робе и увоз средстава за рад, док је, с друге стране, на успоравање раста утицао пад увоза средстава за репродукцију, што је категорија у оквиру које се налази увоз енергената. Србија је у прва три месеца 2023. године забележила **дефицит у робној размени са иностранством у износу од 2,1 млрд евра**, који је за 30,7% мањи него у истом периоду прошле године. Најзначајнији спољнотрговински партнер Србије у прва три месеца 2023. године је **Немачка** (14,5% укупног извоза пласирано је у Немачку, односно 12,5% укупног републичког увоза потекло је из Немачке у посматраном периоду).

Укупна спољнотрговинска робна размена АП Војводине у периоду јануар - март 2023. године остварена је у вредности од 5,7 млрд евра (што чини 34,1% укупне размене Републике Србије у истом периоду), што је за 5,1% више од размене остварене у истом периоду 2022. године. **Извоз је остварен у вредности од 2,4 млрд евра (за 12,3% више мг)**, док је увоз износио 3,3 млрд евра (за 0,4% више мг). Војводина је у прва три месеца 2023. године забележила **дефицит у размени са иностранством у вредности од 944,1 млн евра** (за 20,7% мањи мг). Главна дестинација војвођанског извоза у посматраном периоду је **Немачка (20,4%)**, док је највећи увоз забележен из **Руске Федерације (18,7%)**.

Србија је и у првом кварталу ове године остварила висок обим **размене услуга са иностранством**, који је достигао 778,5 млн евра, што је близу рекорда из четвртог квартала 2022. године. Извоз свих врста услуга је повећан, при чему су расту извоза највише доприносиле ИКТ, туристичке и транспортне услуге. Раст увоза био је вођен туристичким услугама, за којима следе пословне и транспортне услуге.

Сви показатељи са **тржишта рада** у Србији указују на наставак повољних кретања током првог квартала 2023. године - формална запосленост у приватном сектору достигла је нови рекордни ниво, праћена растом зарада и даљим смањењем регистроване незапослености на најнижи ниво.

Укупан број запослених у Републици Србији се налази близу рекордног нивоа, са 2,3 милиона лица у првом кварталу 2023. године, што је за 2,9% више у односу на исти период прошле године. То се у потпуности дугује међугодишњем расту запослених код правних лица и предузетника, док је број индивидуалних пољопривредника смањен међугодишње посматрано. **Формална запосленост у приватном сектору** у Србији је достигла нови рекордни ниво од 1,7 милиона лица. Од тога, **највећи број новозапослених регистрован је у областима информисања и комуникација**, за којима следе стручне, научне, иновационе и техничке услуге и административне и помоћне услуге. У исто време, број запослених је приметно порастао и у осталим услугама у којима доминира приватни сектор, као и у прерађивачкој индустрији, рударству и грађевинарству. **Број формално запослених у јавном сектору** у марту био је већи за око 4 хиљаде, него годину дана раније, пре свега у области образовања. Насупрот томе, у марту је забележен међугодишњи пад броја запослених у пољопривреди и водоснабдевању. **На нивоу Војводине, укупан број запослених у првом кварталу 2023. године износи 589.544 лица** (што чини 25,1% од укупно запослених у Србији), **што је за 2,6% више** у односу на исти период прошле године. Посматрано по секторима делатности, у Војводини је највише запослених у **сектору Прерађивачке индустрије (27,6%)** и у **Трговини на велико и мало (16,4%)**.

Према Анкети о радној снази РЗС-а, **стопа запослености у Републици Србији за 2022. годину износи 50,3%**, а у Војводини **50,4%**.

Према евиденцији Националне службе за запошљавање (НСЗ), на крају марта 2023. године, у Републици Србији је регистровано за **10,3% мање незапослених лица у односу на март прошле године**, док је **на нивоу АП Војводине, у истом месецу, незапосленост била мања за 10,4% мг.** Незапосленост је у марту 2023. године међугодишње смањена у сваком округу АП Војводине појединачно посматрано, а **највеће смањење је забележено у Сремском округу (-15,3% мг).** У структури активно незапослених лица Војводине у посматраном месецу, **53,9% чине жене, а 46,1% мушкарци.**

Према Анкети о радној снази РЗС-а, **стопа незапослености у Републици Србији за 2022. годину износи 9,4%**, а у Војводини **8,2%**.

Просечна бруто зарада у Републици Србији, према последњим расположивим подацима, за период **јануар - фебруар 2023. године износи 113.217 динара**, а **просечна нето зарада 82.062 динара.** У прва два месеца ове године, просечна бруто и нето зарада **номинално је повећана за 16,0%**, што је тек незнатно брже у односу на просечну инфлацију у истом периоду (15,9%), **тако да је остварен благи реални раст просечне зараде од свега 0,1%.** Раст је и даље вођен бржим растом зарада у приватном сектору (18,3% мг), него у јавном сектору (11,3% мг). У исто време, **медијална нето зарада повећана је за 17,1% мг**, на 62.602 динара (533 евра), а након одлуке о повећању минималне цене рада на **230 динара**, минимална зарада је увећана у истој мери, чиме је први пут откад постоје упоредиви подаци премашила 40.000 динара у јануару ове године. Посматрано по делатностима, **највишу просечну нето зараду у прва два месеца ове године бележи Рачунарско програмирање, консултантске и с тим повезане делатности (251.685 динара)**, а најнижу Делатност припремања и послуживања хране и пића (45.768 динара). У јануару и фебруару ове године остварен је **двоцифрен међугодишњи раст просечних зарада у готово свим привредним делатностима**, а након дужег периода он није најизраженији у ИКТ сектору (15,2%), већ у областима трговине (18,1%), прерађивачке индустрије (17,5%) и пословања

некретнинама (17,1%). При томе, двоцифрен међугодишњи раст просечних зарада регистрован је и у осталим услугама у којима преовладава приватни сектор, као и у рударству, грађевинарству и пољопривреди. Више просечне зараде у јануару и фебруару у односу на исти период претходне године забележене су и у делатностима претежно јавног сектора (државној управи, образовању и здравственој и социјалној заштити). Посматрано према регионима Србије, у прва два месеца ове године широко је распрострањен међугодишњи раст просечних зарада, који је био **најизраженији у Београдском региону (16,6%)**, а затим у Војводини (15,9%), при чему је и у осталим регионима износио преко 15%.

У Војводини просечна бруто зарада за прва два месеца 2023. године износи 107.684 динара (за 4,9% мање од републичког просека), **а просечна нето зарада 78.096 динара** (за 4,8% мање од републичког просека). У поређењу са истим периодом прошле године, **просечна бруто зарада у Војводини забележила је номинални раст од 16,0%, а нето зарада раст од 15,9%**. Највишу нето просечну зараду у периоду јануар - фебруар 2023. године бележи **Јужнобачки округ** (87.260 динара), а најнижу Западнобачки округ (67.726 динара). Са смиривањем раста потрошачких цена у 2023. години треба очекивати и већи реални раст бруто и нето зарада.

Према досадашњим подацима, **глобално успоравање** проузроковано пандемијом, украјинском и енергетском кризом, **имало је мање негативних последица по Србију у односу на већину европских земаља**, првенствено због успостављене економске структуре, макроекономске стабилности, као и раније креираног фискалног простора из којег је проистекла државна финансијска помоћ привредницима.

Највећи изазов пред којим се привреда Србије налази у 2023. години јесте енергетска ситуација, с обзиром на то да ће снабдевање енергентима у великој мери зависити од даљег развоја ситуације на истоку Европе, као и од директних економских односа Запада и Руске Федерације. Претњу по остваривање циљане стопе раста у овој години представљају и **поремећаји на страни понуде и тражње када је реч о основним сировинама и репроматеријалима** које наше компаније користе као инпуте у процесу производње. Неки додатни ризици су и: висока инфлација, поштравање монетарних услова, геополитички ризици, као прекиди глобалних ланаца снабдевања.

Глобални раст ће и 2023. године бити под притиском, иако инфлација успорава и последњих месеци се бележи пад цена горива и енергената, с обзиром на то да трендове у кретању цена роба на глобалном тржишту и даље карактерише висока нестабилност. Оптимизам који је владао почетком године, спласнуо је у одређеној мери након недавних **проблема у појединим банкарским групама у развијеним земљама света**. Наиме, недавни догађаји у банкарском сектору у САД открили су сву крхкост глобалне привреде, стога се може закључити да ће током ове године запосленост и тржиште рада бити на посебном изазову. Према пројекцији ММФ-а из априла 2023. године, **очекује се раст светске привреде у 2023. од 2,8%**, што представља благу корекцију наниже у односу на пројекцију из јануара (2,9%). Ова стопа привредног раста значајно је испод просечне у последњих 20 година, што показује и интензитет кризе са којом се свет тренутно суочава. Ипак, да је ММФ оптимистичнији у 2023. години у односу на неке претходне пројекције, указује чињеница да се раст привредне активности очекује у готово свим развијеним земљама света, изузев Велике Британије и Немачке, за које ММФ предвиђа реалне стопе привредног пада од 0,3% и 0,1%, респективно.

Ризици пројекције глобалног привредног раста односе се на **потенцијално додатно погоршање глобалних финансијских услова** као последица турбуленција у банкарском сектору развијених земаља, при чему проблеми високе задужености у условима заоштрених финансијских услова и нижег привредног раста могу постати системске природе. С друге стране, глобални привредни раст можда ипак неће успорити толико колико се очекује и због тога што је данас у већини земаља отпорност банкарског система на екстерне ризике боља захваљујући чвршћој регулативи која је примењена након кризе 2008. године. Поред тога, **интензивирање конфликта у Украјини** може поново повећати цене енергената и хране и утицати на раст инфлације, а тиме и захтевати даље заоштравање монетарних политика. Иако су несташице гаса у ЕУ избегнуте ове зиме, а цена гаса нижа од претходно очекиване, проблеми се могу јавити у попуњавању залиха гаса за следећу зиму. Проблеми посебно могу бити изражени ако се повећа тражња из Кине, јер ће то довести и до раста цене гаса у ЕУ. Чак и кад би изостали директни ефекти на цену гаса у Србији, то би се одразило на раст увозне инфлације, а тиме и домаће инфлације. Такође, уколико не буде продужен споразум о извозу жита и друге хране, као и извозу минералних ђубрива из неколико црноморских лука, могле би порасти светске цене хране.

У зависности од даљих геополитичких дешавања и кретања кључних фактора инфлације и из домаћег и из међународног окружења у наредном периоду, НБС ће доносити будуће одлуке о монетарној политици, узимајући у обзир и ефекте њеног досадашњег заоштравања, као и време које је потребно да се они испоље у пуној мери. Приоритет монетарне политике и даље ће бити обезбеђење ценовне и финансијске стабилности у средњем року, јер се на тај начин доприноси и одрживом привредном расту, а тиме и даљем расту запослености и повољном инвестиционом амбијенту.

II. КРЕТАЊЕ ЦЕНА И ИНФЛАЦИЈЕ

Од почетка 2023. године инфлација у Србији је наставила растући тренд, највише под утицајем раста цена хране и енергената. У марту 2023. године међугодишња инфлација је износила 16,2%, док је на нивоу Војводине, према процени РЗС-а, износила 17,1%.

Највећи допринос међугодишњој стопи мартовске инфлације од 16,2% дале су превасходно цене млека, сира и јаја, затим цене поврћа, меса, хлеба и житарица, чврстих горива и електричне енергије за домаћинства.

На месечном нивоу, инфлација је у марту ове године у Србији износила 0,9%, док су на нивоу Војводине, потрошачке цене у односу на фебруар порасле за 0,7%.

Према најновијој пројекцији НБС, међугодишња инфлација ће се у Србији од другог квартала 2023. наћи на опадајућој путањи, уз знатнији пад у другој половини године, тако да би крајем године требало да буде на двоструко нижем нивоу у односу на актуелни.

Инфлација у Србији се у периоду од седам година пре избијања актуелне кризе кретала на нивоу од око 2,0%, **све до 2021. године**, од када сведочимо серији глобалних инфлаторних шокова повезаних, најпре, са опоравком светске економије од пандемије, а затим са избијањем енергетске кризе, што је кулминирало заостравањем геополитичких тензија и сукобом у Украјини. **Просечна инфлација у Србији је у 2021. години износила 4,0%, да би у 2022. години**, под утицајем светске енергетске кризе, још увек присутних последица пандемије, као и суше која је погодила наш регион, **достигла ниво у просеку од 11,9%.**

По основу наставка преношења високих трошковних притисака из претходног периода, **међугодишња инфлација је остала повишена и током првог квартала 2023. године** и у марту је износила **16,2%** (у јануару 15,8%, фебруару 16,1%).

Половину остварене међугодишње инфлације у марту определиле су више цене хране и безалкохолних пића, које су порасле за 25,4% мг. (допринос 8,0 п.п), као последица преношења повишених трошкова у пољопривредној и индустријској производњи на цене хране, иако је њихова међугодишња динамика успорила у протеклим месецима, као и негативних ефеката прошлогодишње суше у Србији и у већем делу Европе.

Посматрано по производима и услугама личне потрошње, **највећи позитиван допринос међугодишњој стопи мартовске инфлације дале су, превасходно, цене млека, сира и јаја (2,1 п.п),** а затим цене **поврћа (1,4 п.п), меса (1,3 п.п), хлеба и житарица (1,2 п.п), чврстих горива (1,0 п.п)** и цена **електричне енергије за домаћинство (0,9 п.п).**

Најзначајнији доприноси међугодишњој инфлацији
у марту 2023. године (у п.п)

На месечном нивоу, потрошачке цене су у марту 2023. у Србији порасле за 0,9%, чију динамику кретања је, слично кретањима из претходног месеца, обележио пре свега раст цена хране, а у мањој мери и цена у оквиру базне инфлације, тако да се и даље око две трећине доприноса укупној инфлацији односи на раст цена хране и енергената. **Цене прерађене хране су у марту у односу на фебруар повећане за 0,8%**, док су **цене непрерађене хране порасле за 3,8%**, вођене вишим ценама поврћа. **Цене енергената су на месечном нивоу у марту забележиле благи пад од 0,1%**, који је у највећој мери био опредељен даљим падом цена чврстих горива, док су цене нафтних деривата у просеку остале непромењене.

Од почетка године, највећи раст су забележиле цене поврћа, које су, због смањене понуде након прошлогодишње суше у Србији и већем делу Европе, драстично порасле. **Цене енергије су од почетка године благо смањиле допринос међугодишњој инфлацији**, захваљујући споријем расту цена нафтних деривата и чврстих горива услед топлијег времена, док је у супротном смеру деловала реализована корекција цена електричне енергије и гаса за домаћинства.

Наиме, у односу на крај 2022. године, **цене поврћа су у марту биле више за готово 30%**, што је вишеструко изнад уобичајеног раста за овај период године, на шта су првенствено утицали фактори на страни понуде. **Раст цена свежег воћа** био је знатно нижи од раста цена поврћа и износио је 3,2%. **Цене свежег меса** су од почетка године, у односу на крај 2022, порасле за 1,4%, захваљујући јануарском појефтинјењу меса, упоредо с падом ових цена на светском тржишту.

У јануару је извршена претходно најављена **корекција цена гаса и електричне енергије**, те је **цена гаса** у односу на крај 2022. повећана за 10,1%, а **цена електричне енергије** за 7,1%. Насупрот томе, **цене чврстих горива (дрва и угља) снижене** су за 2,8% услед топлијег времена од уобичајеног за овај период године. **Пад цена нафтних деривата** од 0,8% у првом кварталу ове године резултат је смањења цена дизела и бензина у јануару, на шта је утицао пад светске цене нафте и продужење важења Владине уредбе о ограничењу висине цена нафтних деривата.

Цене индустријских производа (без хране и енергије) забележиле су раст од 2,4% у првом кварталу ове године, који се пре свега дугује **вишим ценама кућне хемије и медицинских производа, поскупљењу алкохолних пића** у јануару и фебруару, као и **јануарској корекцији цена цигарета**. И цене осталих производа у овој групи су повећане од почетка године, са **изузетком цена обуће, које су сезонски снижене**, док су **цене одеће стагнирале**.

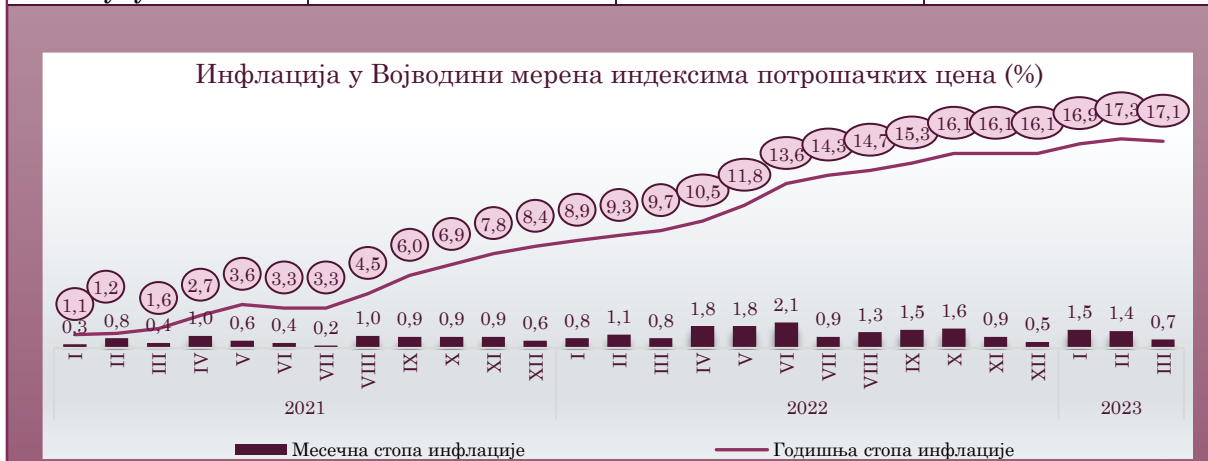
Цене услуга су од почетка године порасле за 2,7%, услед виших цена комуналних услуга, станарина, услуга осигурања и кабловске претплате. У првом кварталу 2023. порасле су и цене медицинских, угоститељских и транспортних услуга, док је у супротном смеру деловао сезонски пад цена туристичких пакет-аранжмана од готово 15,0%.

Регулисане цене су у првом кварталу ове године забележиле раст од 4,2% који се дугује, већ поменути, корекцијама цене електричне енергије, гаса, комуналних услуга и цигарета. **Осим у јануару, на основу плана договореног са ММФ-ом, повећање цене струје за домаћинства очекује се и у мају и октобру ове године, а затим и у мају 2024. године, као и цене природног гаса** Ипак, у зависности од кретања светских цена струје и пословних резултата компанија из сектора енергетике, могуће су измене овог плана корекције цена, при чему, ако се имају у виду резултати у погледу извоза електричне енергије и кретања светских цена гаса и струје, већа је вероватноћа да та повећања буду и мања од очекиваних.

Базна инфлација (индекс потрошачких цена по искључењу хране, енергије, алкохола и цигарета) је расла и у првом кварталу ове године, али се и даље креће на знатно нижем нивоу у односу на укупну инфлацију, и у **марту је износила 11,3% међугодишње посматрано. Месечни раст цена у оквиру базне инфлације** био је спорији у односу на укупну инфлацију и **у марту је износио 0,6%**. Одржању базне инфлације на нивоу испод укупне инфлације наставила је да доприноси очувана стабилност курса динара према евр у неизвесним међународним околностима.

Према подацима РЗС-а, **међугодишња инфлација у Војводини је у марту 2023. године износила 17,1%**, док је **месечни раст потрошачких цена, у односу на фебруар, износио 0,7%**.

	III 2023 II 2023		III 2023 III 2022		I – III 2023 I – III 2022	
	Србија	Војводина	Србија	Војводина	Србија	Војводина
Потрошачке цене - укупно	100,9	100,7	116,2	117,1	116,0	117,1

Пад светских цена гаса и струје и решавање застоја у глобалним ланцима снабдевања су у великој мери допринели **слабљењу трошковних притисака на глобалном нивоу**, што је резултирало **успоравањем укупне инфлације у све већем броју земаља** с вишедеценијски највиших нивоа. Мешђутим, индиректни ефекти повећаних цена енергената и индустријских сировина у претходном периоду, заједно

са снажним тржиштем рада, још увек утичу на **раст базне инфлације у многим земљама**, укључујући и зону евра. Због тога је и Европска централна банка (ЕЦБ) наставила да повећава референтну каматну стопу, а исто је учинио и Систем федералних резерви (ФЕД), мада се постепено смањује темпо повећања каматних стопа.

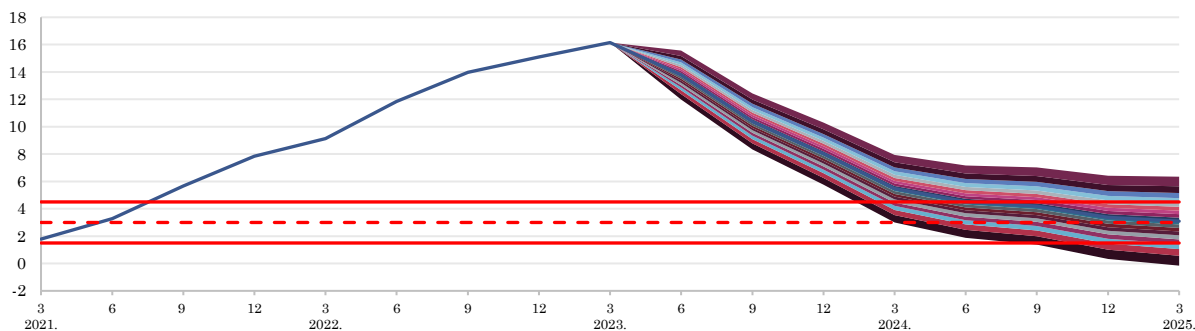
НБС је на изазове и даље релативно високих глобалних инфлаторних притисака забележених од почетка године, иако мањих него у 2022, **одговорила даљим повећањем рестриктивности монетарне политике** у марту и априлу, али умеренијим темпом него прошле године, уз задржавање висине референтне каматне стопе у мају. **Априлско повећање референтне каматне стопе на ниво од 6,0% представља њено тринаесто узастопно повећање**, почев од априла 2022. **У мају је НБС задржала референтну каматну стопу на непромењеном нивоу од 6,0%**, имајући у виду да је потребно сачекати да се испоље пуни ефекти претходно спроведених монетарних мера, а у условима постепеног слабљења трошковних притисака из међународног окружења и решавања проблема у глобалним ланцима снабдевања. Тиме НБС настоји да ограничи секундарне ефекте високих трошковних притисака из међународног окружења из претходног периода на раст цена на домаћем тржишту преко инфлационих очекивања, као и да осигура да инфлација средином 2024. врати у границе циља. Уколико буде потребно, НБС не искључује могућност даљег повећања референтне каматне стопе.

Инфлација у Србији је достигла врхунац у првом кварталу 2023. године.

Иако су светске цене енергената и других примарних производа смањене, а показатељи који указују на застоје у глобалним ланцима снабдевања и контејнерске транспортне трошкове готово у потпуности враћени на нивое пре пандемије, **инфлаторни притисци на глобалном нивоу и даље изазивају забринутост**. Иако се инфлација постепено смањује у великом броју земаља, она је још увек висока, при чему базна инфлација наставља да расте, што указује на то да борба централних банака са инфлацијом још увек није завршена.

Према најновијој пројекцији НБС, међугодишња инфлација **ће од другог квартала 2023. имати опадајућу путању, уз знатнији пад у другој половини године, тако да би крајем године требало да буде на двоструко нижем нивоу у односу на актуелни. Повратак у границе циља очекује се средином 2024. године.** У смеру смиривања инфлаторних притисака деловаће досадашње заостравање монетарних услова, слабљење ефеката глобалних фактора који су водили раст цена енергената и хране у претходном периоду, успоравање увозне инфлације, као и нижа екстерна тражња у условима успоравања глобалног привредног раста. Трошковни притисци требало би додатно да падну са доласком нове пољопривредне сезоне.

Пројекција инфлације НБС (мг. стопе у %)

Готово сви трошковни фактори из међународног окружења требало би у наредном периоду да утичу на постепено успоравање инфлације. Кључне претпоставке опадајуће путање инфлације јесу кретање цена примарних производа у складу с фјучерсима, као и даље смањење инфлације у свету, пре свега у зони евра. Смањење притисака по основу увозне инфлације на цене у Србији један је од важних фактора пројектованог враћања инфлације ка циљу.

Иако су се претходно нашле на рекордном нивоу, **светске цене хране су смањене последњих месеци, а знатније смањење очекује се у наредном периоду,** захваљујући добрим изгледима за жетву кључних пољопривредних култура. Такође, иако неизвесност и даље постоји у погледу извоза житарица из Украјине, засад се продужавају споразуми којима се дозвољава извоз из црноморских лука. На пад светских цена хране у наредном периоду указује и очекивано **смањење цена примарних пољопривредних производа,** што је у складу са смањењем трошкова енергената, као и осталих инпута у пољопривредној производњи, пре свега минералних ђубрива. Очекивања су слична и за светску цену нафте, која је смањена у марту под утицајем успоравања раста светске привреде и мање тражње рафинерија. У првој половини априла светска цена нафте повећана је пре свега због одлуке земаља *OPEC+* да смање производњу у наредном периоду, али се након тога ипак вратила на опадајућу путању. Очекивано смањивање цене нафте на међународном тржишту и у наредној години допринело би даљем паду међугодишње инфлације у Србији.

Очекује се да цене нафтних деривата ове године буду главни дезинфлаторни фактор, ако се светска цена нафте буде кретала у складу с фјучерсима. Очекује се да допринос цена нафтних деривата у другом кварталу 2023. пређе у негативну зону и да се тамо задржи до краја године због снажног ефекта базе, а да након тога буде готово неутралан.

Када су у питању цене воћа и поврћа, очекује се да ће се оне са актуелног релативно високог нивоа постепено вратити свом дугорочном тренду. Наиме, због смањене понуде након прошлогодишње суше, као и виших трошкова производње и логистике, знатно су повећане цене ове категорије инфлације, пре свега поврћа. Са смиривањем трошковних притисака по основу цена енергената, пре свега природног гаса, а тиме и минералних ђубрива, као и с доласком нове пољопривредне сезоне, очекује се да ће се и њихов допринос међугодишњој инфлацији смањити – најпре на нулти ниво у четвртом кварталу ове године, а затим да ће у наредној години прећи у негативну зону, тј. деловати у правцу смањења међугодишње инфлације.

Ризици остварења пројекције инфлације односе се на изгледе за глобални привредни раст и њихов ефекат на цене енергената и примарних производа на светском тржишту, геополитичке тензије, као и на ефекте заштравања монетарних политика водећих централних банака. **Ризици са домаћег тржишта највише су везани за предстојећу пољопривредну сезону.**

III. ПОЉОПРИВРЕДА

Пред пољопривредним произвођачима је најважнији задатак, припрема за пролећну сетву, као и сама сетва коју треба обавити на преосталих више од милион хектара.

Сетва шећерне репе почела је у марту, и ове године, у Војводини биће посејана на преко 40.000 хектара, што је повећање од 25% у односу на претходну годину.

Агrometeorолошки услови током већег дела марта били су повољни за обављање већине актуелних пољопривредних радова.

Земљораднике очекују високи трошкови сетве, првенствено због високе цене дизел горива, семена и минералних ђубрива.

Цене примарних пољопривредних производа у марту бележе пад, у односу на фебруар.

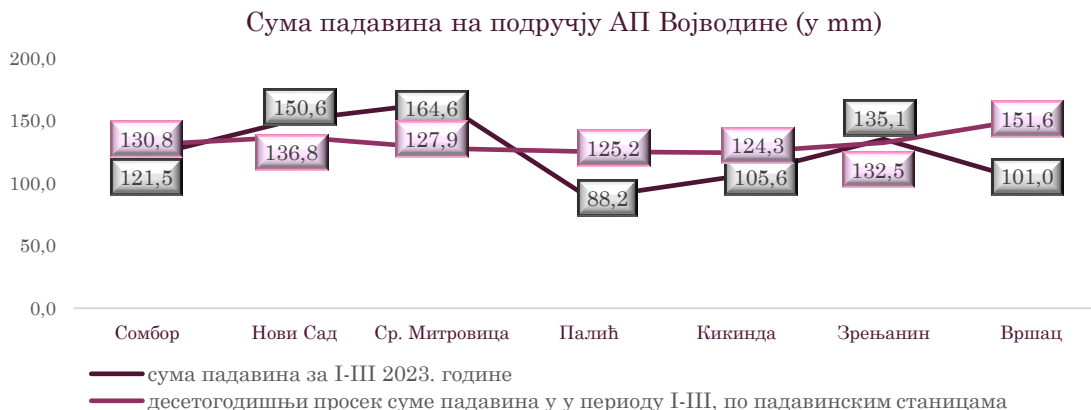

Цене хране и безалкохолних пића веће су за 25,4%, у односу на оне из марта претходне године

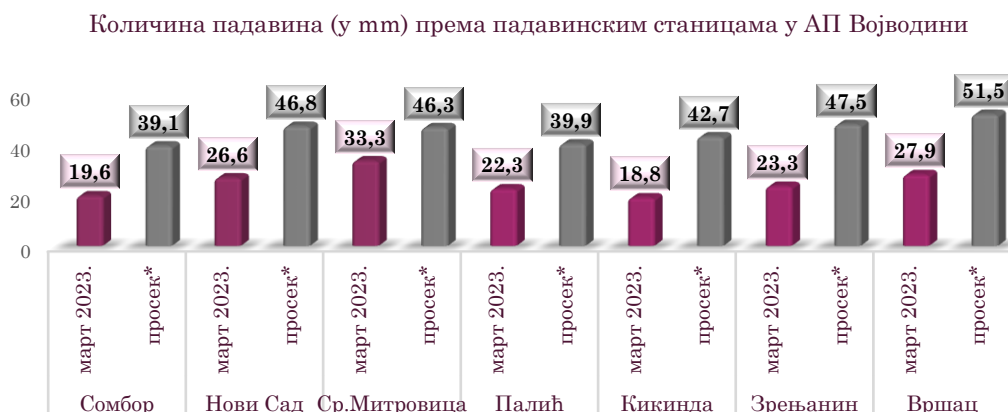

III.1 Агрометеоролошки услови

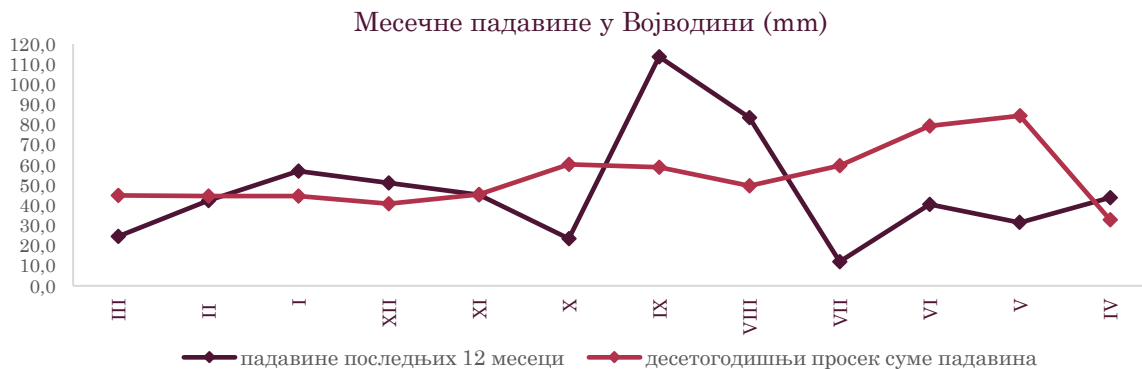
Према подацима Републичког хидрометеоролошког завода Србије (РХМЗ), **март 2023. године обележило је променљиво и топлије време него што је уобичајено за овај месец.**

У периоду јануар - март 2023. године забележено је **93,3%** од вишегодишње просечне суме падавина за период јануар - март (2007-2017). Падавинска станица Вршац, у првом тромесечју 2023. године, забележила је свега 66,6% падавина од десетогодишњег просека за посматрани период, док је највећи проценат падавина (128,7%) измерен на падавинској станици Сремска Митровица.

На целој територији Војводине је у марту пало знатно мање кише у односу на просек за овај месец. Процент падавина у марту у односу на десетогодишњи просек за посматрани месец кретао се од 44,0% (падавинска станица Кикинда) до 71,9%, колико је измерено на падавинској станици Сремска Митровица.

Када је реч о пољопривредној сезони, у недостатку прецизнијих информација о засејаним површинама и ефекту хладног времена почетком априла, НБС и даље претпоставља да ће она бити исподпросечна због истрошених резерви пољопривредних произвођача (минералних ђубрива, семена и др.), али боља од претходне када смо се суочили са негативним ефектима суше. **Претпоставља се да ће пољопривредна производња ове године бити већа од прошлогодишње за око 5%**, али и даље испод вишегодишњег просека.

III.2 Биљна производња

Агророметоролошки услови су током већег дела марта 2023. били повољни за припрему земљишта за рану пролећну сетву, преглед и прихрану озимих усева, као и радове у воћњацима и виноградима.

Сетва шећерне репе планира се на преко 40.000 хектара, тј. на 25% више површина него што је засејана претходне године (32.000 хектара). Претпоставља се да је великом повећању површина допринела **Уредба Владе Републике Србије о финансијској подршци пољопривредним произвођачима шећерне репе рода 2023. године**, којом се хектар пријављене и засејане репе субвенционише са 35.000 динара.

Пролећна сетва у АП Војводини треба да се обави на око 1,1 милион хектара. Процењује се да ће у пролећној сетви кукуруз, традиционално, заузети највећу сетвену површину, а следиће га сунцокрет и соја.

Очекује се да ће трошкови сетве бити већи од прошлогодишњих. Минерална ђубрива су појефтинила, али су поскупела заштитна средства, док је цена семенске робе већа за 25%. Цене меркантилне робе су силазног тренда, што отежава финансирање пролећне сетве.

Иако су цене већине минералних ђубрива у паду од априла 2022, оне се и даље налазе изнад вишегодишњег просека под утицајем ниже глобалне понуде, као последице наставка сукоба у Украјини и забране извоза минералних ђубрива у Кини. С тим у вези, постоји бојазан у погледу снабдевања у наредном периоду, што се може одразити на резултате пољопривредне сезоне. **Цене минералних ђубрива наставиле су кретање силазном путањом у априлу, пре свега под утицајем ниже цене калијум-хлорида.**

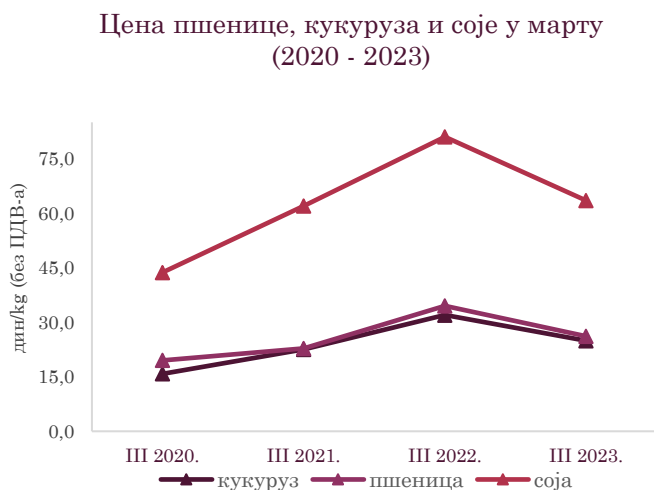
У наредном периоду очекује се наставак смањења трошкова енергената, а потом и осталих инпута у пољопривредној производњи, што би требало да резултира и даљим смањењем цена домаћих примарних пољопривредних производа, које ће се кретати слично као светске цене примарних пољопривредних производа.

Према званичним подацима РЗС-а, у АП Војводини је **2022. године у јесењој сетви засејано 453.085 хектара**, што је за 9% више него у јесењој сетви 2021. године. Највише површине је засејано пшеницом, 364.903 хектара (7% више него лане). Озими јечам је на другом месту са 41.266 хектара и повећањем од 13% у односу на претходну јесењу сетву. Уљана репица са 33.590 хектара и повећањем од 34%, заузима треће место.

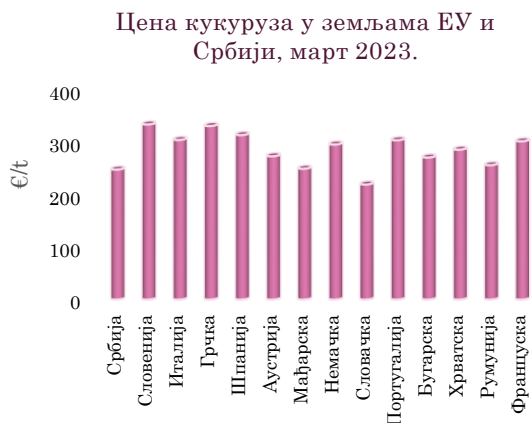
III.3 Тржиште

Цене примарних пољопривредних производа

Цене примарних пољопривредних производа су у марту наставиле негативан ценовни тренд, како на иностраном, тако и на домаћем тржишту. У марту 2022. године **цена пшенице** (34,5 дин/kg) била је за 31,8% већа од цене у марту ове године. **(26,2 дин/kg)**. Такође, **цена кукуруза** (32,0 дин/kg) је марта 2022. године била већа за 28,2% од цене из марта текуће године **(24,9 дин/kg)**. **Цена соје** у марту 2022. године била је 81,0 дин/kg, што значи да је била већа за 27,6% у односу на цену у истом месецу текуће године када је прометована за свега **63,5 дин/kg**.

Током првог квартала текуће године, пшеница, меркантилни кукуруз и соја бележе значајан пад цене. Цена је од почетка године имала силазни тренд.

Цена пшенице и кукуруза у Европи, у трећем месецу текуће године је била врло разнолика. Док је у Словенији пшеница била 344,7 €/t, у Србији је износила свега 209,3 €/t, и најнижа је од посматраних држава. Кукуруз је у Словенији био 328,7€/t, у Грчкој 320 €/t, а у Србији се прометовао за 209,3€/t.

Цене кукуруза, пшенице и соје на домаћем тржишту и на иноберзама, крајем фебруара 2023. године¹

	последња	Н	М	Г	У жетви
Кукуруз (дин/kg)	22,33	-1,48%	32,11%	46,44%	57,55%
Пшеница (дин/kg)	23,50	0,00%	24,26%	51,02%	51,91%
Соја (дин/kg)	62,50	0,00%	7,20%	32,48%	28,11%

¹ Приказане су последње цене и процентуална промена цена на дневном (Д), недељном (Н), месечном (М) и годишњем нивоу (Г), односно цене у жетви у односу на последње цене.

Кукуруз последња		Д	Н	М	1Г
СВОТ (\$/t)	255,66	0,15%	-2,74%	-1,05%	13,64%
MGEX (\$/t)	259,71	0,18%	-2,67%	-1,60%	7,19%
Euronext (€/t)	259,00	1,06%	-6,27%	7,92%	22,78%
Пшеница последња		Д	Н	М	1Г
СВОТ (\$/t)	254,35	1,79%	-4,36%	0,55%	48,39%
Kansas (\$/t)	320,19	-0,12%	-5,94%	-5,55%	19,85%
MGEX (\$/t)	308,88	-0,12%	-6,09%	-6,13%	16,90%
Euronext (€/t)	261,75	1,72%	-6,40%	6,02%	38,49%
Соја последња		Д	Н	М	1Г
СВОТ (\$/t)	541,76	0,19%	-3,73%	2,97%	12,86%
MGEX (\$/t)	527,58	0,20%	-3,56%	2,96%	11,36%

Минерална ђубрива су појефтинила, као и већина хемикалија потребних за прихрану усева. У марту текуће године цена NPK 16:16:16 била је мања за 9%, AN-а за 15%, а UREA-е за 24% у односу на јануар ове године. Упркос нижим ценама, минерална ђубрива и даље имају високу цену, поготово, када бележимо велики пад цена примарних пољопривредних производа.

Цене прехранбених производа

Цене хране и безалкохолних пића су у марту 2023. године биле веће за 25,4% у односу на цене из истог месеца 2022. године, а за 1,8% веће у поређењу са претходним месецом текуће године. У односу на март 2022. године, највише су поскупели млеко, сир и јаја (за 42,2%), поврће (за 33,4%) и риба (за 26,7%).

Влада Републике Србије је **Уредбом о ограничењу цена основних животних намирница ограничила цене основних животних намирница до 31. марта 2023. године.**

- Максимална малопродајна цена белог **кристал шећера** у свим паковањима не сме прелазити 114,99 динара по килограму.
- Максимална малопродајна цена за **брашно тип Т-400** глатко, у паковањима до 5 килограма укључујући и 5 килограма, не сме прелазити 84,7 динара по килограму.
- Максимална малопродајна цена за **брашно тип Т-500**, у паковањима до 5 килограма укључујући и 5 килограма, не сме прелазити 78,65 динара по килограму.
- Цене за јестиво **сунцокретово уље** у паковању од једног литра не смеју бити већа од 219,99 динара за литар.

Сточарство

У кланицама регистрованим на територији Војводине, према последњим подацима РЗС-а, у прва два месеца 2023. године **заклано је више живине** (за 9,1%) а **мање свиња** (за 3,5%), **говед** (за 10,2%) и **оваца** (за 18,9%), у односу на јануар - фебруар 2022. године.

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Клање стоке у кланицама у Војводини

		I-II 2023.	Индекс I-II 2023 I-II 2022
Говеда	Број	8.323	89,8
	Нето маса (t)	2.251	91,7
Свиње	Број	184.787	96,5
	Нето маса (t)	14.770	101,3
Овце	Број	8.927	81,1
	Нето маса (t)	176	83,0
Живина	Број	6.230.201	109,1
	Нето маса (t)	11.577	114,5

У периоду јануар - фебруар 2023. године, **укупна нето маса живине у Војводини већа је за 14,5% и свиња за 1,3%**, док је **нето маса мања код оваца за 17,0% и код говеда за 8,3%**, у поређењу са истим периодом претходне године.

Просечне откупне цене живе стоке у марту 2023. године су биле разноврсне и разликовале су се на појединим сточним пијацама. Понуда **телади и товне јунади** је била слаба, а цена товне јунади преко 480 килограма је била на прошломесечном нивоу и кретала се између 390 и 350 динара за килограм. Обим понуде **прасади** на сточним пијацама је био просечан, и прасад телесне масе 16-25 килограма се продавала по цени од 400 динара за килограм, што је благ раст у односу на фебруар. **Товљеници** масе од 80 до 120 килограма, уз слабију понуду, откупљивани су по цени од 230-250 дин/kg, што је благи пад у односу на претходни месец. **Јагњад** се продавала по цени од 400 дин/kg, а током целог месеца бележена је слабија понуда. Овце су се могле купити по цени која је најчешће варијала између 170 и 200 дин/kg, што указује на раст цене у односу на фебруар.

Шумарство

Обим радова на **производњи дрвних сортимената у Републици Србији** у прва два месеца текуће године износио је 269.596 m³ и у односу на исти период претходне године већи је за 14,2%, док је **у Војводини производња дрвних сортимената** износила 115.256 m³ и већа је за 5,6% мг. Обим радова у АП Војводини чинио је 42,8% од укупних радова на производњи дрвних сортимената у Републици Србији.

Конкурси

Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство расписао је следеће конкурсе:

1. Конкурс за доделу средстава за подршку младима у руралним подручјима у АП Војводини у 2023. години.
2. Конкурс за доделу средстава за суфинансирање трошкова набавке прикључне механизације, машина и опреме за органску производњу у АП Војводини у 2023. години
3. Конкурс за доделу средстава за суфинансирање набавке опреме и система за наводњавање и опреме за побољшање водног, ваздушног и топлотног режима биљака у АП Војводини у 2023. години

4. Конкурс за доделу средстава за подстицање програма или недостајућег дела средстава за финансирање програма од јавног интереса који су значајни за заштиту и спасавање од пожара у 2023. години а које реализују удружења
5. Конкурс за доделу средстава за суфинансирање набавке механизације у сектору воћарства и виноградарства и опреме за заштиту од временских непогода и елемената потребних за подизање производних засада воћа, винове лозе и хмеља у 2023. години
6. Конкурс за суфинансирање уређења атарских путева и отресишта у АП Војводини у 2023. години
7. Конкурс за доделу средстава за суфинансирање набавке конструкција и опреме за биљну производњу у заштићеном простору у 2023. години
8. Конкурс за доделу средстава за финансирање интензивирања коришћења пољопривредног земљишта којим располажу високо образовне установе, средње пољопривредне школе и остале средње школе које образују ученике пољопривредне струке – путем набавке опреме
9. Конкурс за доделу средстава за развој техничко-технолошких, примењених, развојних и иновативних пројеката у пољопривреди и руралном развоју у 2023. години.
10. Конкурс за доделу средстава за суфинансирање инвестиција за подизање конкурентности у пчеларству у АП Војводини у 2023. години
11. Конкурс за доделу средстава за суфинансирање набавке нових пчелињих друштава и набавку опреме за пчеларство кошница и контејнера у АП Војводини у 2023. години
12. Конкурс за доделу бесповратних средстава за набавку квалитетних приплодних грла у АП Војводини у 2023. години
13. Конкурс за доделу средстава за одржавање научно стручних активности у области пољопривреде и руралног развоја у 2023. години у АП Војводини
14. Конкурс за доделу средстава за одржавање традиционалних манифестација у 2023. години у АП Војводини

Министарство пољопривреде шумарства и водопривреде је 20. марта покренуло Информациони систем еАграр како би се модернизовао и убрзао процес уписа података, промена података у Регистру пољопривредних газдинстава (РПГ), као и исплата подстицаја у пољопривреди.

Први подстицај који ће се реализовати путем еАграра ће бити исплата премије за млеко за први квартал текуће године (расписан 3. априла), док је јавни позив за давања по хектару померен како би пољопривредни произвођачи имали довољно времена да провере и ажурирају своје податке у катастру, прикупе потребну документацију и регулишу уговорне односе.

IV. ИНДУСТРИЈА

У периоду јануар - март 2023. године, у поређењу са истим периодом 2022. године, индустријска производња Републике Србије остварила је раст од 2,5%, док је у АП Војводини забележен раст од 6,5%.

Повећању индустријске производње АП Војводине, у прва три месеца 2023. године, допринео је раст производње у сектору Прерађивачке индустрије, од 4,6% мг, и раст у Енергетском сектору, од 62,1% мг, док је у сектору Рударство забележен пад производње, од 3,4% мг.

Посматрано по областима делатности, највећи утицај на међугодишњи раст индустрије Војводине имале су: Производња непоменутих машина и опреме, Производња основних фармацеутских производа и препарата и Производња моторних возила и приколица.

У првом кварталу 2023. године, раст индустријске производње забележен је у пет управних округа АП Војводине. Највећи међугодишњи раст индустријске производње забележио је Јужнобачки округ, од 13,8%, док се највећи пад бележи у Севернобачком округу, од 5,3% мг.

Залихе готових производа у индустрији АП Војводине у марту 2023. године смањене су за 0,1% у поређењу са истим месецом претходне године.

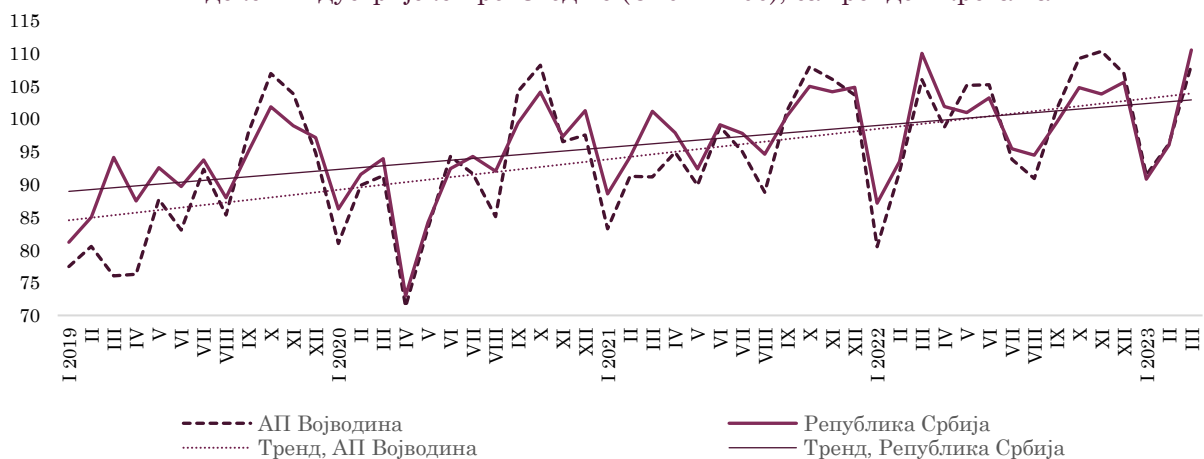

Индустријска производња Републике Србије је у прва три месеца 2023. године остварила међугодишњи раст од 2,5%, вођен растом обима производње у секторима Рударство (4,5%) и Енергетика (18,6%), док је у сектору Прерађивачка индустрија забележен пад производње (-1,5%). Висок раст у електроенергетском сектору од 18,6% м.г. се може објаснити и ниском базом из претходне године, када је била смањена производња струје услед проблема у електроенергетском систему. С друге стране, на смањење обима производње прерађивачке индустрије највише је утицала смањена производња основних метала, за преко 40% м.г, а последично и смањена производња металних производа. Посматрано по областима делатности, међугодишње повећање обима индустријске производње забележено је код 15 области делатности, а највећи раст имале су: Производња рачунара, електронских и оптичких производа, Производња непоменутих машина и опреме, Поправка и монтажа машина и опреме и Експлоатација руда метала.

Посматрано само у марту 2023. године, индустријска производња Републике Србије бележи раст од 0,9%, у односу на март 2022. године, услед повећане активности у сектору Енергетике (14,9% м.г). С друге стране, у сектору Рударство је смањен физички обим производње за 0,6% м.г, као и у сектору Прерађивачке индустрије за 2,0% међугодишње. **Посматрано по областима делатности**, у марту 2023. године у односу на март прошле године, међугодишње повећање физичког обима производње забележено је код 15 области (са учешћем од 50% у структури индустријске производње), а највећи утицај на међугодишњи раст имале су: Производња електричне енергије, Производња непоменутих машина и опреме, Производња моторних возила и приколица, Експлоатација руда метала и Производња одевних предмета.

Упркос свим изазовима, **тренд укупне индустријске производње**, како у Србији, тако и на нивоу Војводине, протеклих година има **благо растући смер кретања**. У односу на просек 2022. године, индустријска производња је у марту 2023. године, на републичком нивоу била већа за 10,5%, а на покрајинском нивоу за 8,2%.

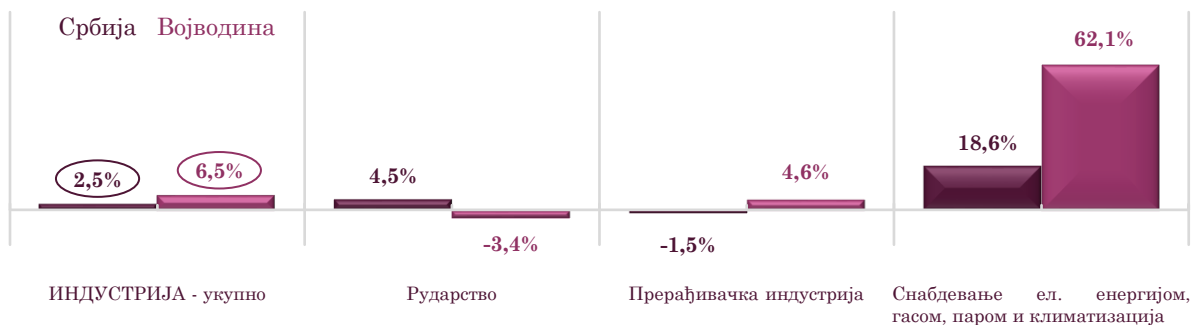
Индекси индустријске производње (Ø2022=100), са трендом кретања

Индустријска производња АП Војводине је у периоду јануар - март 2023. године, у поређењу са истим периодом 2022. године, забележила раст од 6,5%, вођен, пре свега, растом у сектору Прерађивачке индустрије од 4,6% м.г. (допринос 4,3 п.п), а потом и у Енергетском сектору, раст од чак 62,1% м.г. (допринос 1,5 п.п), док сектор Рударство бележи пад од 3,4% м.г. (допринос -0,1 п.п).

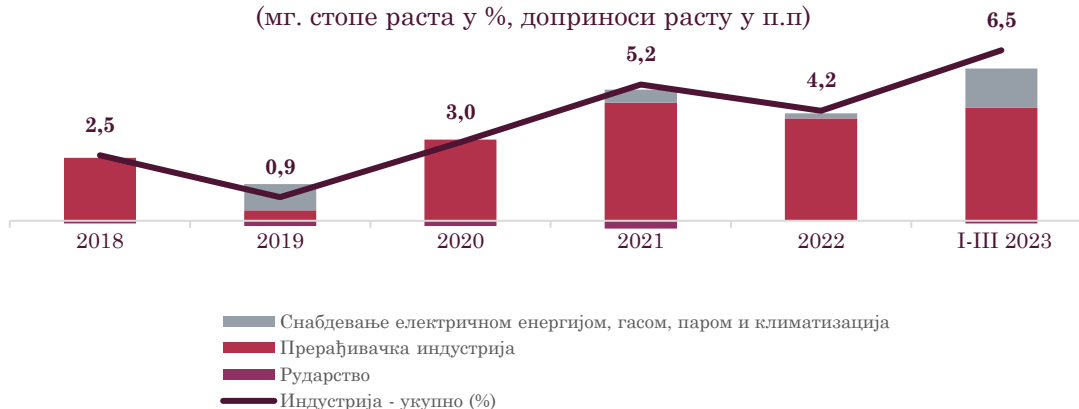
Стопе раста индустрије у Србији и Војводини, укупно и по секторима делатности, јануар-март 2023. године

Само у марту 2023. године, индустријска производња АП Војводине је забележила раст од 2,3% у односу на март прошле године. Посматрано по секторима делатности, у марту је забележен међугодишњи раст активности у Енергетском сектору (31,5% мг) и сектору Прерађивачка индустрија (1,4% мг), док је сектор Рударство забележио међугодишњи пад од 4,1%.

Прерађивачка индустрија је доминантан сектор индустрије АП Војводине са учешћем од 94,3% у првом кварталу 2023. године, наспрам сектора Рударство и Енергетског сектора, који су чинили тек 3,3% и 2,4% укупне индустрије Покрајине, респективно.

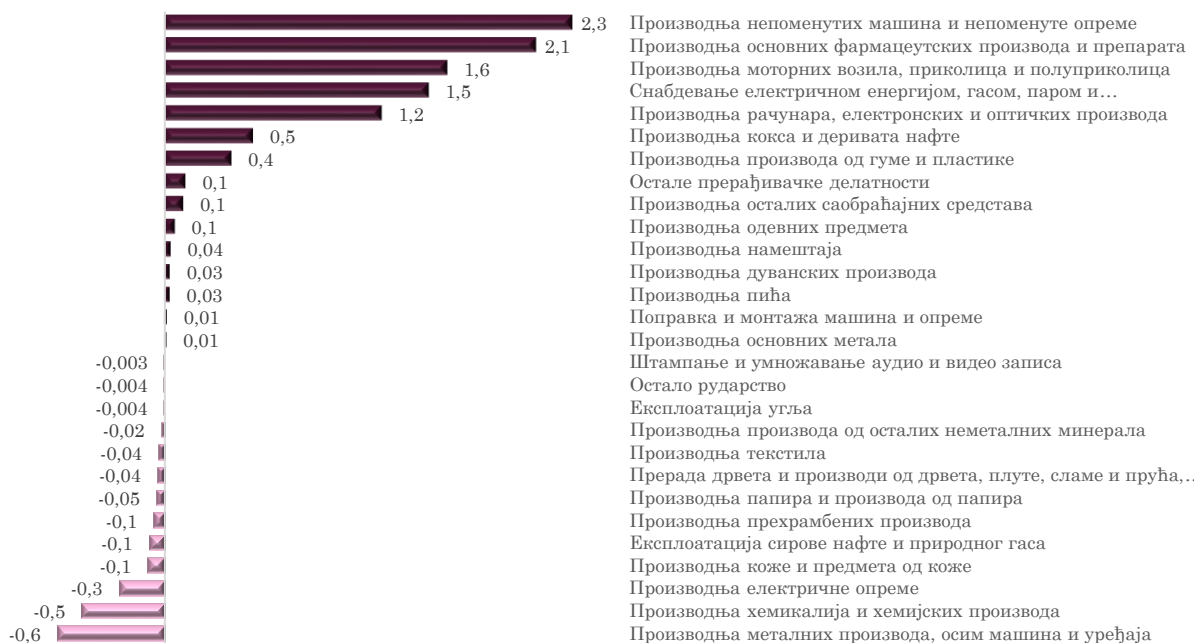
Индустрија Војводине по секторима делатности (мг. стопе раста у %, доприноси расту у п.п)

Посматрано по областима делатности, међугодишње повећање физичког обима индустријске производње Војводине, у прва три месеца 2023. године, забележено је у 15 области (са учешћем од 62,6% у структури индустријске производње), а највећи утицај на раст имале су: Производња непоменутих машина и опреме (мг. раст 36,8%, допринос 2,3 п.п), Производња основних фармацеутских производа и препарата (мг. раст 12,8%, допринос 2,1 п.п), Производња моторних возила и приколица (мг. раст 20,9%, допринос 1,6 п.п) и Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (мг. раст 62,1%, допринос 1,5 п.п). Највећи негативан допринос расту индустријске производње Покрајине потекао је од: Производње металних производа, осим машина и уређаја (мг. пад од 20,4%, допринос -0,6 п.п), Производње хемикалија и хемијских производа (мг. пад од 13,2%, допринос -0,5 п.п) и Производње електричне опреме (мг. пад од 3,0%, допринос -0,3 п.п).

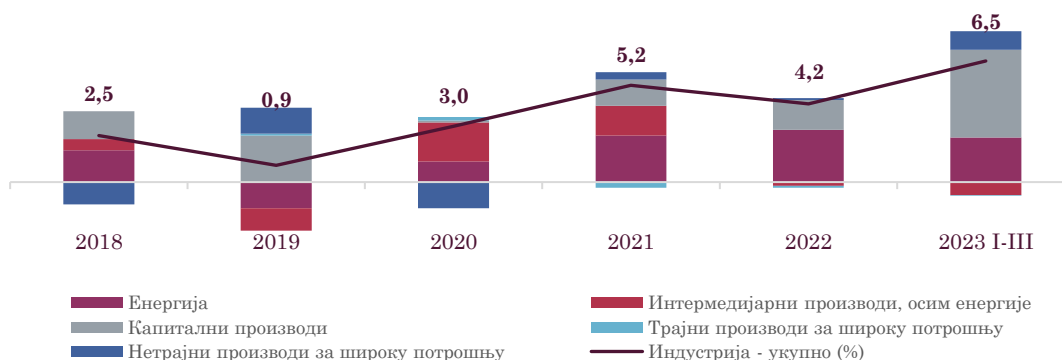

Доприноси међугодишњој стопи раста укупне индустрије Војводине по областима делатности (у п.п), јануар-март 2023. године

Посматрано по наменским групама, раст индустријске производње АП Војводине је у периоду јануар - март 2023. године забележен код **Капиталних производа** (за 27,8% мг, уз допринос 4,7 п.п), **Енергије** (за 11,5% мг, уз допринос од 2,4 п.п) и **Нетрајних производа за широку потрошњу** (за 2,9% мг, уз допринос 1,0 п.п), док је пад обима производње забележен код **Трајних производа за широку потрошњу** (-2,7% мг, допринос -0,03 п.п) и **Интермедијарних производа, осим енергије** (-3,0% мг, допринос -0,7 п.п).

Индустрија Војводине по намени
(мг. стопе раста у %, доприноси расту у п.п)

Посматрано по управним окрузима АП Војводине, у првом кварталу 2023. године, међугодишњи раст индустријске производње је забележен у пет управних округа, док је у преостала два забележено смањење. Највећи међугодишњи раст индустријске производње забележио је **Јужнобачки округ (13,8% мг)**, а следе **Западнобачки округ (8,2% мг)**, **Јужнобанатски округ (6,5% мг)**, **Сремски округ (5,2% мг)** и **Средњобанатски управни округ (1,9% мг)**. **Међугодишњи пад индустријске производње** забележен је у **Севернобанатском и Севернобачком округ (-0,5% и -5,3% мг, респективно)**.

Индустрија Војводине по окрузима, јануар - март 2023. године
(мг. стопе раста у %)

Међугодишње повећање индустријске производње Јужнобачког округа од 13,8%, у прва три месеца 2023. године, највише је подстакнуто повећањем обима Производње рачунара, електронских и оптичких производа (мг. раст од 178,7%, допринос 8,5 п.п). Смањењу обима индустријске производње у Севернобачком округу од 5,3% мг. највише је допринело смањење обима Производње електричне опреме од 26,4% мг. (допринос -5,9 п.п).

На крају марта 2023. године, у односу на март 2022. године, **залихе готових производа у индустрији Републике Србије повећане су за 4,7%, док су у индустрији АП Војводине смањене за 0,1%. Посматрано по наменским групама, у индустрији АП Војводине смањене су залихе Капиталних производа за 24,5% мг, Нетрајних производа за широку потрошњу, за 3,2% мг, и Трајних производа за широку потрошњу, за 1,9% мг, док су повећане залихе Енергије, за 41,5% мг, и залихе Интермедијарних производа, осим енергије, за 4,1% мг.**

Према пројекцији НБС, у 2023. години очекује се позитиван допринос индустрије БДП-у. Благ позитиван допринос требало би да пружи прерађивачка индустрија, захваљујући вишој пројектованој стопи раста БДП-а зоне евра, наставку раста извоза по релативно високим стопама, што је резултат претходних инвестиција у разменљиве секторе и по том основу повећаних производних капацитета, као и пражњењу залиха готових производа. Очекује се да ће расту активности у сектору рударства допринети већа експлоатација угља и руде метала, нарочито бакра, док ће услед ниске базе из претходне године и очекиваног наставка раста производње, и енергетика дати благ позитиван допринос. У наредним годинама требало би да дође до убрзања индустрије, чему ће допринети активирање нових и проширење постојећих капацитета у прерађивачкој индустрији и опоравак екстерне тражње, као и структурне реформе у области енергетике планиране у новом аранжману с ММФ-ом.

V. ГРАЂЕВИНАРСТВО

Сектор грађевинарства је у Републици Србији, у првом кварталу 2023. године, наставио да бележи нижу активност међугодишње посматрано, али је пад знатно спорији него у претходним кварталима.

У првом кварталу 2023. године, у односу на исти квартал прошле године, вредност изведених грађевинских радова на територији Републике Србије смањена је за 0,5%, док је вредност радова изведених на територији Војводине повећана за 13,1%, у сталним ценама.

Посматрано према врсти грађевина, вредност изведених радова на зградама у Војводини је, у првом кварталу 2023. године, у сталним ценама, смањена за 35,3% мг, док је на осталим грађевинама повећана за 49,4% мг.

У првом кварталу 2023. године у Републици Србији је издато 5.930 грађевинских дозвола, што је за 7,9% мање у односу на исти квартал претходне године. Од тога је у АП Војводини издато 2.327 грађевинских дозвола (39,2%), што је за 5,6% мање у поређењу са истим периодом 2022. године.

У АП Војводини је у првом кварталу 2023. године пријављена изградња 2.301 стана (за 4,8% мање него у истом кварталу претходне године).

Грађевинска активност Републике Србије је у 2022. години, у односу на 2021. годину, посматрана преко индикатора укупна вредност изведених радова извођача из Републике Србије (у Србији и у иностранству), забележила раст од 4,7% у текућим ценама, док је у сталним ценама забележен пад од 11,0% мг. Пад грађевинске активности у 2022. години доводи се у везу са високом базом из 2021. године, али и високим ценама грађевинског материјала. На пад активности у грађевинарству указује и смањен број издатих грађевинских дозвола, као и нижа издвајања државе за капиталне инвестиције.

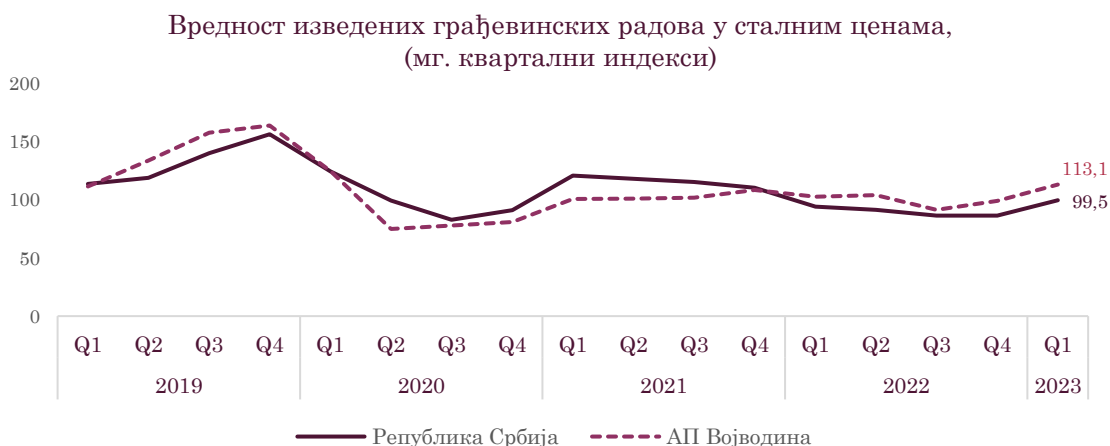
Према најновијим подацима РЗС-а, грађевинска активност Републике Србије је у првом кварталу 2023. године, посматрана преко индикатора укупна вредност изведених радова извођача из Републике Србије (и у Србији и у иностранству), забележила раст од 9,7% у текућим ценама, док је у сталним ценама остала непромењена у односу на исти период прошле године.

Од укупне вредности радова, на територији Републике Србије је изведено 96,6%, док је преосталих 3,4% изведено на градилиштима у иностранству.

У првом кварталу 2023. године, сектор грађевинарства на територији Републике Србије је наставио да бележи нижу активност међугодишње посматрано, али је пад знатно спорији него током претходне године. Вредност изведених грађевинских радова на територији Републике Србије је у првом кварталу 2023. године забележила пад у сталним ценама од 0,5% мг. (у текућим ценама раст од 9,2% мг). Нижу активност потврђује и кретање показатеља из ове области – производња грађевинског материјала смањена је за 5,7% мг, док је број издатих грађевинских дозвола смањен за 7,9% мг. С друге стране, број запослених у грађевинарству повећан је за 1,7% мг.

Вредност радова извођача из Републике Србије изведених у иностранству је међугодишње повећана за 27,9% у текућим ценама, односно за 16,6% у сталним ценама.

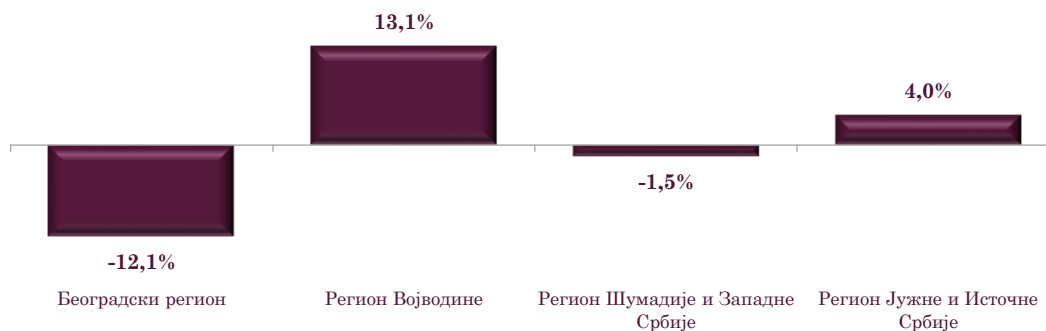
Посматрано према врсти грађевина, у првом кварталу 2023. године је, у сталним ценама, вредност радова изведених на зградама у Србији смањена за 20,0%, а на осталим грађевинама повећана за 14,0% међугодишње.

Посматрано према регионима, у првом кварталу 2023. године, **вредност изведених радова, у сталним ценама, повећана је у Региону Војводине (за 13,1% мг), и Региону Јужне и Источне Србије (4,0% мг), а опала је у Региону Шумадије и Западне Србије (-1,5% мг) и Београдском региону (-12,1% мг).**

Вредност изведених грађевинских радова у сталним ценама, први квартал 2023. године (мг. стопе у %)

Грађевинска активност на територији Војводине је у првом кварталу 2023. године, у односу на исти период прошле године, забележила раст од 24,1% у текућим ценама, односно од 13,1% у сталним ценама.

Посматрано према врсти грађевина, у Војводини је у посматраном периоду, у сталним ценама, **вредност изведених радова на зградама смањена за 35,3%, док је вредност изведених радова на осталим грађевинама повећана за 49,4% у односу на први квартал 2022. године.**

У односу на претходни квартал (четврти квартал 2022. године), вредност изведених грађевинских радова у Војводини, у сталним ценама, је смањена за 40,8%, док је у односу на просечну вредност изведених радова у 2022. години, смањена за 16,1%.

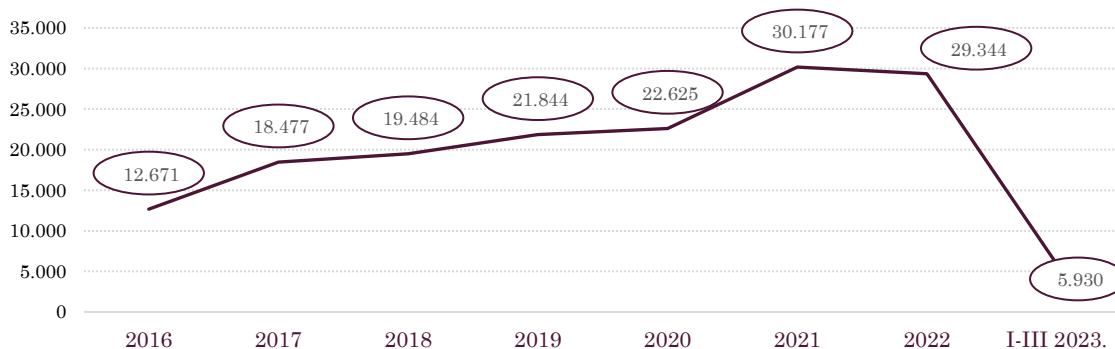
Вредност изведених грађевинских радова на територији Војводине, у сталним ценама (мг. квартални индекси)

У првом кварталу 2023. године, у Републици Србији је издато 5.930 грађевинских дозвола, што је за 510 грађевинских дозвола, односно за 7,9% мање у односу на исти квартал претходне године. Само у марту, у Републици Србији је издато 2.576 грађевинских дозвола, што представља смањење од 6,1% у поређењу са истим месецом 2022. године.

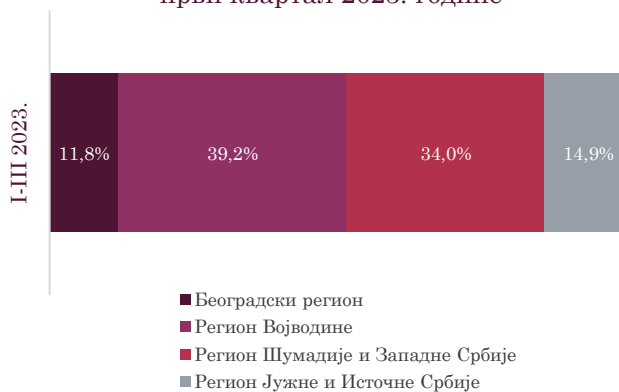

Број издатих грађевинских дозвола у Републици Србији

Посматрано по регионима, у првом кварталу 2023. године, **највише грађевинских дозвола издато је у Региону Војводине (2.327, тј. 39,2% укупног броја издатих)**, следи Регион Шумадије и Западне Србије (2.019 издатих дозвола или 34,0%), затим Регион Јужне и Источне Србије (886 или 14,9%), док је **најмањи број издатих грађевинских дозвола** у посматраном периоду забележен у **Београдском региону (698 или 11,8% укупно издатих)**.

Удео издатих грађевинских дозвола по регионима Републике Србије, први квартал 2023. године

У Војводини је у првом кварталу 2023. године издато за **5,6% грађевинских дозвола мање него у истом периоду 2022. године**. Од укупног броја издатих дозвола, **81,9% је издато за зграде, а 18,1% за остале грађевине**. Ако се посматрају само зграде, **79,2% дозвола издато је за стамбене зграде, а 20,8% за нестамбене зграде**, док се код осталих грађевина највећи део издатих дозвола односи на **цевоводе, комуникационе и електричне водове (64,9%)**.

Број издатих грађевинских дозвола у АП Војводини

Према грађевинским дозволама издатим током првог квартала 2023. године, у АП Војводини је пријављена изградња 2.301 стана (за 4,8% мање у односу на исти период 2022. године), просечне површине 73,5 m² по стану. Највећи број пријављене изградње станова је у стамбеним зградама новоградње (96,4%), и то оним које броје три или више станова (85,7%, просечне површине 61,4 m²), 11,7% станова пријављено за изградњу у стамбеним зградама са једним станом (просечне површине 145,3 m²), а најмање станова (2,5%) је пријављено за изградњу у стамбеним зградама новоградње које броје два стана (просечне површине 113,1 m²).

Предвиђена вредност радова новоградње у АП Војводини у првом кварталу 2023. године износила је 81,5% од укупно предвиђене вредности грађевинских радова у АП Војводини у истом периоду. Посматрано према управним окрузима АП Војводине, у периоду јануар - март 2023. године највећа грађевинска активност очекује се у Сремском округу (39,4%) и Јужнобачком округу (32,9%), потом у Севернобачком округу (7,6%), Јужнобанатском (7,2%), Средњобанатском округу (6,3%), Западнобачком (3,9%) и Севернобанатском (2,6%).

Предвиђена вредност грађевинских радова према управним окрузима АП Војводине и врсти радова, први квартал 2023. године (у хиљ. РСД)

Према пројекцији НБС, благ позитиван допринос БДП-у, и ове и наредних година очекује се од грађевинарства, пре свега као резултат планиране реализације инфраструктурних пројеката у области саобраћајне и комуналне инфраструктуре.

VI. ПРОМЕТ РОБЕ У ТРГОВИНИ НА МАЛО

Промет робе у трговини на мало у првом кварталу 2023. године, у односу на исти квартал 2022. године, смањен је у Републици Србији за 4,1% у сталним ценама, односно повећан за 11,3% у текућим ценама.

Промет робе у трговини на мало АП Војводине, у истом периоду, забележио је смањење од 4,1% у сталним ценама, односно повећање од 12,7% у текућим ценама.

У марту 2023. године, у односу на исти месец претходне године, остварен је пад промета робе у трговини на мало АП Војводине од 9,8% у сталним ценама, односно раст од 5,7% у текућим ценама.

У односу на просечан ниво промета робе у трговини на мало АП Војводине у 2022. години, у марту 2023. године, промет робе у трговини на мало АП Војводине био је мањи за 4,8% у сталним ценама, односно већи за 4,0% у текућим ценама.

На тржишту Републике Србије у прва три месеца 2023. године, у односу на исти период 2022. године, промет прехранбених и непрехранбених производа реално је смањен за по 4,8%, док је пад промета моторних горива износио 1,9%, међугодишње посматрано.

У првом кварталу 2023. године, како у Србији тако и у Војводини, приметан је раст промета (у текућим ценама) робе у трговини на мало. Међутим, када се урачунају промене цена односно раст инфлације, промет (у сталним ценама) је мањи.

Промет робе у трговини на мало у Републици Србији у периоду јануар - март 2023. године, у односу на исти период 2022. године, реално је смањен за 4,1 % (у текућим ценама повећан за 11,3%), а само у марту 2023. у односу на март 2022. године, реално је мањи за 9,0% (у текућим ценама већи за 5,3%).

У АП Војводини је промет робе у трговини на мало у прва три месеца 2023. године међугодишње реално смањен за 4,1% (повећан за 12,7% у текућим ценама), а само у марту 2023. у односу на март 2022. године смањен је за 9,8% у сталним ценама (повећан за 5,7% у текућим ценама).

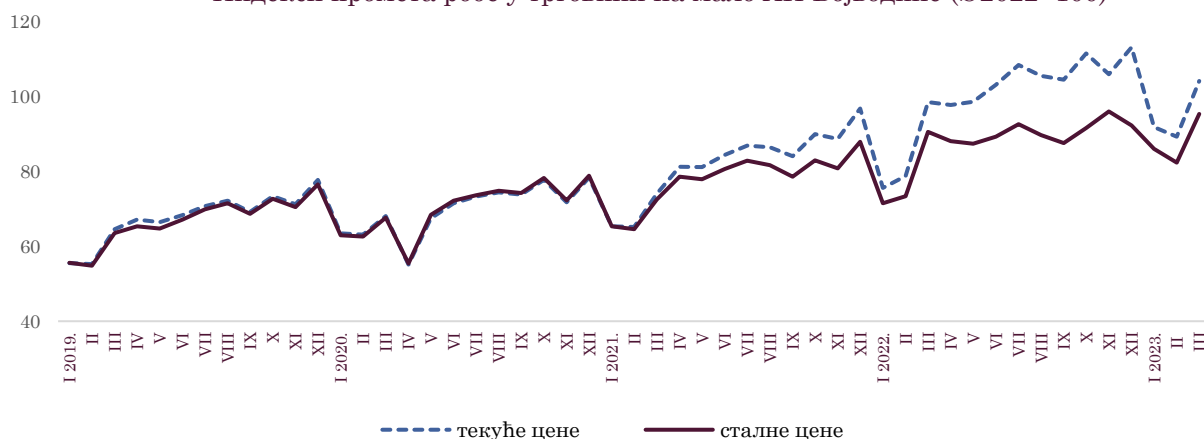
На месечном нивоу, у односу на фебруар, у марту 2023. је промет робе у трговини на мало у Републици Србији повећан за 14,4% у сталним ценама (15,5% у текућим ценама), док је на нивоу АП Војводине такође већи за 15,6% у сталним ценама (односно 16,6% у текућим ценама).

У односу на просечан ниво промета робе у трговини на мало у 2022. години, промет робе у трговини на мало је у марту 2023. био мањи - у Републици Србији за 5,7% у сталним ценама (већи за 2,8% у текућим ценама), а у АП Војводини за 4,8% у сталним ценама (већи за 4,0% у текућим ценама).

Промет робе у трговини на мало АП Војводине, месечни индекси (Ø2022=100)

	Март 2022.	Апр.	Мај	Јун	Јул	Авг.	Септ.	Окт.	Нов.	Дец.	Јан.	Феб.	Март 2023.
Текуће цене	98,4	97,6	98,5	103,0	108,3	105,4	104,4	111,4	105,8	113,0	91,7	89,2	104,0
Сталне цене	90,5	88,0	87,3	89,2	92,5	89,6	87,5	91,5	85,9	92,2	85,9	82,3	95,2

Индекси промета робе у трговини на мало АП Војводине (Ø2022=100)

Посматрано по робним групама, на унутрашњем тржишту Републике Србије у периоду јануар-март 2023. године, у односу на исти период претходне године, смањен је промет свих робних група, у сталним ценама. **Промет моторних горива реално је смањен за 1,9%, док је пад промета прехранбених и непрехранбених производа износио по 4,8%.**

VII. ТУРИЗАМ И УГОСТИТЕЉСТВО

У прва три месеца 2023. године, у Војводини је укупан број долазака туриста повећан за 6,5% међугодишње. Од укупног броја туриста 54,6% су били домаћи, а 45,4% страни туристи. Број долазака домаћих туриста у Војводину смањен је за 3,0%, док је број долазака страних туриста повећан за 20,6% мг.

Број регистрованих ноћења у Војводини је у посматраном периоду повећан за 10,5% међугодишње. Ноћења домаћих туриста су чинила 49,8%, а 50,2% су била ноћења страних туриста. Број ноћења домаћих туриста смањен је за 1,5% мг, а број ноћења страних туриста повећан за 25,6% мг.

Највећи број и долазака и ноћења туриста у Војводини, у првом кварталу 2023. године регистровано је у Граду Новом Саду, и то 25,4% долазака више, односно за 22,9% ноћења више у односу на исти период 2022. године.

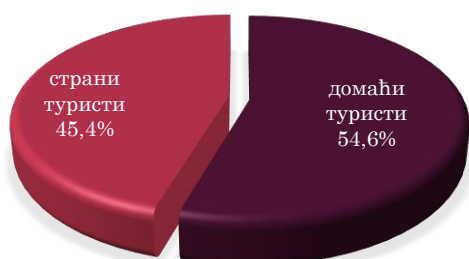
У прва два месеца 2023. године девизни прилив од туризма у Републици Србији износио је 364 млн евра и већи је за 64,0% од девизног прилива оствареног у истом периоду 2022. године.

Укупан број туристичких долазака у Републику Србију у периоду јануар - март 2023. године износио је 741.669, што је за 18,8% више у односу на јануар - март 2022. године. Домаћи туристи су остварили 52,9% укупних долазака, док су 47,1% били доласци страних туриста. Од укупног броја туристичких долазака, 15,5% су чинили доласци на подручју АП Војводине.

Војводину је у првом кварталу 2023. године посетило 115.157 туриста (54,6% су били домаћи туристи, 45,4% страни туристи), што је за 6,5% више него у периоду јануар - март претходне године. Број долазака домаћих туриста у Војводину смањен је за 3,0%, док је број страних туриста повећан за 20,6% у односу на исти период 2022. године.

Структура долазака туриста у Војводину, јануар - март 2023.

Доласци туриста у Војводину

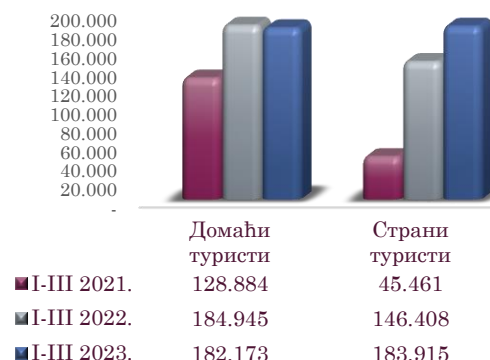
У прва три месеца 2023. године, у Републици Србији је евидентирано укупно **2.433.460 ноћења туриста** (53,9% су била ноћења домаћих туриста, а 46,1% ноћења страних туриста), што је за **16,0% више у односу на исти период 2022. године**. Од укупног броја регистрованих ноћења, 15,0% је регистровано на подручју АП Војводине.

У Војводини је у посматраном периоду укупан број регистрованих ноћења туриста износио 366.088 (49,8% су била ноћења домаћих, а 50,2% ноћења страних туриста), што је за **10,5% више** него у истом периоду претходне године. Број ноћења домаћих туриста смањен је за 1,5%, док је број страних туриста повећан за 25,6%.

Структура ноћења туриста у Војводини, јануар - март 2023.

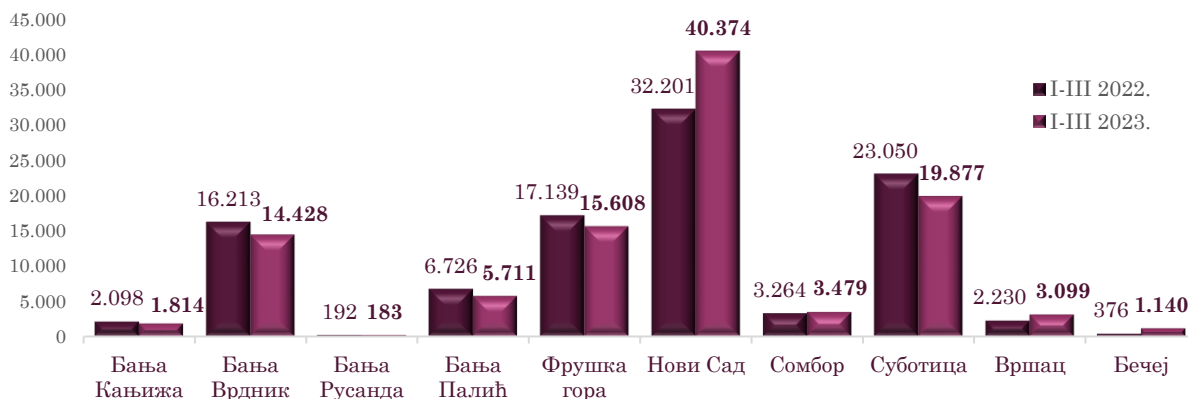
Ноћења туриста у Војводини

У Војводини је у прва три месеца 2023. године најпосећенији био Град Нови Сад, где је забележено 40.374 долазака туриста, што је за 25,4% више у односу на исти период 2022. године. Већину посетилаца чинили су страни туристи (61,1%).

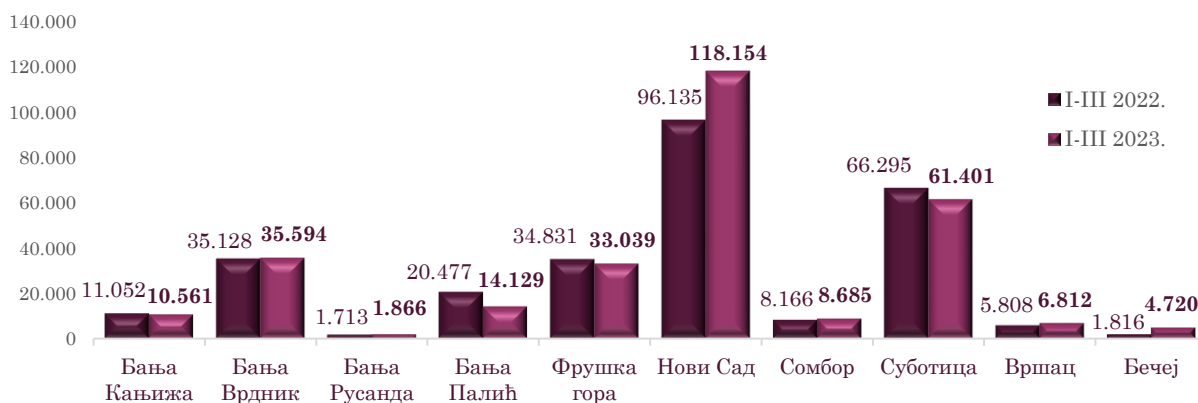

Доласци туриста по изабраним туристичким местима Војводине

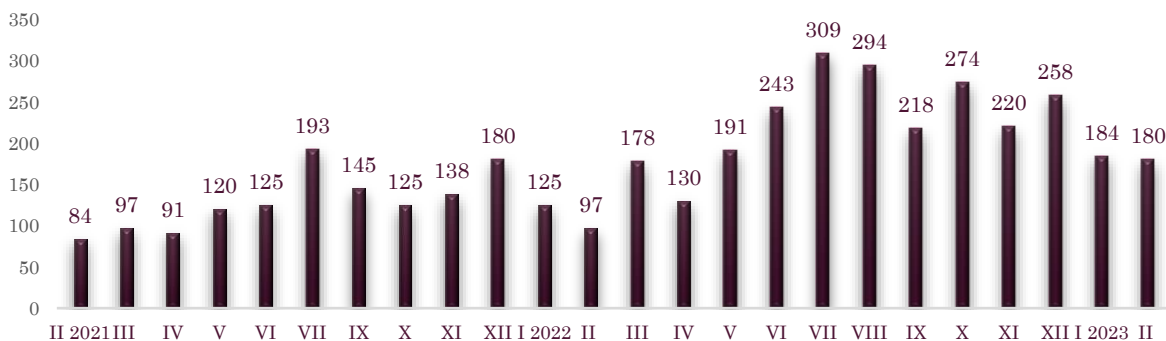
Највише ноћења у Војводини у периоду јануар - март 2023. регистровано је такође у Новом Саду, тачније 118.154 ноћења, за 22,9% више у односу на исти период претходне године. Већину посетилаца чинили су страни туристи (70,5%).

Ноћења туриста по изабраним туристичким местима Војводине

Укупан девизни прилив од туризма у Републици Србији у фебруару 2023. године износио је 180 млн евра и већи је за 71 млн евра или 64,7% у односу на девизни прилив остварен у фебруару 2022. године. Девизни одлив од туризма је у истом периоду износио 193 млн евра и био је већи за 74 млн евра или 62,1% у односу на девизни одлив у фебруару претходне године.

Девизни прилив од туризма у Републици Србији по месецима (у млн евра)

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

У марту 2023. године у односу на март 2022, цене угоститељских услуга у Војводини порасле су у просеку за 20,5%. Највећи раст су забележиле цене хране (за 24,7%), док су цене преноћишта забележиле раст од 5,5%. Цене алкохолних пића су порасле за 15,6%, а цене безалкохолних пића за 20,5%.

Индекси цена угоститељских услуга у Републици Србији и Војводини

	РЕПУБЛИКА СРБИЈА			ВОЈВОДИНА		
	$\frac{\text{III } 2023}{\text{II } 2023}$	$\frac{\text{III } 2023}{\text{III } 2022}$	$\frac{\text{III } 2023}{\emptyset 2022}$	$\frac{\text{III } 2023}{\text{II } 2023}$	$\frac{\text{III } 2023}{\text{III } 2022}$	$\frac{\text{III } 2023}{\emptyset 2022}$
УКУПНО	101,5	117,4	111,8	100,1	120,5	111,7
ХРАНА	100,8	117,9	111,4	100,0	124,7	113,9
АЛКОХОЛНА ПИЋА	100,7	114,2	108,7	100,1	115,6	109,8
БЕЗАЛКОХОЛНА ПИЋА	100,9	116,0	110,3	100,2	120,5	111,8
ПРЕНОЋИШТА	104,6	119,7	116,9	100,0	105,5	103,1

VIII. СПОЉНОТРГОВИНСКА РОБНА РАЗМЕНА

У периоду јануар - март 2023. године, укупна спољнотрговинска робна размена АП Војводине износила је 5,7 млрд евра, што је за 5,1% више од спољнотрговинске робне размене остварене у истом периоду 2022. године.

Извоз је остварен у вредности од 2,4 млрд евра (раст од 12,3% мг), а увоз у вредности од 3,3 млрд евра (раст од 0,4% мг). Дефицит у размени је износио 944,1 млн евра.

Прерађивачка индустрија је сектор са доминантним учешћем како у извозу (94,2%), тако и у увозу АП Војводине (53,0%) у прва три месеца текуће године. У увозу се истиче и сектор Рударство, са учешћем од 30,1% у посматраном периоду.

Водећи извозни производ АП Војводине у периоду јануар - март 2023. године су Сетови проводника за паљење, остали сетови за возила (5,8% укупног извоза), а увозни Гас природни у гасовитом стању (17,9% укупног увоза).

Најзначајнији спољнотрговински партнер АП Војводине у првом кварталу 2023. је Немачка, када је реч о извозу (20,4% укупног војвођанског извоза), односно Руска Федерација, када је реч о увозу (18,7% укупног увоза).

VIII.1. Спољнотрговинска робна размена Републике Србије

Географска диверсификација допринела је отпорности спољне трговине, упркос вишедимензионалној кризи протекле три године. У 2022. дошло је до интензивног раста извоза робе који је вођен растом извоза прерађивачке индустрије и рударства, што представља наставак повољних трендова из 2021. године. **Укупан обим спољнотрговинске робне размене у 2022. години износио је 66,6 млрд евра и био је за 31,1% већи у односу на 2021. годину.** У 2022. години је, поред тога, остварен дефицит спољнотрговинске робне размене од 11,4 млрд евра (као резултат повећања извоза и увоза од 26,3% и 34,8% мг, респективно).

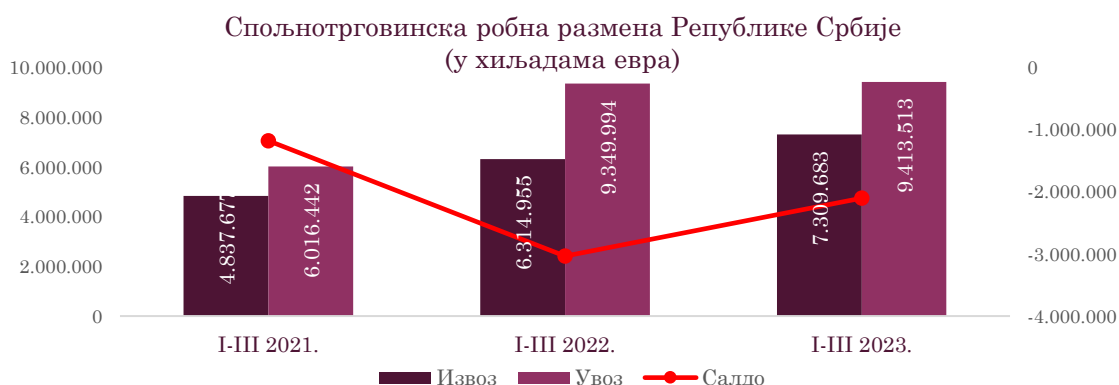
У прва три месеца 2023. године, Република Србија је остварила спољнотрговинску робну размену у укупном износу од 16,7 млрд евра, што је за 6,8% више него у истом периоду претходне године.

Укупна вредност извоза робе Републике Србије у првом кварталу 2023. године износила је 7,3 млрд евра, што је за 15,8% више у односу на исти период претходне године. С друге стране, увезено је робе у вредности од 9,4 млрд евра, што је за 0,7% више него у истом периоду 2022. године.

У периоду јануар - март 2023. године, Република Србија је забележила спољнотрговински дефицит у вредности од 2,1 млрд евра, који је за 30,7% мањи од дефицита забележеног у истом периоду претходне године. Наставак снажног раста извоза и мањи увоз енергената одразили су се на повећање покривености робног увоза извозом. **Покривеност увоза извозом у Републици Србији у првом кварталу је повећана на 77,7%** (у истом периоду претходне године је износила 67,5%).

Спољнотрговинска робна размена Републике Србије

Период	Извоз	Индекс	Увоз	Индекс	Укупно	Индекс	Салдо
I-III 2023.	7.309.683	115,8	9.413.513	100,7	16.723.197	106,8	-2.103.830
I-III 2022.	6.314.955	130,5	9.349.994	155,4	15.664.950	144,3	-3.035.039
2022.	27.604.715	126,3	39.008.735	134,8	66.613.450	131,1	-11.404.021
2021.	21.858.887	128,2	28.937.706	126,0	50.796.593	127,0	-7.078.819

Посматрано према наменским групама, Република Србија је у посматраном периоду највише извозила и увозила интермедијарне производе (42,0% укупног извоза и 34,5% укупног увоза). Највећи утицај на кретање укупног извоза имао је раст извоза капиталних производа, од 34,0%, и енергије, од 91,1% мг. На кретање укупног увоза, највећи позитиван утицај је имао раст увоза капиталних производа и производа за

широку потрошњу, док је допринос енергената и интермедијарних производа био негативан.

На повећање укупног извоза у периоду јануар - март 2023. године највише су утицали **раст од 12,0% у извозу сектора Прерађивачке индустрије**, носиоца укупне извозне активности са учешћем од 83,0% у укупном извозу, али и **раст од 29,4% извоза Рударства** (који чини 6,9% укупног извоза у прва три месеца 2023. године) и **раст од 244,9% извоза сектора Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром** (који чини 6,2% укупног извоза у истом периоду).

Извоз Прерађивачке индустрије вредносно је повећан за 651,2 млн евра међугодишње (укупан извоз Републике Србије је повећан за 994,7 млн евра). Раст извоза је забележен у **19 од укупно 23 области** Прерађивачке индустрије у посматраном периоду, а највећи допринос расту је потекао од извоза електричне опреме, моторних возила и приколица и осталих машина и опреме. Извоз **електричне опреме**, области са појединачно највећом вредношћу извоза (785,5 млн евра), остварио је кумулативни раст од 34,5% мг, са учешћем у укупном извозу од 12,9% у посматраном периоду. Извоз **моторних возила и приколица** (вредност извоза 715,9 млн евра) је забележио кумулативни раст од 32,0% мг, уз учешће од 11,8% у укупном извозу, док извоз **машина и опреме** (вредност извоза 493,7 млн евра), са учешћем у укупном извозу од 8,1%, бележи кумулативни раст од 41,5%. С друге стране, извоз **основних метала** наставио је да се смањује (чему је допринела смањена производња у железари у Смедереву), а нижи је био и извоз **деривата нафте**.

Рударство је забележило извоз у посматраном периоду у вредности од 501,3 млн евра, пре свега као последица раста извоза **руде метала**, групе која чини 98,8% извоза целокупног сектора Рударство, а која је остварила раст од 29,6% у односу на исти период прошле године.

Сектор Снабдевање електричном енергијом бележи највећи раст учешћа у укупном извозу, са 2,1% у прва три месеца 2022. године на 6,2% у прва три месеца текуће године. Целокупна вредност извоза овог сектора односи се на извоз Електричне енергије (вредност извоза у посматраном периоду износи 453,1 млн евра).

За разлику од три поменута сектора, **сектор Пољопривреда, шумарство и рибарство Републике Србије је у односу на период јануар - март 2022. године забележио смањење вредности извоза за 27,6%**, највише услед смањене вредности извоза кукуруза (осим семенског), али и смањења извоза пшенице и јабука. У прва три месеца 2023. године учешће поменутог сектора у укупном извозу износи 3,0% и у односу на исти период претходне године је смањено (4,8% у истом периоду 2022).

Водећи сектори делатности у извозу Републике Србије

Сектор КД	2022.			I-III 2023.		
	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс 2022 2021	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс I - III 2023 I - III 2022
Прерађивачка индустрија	23.404.910	84,8%	122,8	6.069.672	83,0%	112,0
Рударство	1.789.437	6,5%	218,4	501.273	6,9%	129,4
Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром	856.113	3,1%	233,5	453.116	6,2%	344,9
Пољопривреда, шумарство и рибарство	1.272.522	4,6%	95,6	219.317	3,0%	72,4

Посматрано по артиклима, у прва три месеца 2023. године из Републике Србије је највише извезено **Руда бакра и концентрата**, у вредности од 478,9 млрд евра, где је забележена за 32,3% већа вредност извоза у поређењу са истим периодом претходне године. Извоз **Електричне енергије** налазио се на другом месту и забележио је највеће повећање вредности извоза од 244,9% мг, док се извоз **Сетова проводника за паљење, осталих сетова за возила** налазио на трећем месту са међугодишњим повећањем од 23,3%.

Најзаступљенији производи у извозу Републике Србије

Назив производа	2022.			I-III 2023.		
	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс $\frac{2022}{2021}$	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс $\frac{I-III 2023}{I-III 2022}$
УКУПНО	7.108 врста производа			5.958 врста производа		
Руде бакра и концентрати	1.679.670	6,1%	229,5	478.943	6,6%	132,3
Електрична енергија	856.113	3,1%	233,5	453.116	6,2%	344,9
Сетови проводника за паљење, остали сетови за возила	1.432.571	5,2%	119,3	425.200	5,8%	123,3
Гуме спољне пнеуматске, нове за путничке аутомобиле	632.711	2,3%	120,0	186.099	2,5%	111,5
Препарати за прање и чишћење, за малопродају	452.665	1,6%	128,9	110.706	1,5%	107,1

На кретање укупног увоза Републике Србије у периоду јануар - март 2023. године највише је утицао раст увоза **Прерађивачке индустрије** од 1,3% мг, који чини 68,3% укупног увоза, и **смањење увоза сектора Рударство** од 4,6% мг, који чини 12,9% укупног увоза у посматраном периоду.

Прерађивачка индустрија је у прва три месеца 2023. године забележила повећање вредности увоза у 12 од укупно 23 области делатности. Повећању увоза Прерађивачке индустрије Републике Србије највише је допринело **повећање увоза машина и опреме** од 20,2% мг. (са учешћем у укупном увозу од 10,7%), потом увоза **прехранбених производа** (раст од 19,5% мг. и учешће 7,4%) и увоза **електричне опреме** (раст од 11,6% мг. и учешће 9,1% у укупном увозу).

Вредност увоза сектора Рударство у прва три месеца 2023. године износи 1,2 млрд евра, што представља учешће од 12,9% у укупном увозу (13,6% у истом периоду прошле године) и смањење вредности увоза од 4,6% мг. Пад увоза Рударства је највећим делом проузрокован **падом увоза сирове нафте и природног гаса** од 13,7% мг, групе која чини 81,5% увоза целокупног сектора.

Водећи сектори делатности у увозу Републике Србије

Сектор КД	2022.			I-III 2023.		
	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс $\frac{2022}{2021}$	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс $\frac{I-III 2023}{I-III 2022}$
Прерађивачка индустрија	27.604.831	70,8%	123,9	6.428.675	68,3%	101,3
Рударство	4.413.758	11,3%	209,1	1.213.898	12,9%	95,4
Некласификовано по КД	4.265.553	10,9%	135,2	1.100.903	11,7%	118,1

Посматрано по артиклима, у периоду јануар - март 2023. године, у увозу Републике Србије, поред Неразврстане робе по ЦТ², највише су заступљени **Гас природни у гасовитом стању** (6,3% укупног увоза) и **Нафта и уља од битуменозних минерала, сирова** (4,2%). Србија је у прва три месеца 2023. увезла **гаса** у вредности од 594,6 млн евра, што је смањење вредности увоза у односу на исти период прошле године (за 21,9% мг), а посматрано количински увезено је за 9,3% мање гаса. Гас се увозио из Русије (91,5%) и Мађарске (8,5%). Када је реч о увозу **нафте**, у прва три месеца 2023. је у Републику Србију увезено у вредности од 394,1 млн евра, што је више за 2,5% мг, а посматрано количински увезено је 62,3% више у односу на исти период 2022, те се може приметити да је дошло до смањења цене нафте. Нафта се у највећој мери увозила из Ирака (70,2%) и Азербејџана (16,0%).

Најзаступљенији производи у увозу Републике Србије

Назив производа	2022.			I-III 2023.		
	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс 2022 2021	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс I – III 2023 I – III 2022
УКУПНО	8.360 врста производа			7.479 врста производа		
Неразврстана роба по ЦТ-роба на складиштењу	3.064.617	7,9%	129,9	768.819	8,2%	114,6
Гас природни у гасовитом стању	1.634.366	4,2%	382,8	594.627	6,3%	78,1
Нафта и уља од битуменозних минерала, сирова	2.175.517	5,6%	191,1	394.105	4,2%	102,5
Неразврстана роба по ЦТ-роба у слободној зони	1.186.951	3,0%	151,0	329.922	3,5%	127,3
Електрична енергија	1.574.410	4,0%	331,5	310.866	3,3%	61,9

Извоз Србије највише се ослања на тражњу Европске уније (ЕУ) и региона. У прва три месеца 2023. године највећи део извоза пласиран је на тржиште ЕУ (око 64%), затим на тржиште ЦЕФТА и земаља евроазијске уније. Највећи део увоза потиче из земаља ЕУ (око 56%), из земаља евроазијске уније и ЦЕФТЕ. Република Србија је у периоду јануар - март 2023. године забележила **робни извоз у 161 различиту земљу света, односно увоз из 188 земаља.**

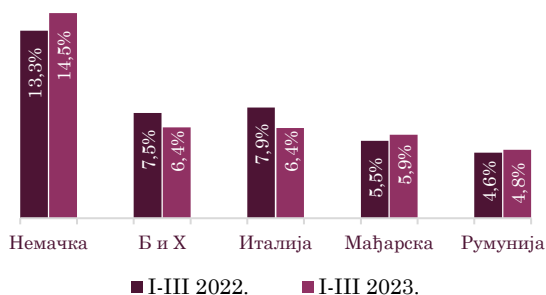
Најзначајније извозно тржиште Републике Србије у прва три месеца 2023. године је, традиционално, Немачка (14,5% укупног извоза). Међугодишње, у оквиру групе од првих пет извозних земаља, извоз је највише повећан у Немачку (за 26,7% мг), Мађарску (за 25,2% мг) и Румунију (за 20,6%), док је извоз у Босну и Херцеговину и Италију смањен, за 0,2% и 5,8%, респективно. Збирно је извоз у првих пет земаља повећан за 14,0% међугодишње. **Извоз у првих пет земаља чинио је 38,1% укупног извоза Републике Србије у периоду јануар - март 2023. године.**

Земље из којих је Република Србија бележила највећи увоз у првом кварталу 2023. године су Немачка (12,5% укупног увоза) и Кина (11,1%). Највећи међугодишњи раст вредности увоза забележен је из Руске Федерације (за 32,9%) и Немачке (за 17,4%). Збирно гледајући, увоз из првих пет земаља је повећан за 10,7% у односу на увоз у истом периоду 2022. године. **Увоз из првих пет земаља чинио је 42,9% укупног увоза Републике Србије у периоду јануар - март 2023.**

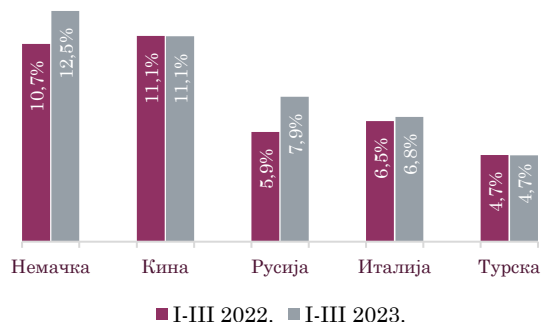
² На основу Методологије статистике спољне трговине која врши обраду по општем систему трговине, појам Неразврстана роба по ЦТ обухвата следеће: војна роба, роба у складиштењу и роба у слободној зони за коју још није одређена царинска тарифа и делови за моторна возила и делови за авионе који се увозе или извозе уз основно средство.

Извоз Републике Србије по земљама (учешће у %)

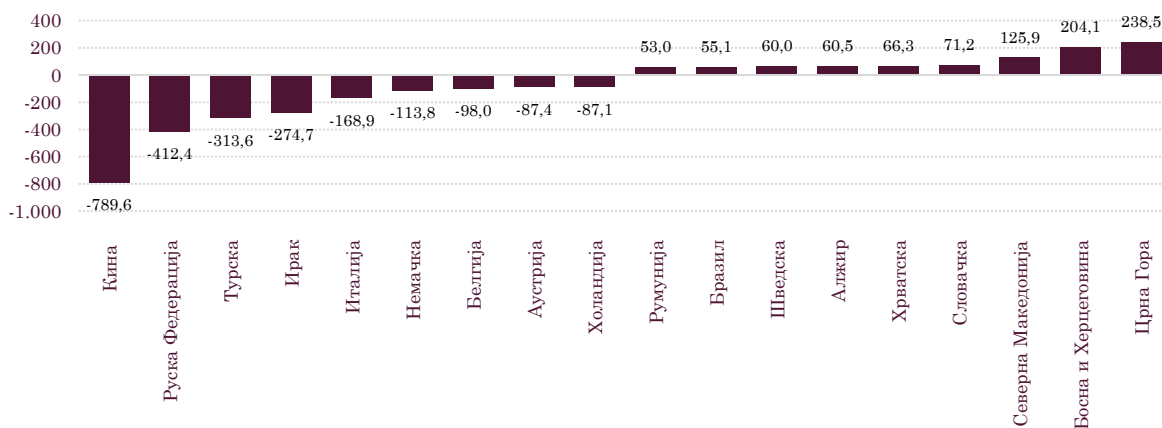
Увоз Републике Србије по земљама (учешће у %)

Позитиван спољнотрговински салдо у прва три месеца 2023. године, односно суфицит у размени, у највећем износу Република Србија је остварила са Црном Гором (у вредности од 238,5 млн евра). У Црну Гору је извезено највише електричне енергије (17,4%) и прехранбених производа (16,4%).

С друге стране, **највећи негативан спољнотрговински салдо, односно дефицит је забележен у трговини са Кином (-789,6 млн евра) и Руском Федерацијом (-412,4 млн евра).** Увоз из Кине се највише састојао од непоменутих машина и опреме (17,8%), некласификованих производа по КД (16,7%), као и увоза рачунара, електронских и оптичких производа (16,5% укупног увоза из Кине). Са Руском Федерацијом, негативан спољнотрговински салдо резултат је високе вредности увоза сирове нафте и природног гаса (73,6% укупног увоза из Русије).

Спољнотрговински биланс Републике Србије по земљама, јануар -март 2023. године (у млн евра)

У периоду јануар - фебруар 2023. године, **укупна вредност извоза петнаест највећих извозника Републике Србије износила је 1,2 млрд евра (26,5% укупног извоза Републике Србије у истом периоду).** На месту највећег извозника је **Serbia Zijin Mining**, а следе **Serbia Zijin Bor Copper** и **Tigar Tyres**.

Петнаест највећих извозника Републике Србије у периоду јануар - фебруар 2023. године

Назив извозника	Седиште	Вредност извоза (млн евра)
Serbia Zijin Mining D.O.O.	Брестовац	208,2
Serbia Zijin Bor Copper	Бор	150,9
Tigar Tyres d.o.o.	Пирот	88,0
SCM POWER d.o.o.	Београд	87,8
HBIS GROUP Serbia Iron & Steel d.o.o.	Београд	85,3
ZF Serbia D.O.O.	Панчево	80,9
LEONI Wiring Systems Southeast d.o.o.	Прокупље	76,3
Henkel Srbija	Београд	72,1
Društvo za trgovinu ROBERT BOSCH d.o.o.	Београд	66,4
Yura Corporation d.o.o.	Рача	62,1
Hemofarm a.d.	Вршац	55,5
Philip Morris Operations a.d.	Ниш	49,6
MINTH AUTOMOTIVE Europe d.o.o.	Лозница	44,8
GORENJE DOO	Ваљево	44,0
Naftna Industrija Srbije a.d.	Нови Сад	43,2

Посматрано по регионима, **Војводина је имала највеће учешће у извозу Републике Србије у прва три месеца 2023. године (32,6%),** док се у увозу налазила на другом месту (35,3%), након Београдског региона (41,7%).

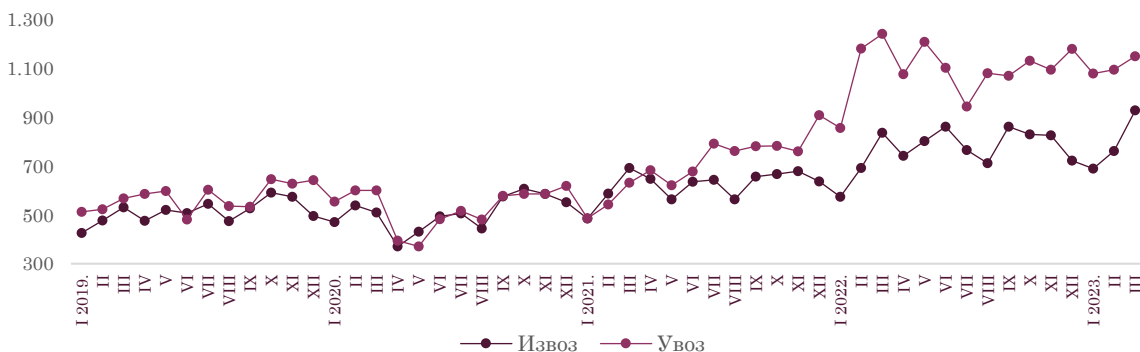
Извоз и увоз Републике Србије по регионима, јануар - март 2023. године (учешће %)

VIII.2. Спољнотрговинска робна размена АП Војводине

Спољнотрговинска робна размена АП Војводине, након путање раста током фебруара и марта 2022. године бележила је **променљиво кретање. Од почетка 2023. године и извоз и увоз, из месеца у месец остварују раст, с тим да је раст извоза прогресивнији.**

Кретање извоза и увоза АП Војводине по месецима (у млн евра)

Укупна спољнотрговинска робна размена АП Војводине у периоду јануар - март 2023. године износила је 5,7 млрд евра (34,1% укупне размене Републике Србије у истом периоду), што је за 5,1% више од робне размене остварене у истом периоду 2022. године.

Укупна вредност извоза робе у Војводини је у прва три месеца 2023. године износила 2,4 млрд евра, што је за 12,3% више од вредности извоза у истом периоду претходне године, док је увоз реализован у вредности од 3,3 млрд евра, што је за 0,4% више у односу на увоз у периоду јануар - март 2022. године.

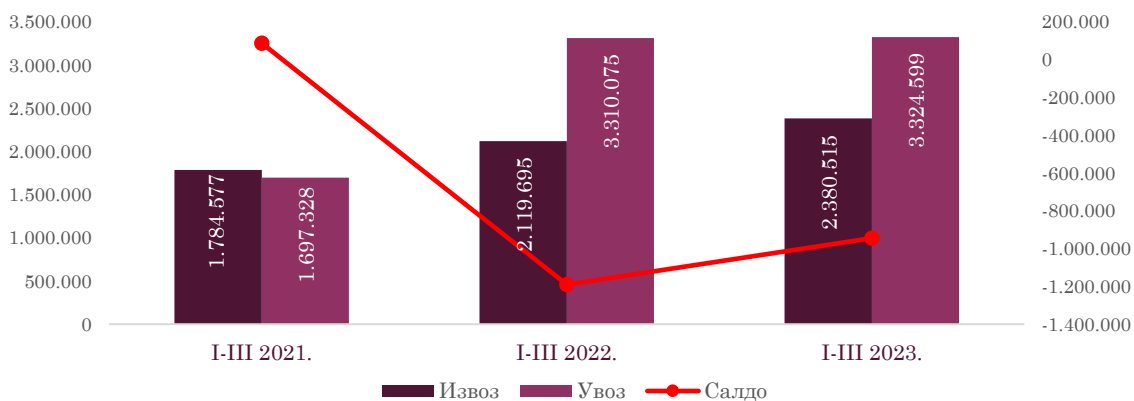
Из спољнотрговинске робне размене АП Војводине је у периоду јануар - март 2023. године забележен **дефицит у вредности од 944,1 млн евра**, 20,7% мањи од дефицита забележеног у истом периоду 2022. године. **Покривеност увоза извозом у спољнотрговинској робној размени АП Војводине је у прва три месеца 2023. износила 71,6%** и због значајнијег раста извоза у односу на раст увоза већа је него у истом периоду претходне године када је износила 64,0%.

Спољнотрговинска робна размена АП Војводине

Период	Извоз		Увоз		Укупно		Салдо
	Износ	Индекс	Износ	Индекс	Износ	Индекс	
I-III 2023.	2.380.515	112,3	3.324.599	100,4	5.705.113	105,1	-944.084
I-III 2022.	2.119.695	118,8	3.310.075	195,0	5.429.770	155,9	-1.190.380
2022.	9.265.913	123,1	13.150.260	152,7	22.416.173	138,9	-3.884.347
2021.	7.526.643	123,6	8.612.676	135,2	16.139.319	129,5	-1.086.033

*у 000 евра

Спољнотрговинска робна размена АП Војводине (у хиљадама евра)

Посматрано по управним окрузима, **доминантно учешће у спољнотрговинској робној размени АП Војводине у првом кварталу 2023. године има Јужнобачки округ (29,2% у извозу, а нешто више од половине укупног увоза АП Војводине, тачније 50,9%). На другом месту се налази Сремски округ, са учешћем од 24,0% у извозу, односно 20,8% у увозу.**

Извоз и увоз АП Војводине по управним окрузима, јануар - март 2023. године (учешће у %)

Спољнотрговинска робна размена, по економској намени Европске уније

Посматрано по економској намени ЕУ³, из АП Војводине су се током периода јануар - март 2023. године, традиционално, највише извозили Интермедијарни производи (39,1%). На другом месту био је извоз Капиталних производа, са учешћем од 26,4%, док је на трећем месту извоз групе Нетрајних производа за широку потрошњу, са учешћем од 21,0%. Преостале три групе имале су појединачно учешће мање од по 10,0% у укупном извозу АП Војводине у посматраном периоду. У односу на извоз у прва три месеца претходне године, највише је повећан извоз Капиталних производа (за 50,9%), док је највише смањен извоз Енергената (за 44,9%).

Структура извоза АП Војводине по економској намени ЕУ, I-III 2023.

највише је повећан извоз Капиталних производа (за 50,9%), док је највише смањен извоз Енергената (за 44,9%).

У структури увоза АП Војводине у прва три месеца 2023. године, најзначајнији је увоз Енергената (30,5%) и Интермедијарних производа (30,2%). На трећем месту је увоз групе Некласификовано по намени ЕУ, са учешћем од 16,9%, а затим следи увоз Капиталних производа (12,6%) и Нетрајних производа за широку потрошњу (8,9%). Увоз Трајних производа за широку потрошњу учествује са 1,0% у укупном увозу АП Војводине у посматраном периоду.

Структура увоза АП Војводине по економској намени ЕУ, I-III 2023.

У поређењу са истим периодом 2022. године, највише је повећан увоз групе Некласификовано по намени ЕУ (за 33,8%), док је највеће смањење забележио увоз Енергената (17,1%). Увоз Енергената АП Војводине чинио је 62,3% укупног увоза Енергената Републике Србије у посматраном периоду.

³ Главне индустријске групације према економској намени: <https://www.stat.gov.rs/media/2635/indnamenaip2010.pdf>

Спољнотрговинска робна размена, по Класификацији делатности (КД 2010)

Прерађивачка индустрија је у периоду јануар - март 2023. године чинила највећи део извоза АП Војводине (94,2%), уз повећање вредности извоза за 16,9% у односу на исти период 2022. године. Раст извоза је остварен у 18 од 23 области прерађивачке индустрије, које чине 86,5% укупног извоза прерађивачке индустрије у Војводини, а 81,5% укупног војвођанског извоза у посматраном периоду. Највећи утицај на раст извоза прерађивачке индустрије АП Војводине имао је извоз **електричне опреме** (област са појединачно највећом вредношћу извоза у прерађивачкој индустрији АП Војводине, од 258 млн евра), који је остварио кумулативни раст од 48,4%, са повећаним учешћем у укупном војвођанском извозу на 15,9% (14,5% у истом периоду 2022). Извоз **прехранбених производа** је забележио кумулативни раст од 49,9% и вредност извоза од 242,8 млн евра, са смањеним учешћем у укупном војвођанском извозу са 14,3% (први квартал 2022) на 13,3% у посматраном периоду. Значајан допринос расту извоза прерађивачке индустрије у Војводини имао је и извоз **моторних возила и приколица**, са вредношћу извоза од 97,2 млн евра и учешћем у укупном извозу од 10,8%, који је забележио кумулативан међугодишњи раст од 49,4%.

Пољопривреда, шумарство и рибарство је сектор делатности који је био на другом месту према вредности оствареног извоза у Војводини у прва три месеца 2023. године и чинио је **4,8% укупног извоза АП Војводине (8,5% у прва три месеца 2022)**, уз **међугодишње смањење вредности извоза од 37,0%**, пре свега услед смањене вредности извоза кукуруза (осим семенског) за 62,9 млн евра, односно 83,8% (или за 257 хиљада тона мање у односу на прва три месеца 2022), узроковано пре свега мањим извозом у Румунију и Италију. Остали сектори делатности имали су појединачно учешће мање од по 1% у укупном извозу АП Војводине у периоду јануар – март 2023. године.

На међугодишње кретање вредности робног увоза АП Војводине у прва три месеца 2023. године највише је утицало **повећање увоза сектора Прерађивачке индустрије** (за 1,9%), који чини 53,0% укупног војвођанског увоза и **смањење увоза сектора Рударство** (за 13,2%), који чини 30,1% укупног војвођанског увоза у периоду јануар - март 2023. године.

Повећање увоза Прерађивачке индустрије АП Војводине је забележено у 13 од укупно 23 области делатности, при чему су на укупно повећање увоза Прерађивачке индустрије АП Војводине највише утицали **раст увоза електричне опреме** од 19,1% мг. (са учешћем у укупном војвођанском увозу од 12,4%), затим **увоз моторних возила и приколица** (раст од 31,1% мг. и учешће од 6,5%), и **увоз прехранбених производа** (раст од 18,2% мг. и учешће од 9,9% у укупном војвођанском увозу).

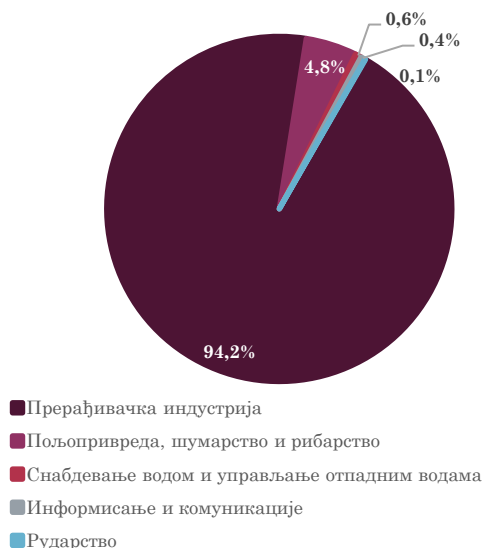
Сектор Рударство у АП Војводини је у прва три месеца 2023. године забележио увоз у вредности од 1,0 млрд евра и остварио је међугодишње смањење увоза од 13,2%. Пад увоза Рударства у Војводини је највећим делом проузрокован **смањењем од 13,7% у увозу сирове нафте и природног гаса**, групе која чини 98,8% увоза целокупног Рударства у Војводини. Количински је увезено за 24,7% више у односу на исти период 2022, што указује на **смањену увозну цену нафте и гаса** у посматраном периоду.

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Сектор **Некласификовано по КД**, са учешћем од 12,5% је био на трећем месту у увозу АП Војводине у периоду јануар - март 2023. године, док је увоз **Пољопривреде, шумарства и рибарства** био на четвртном месту, са учешћем од 4,1% и растом од 43,6% у односу на исти период претходне године.

Структура извоза АП Војводине, јануар - март 2023. године

Структура увоза АП Војводине, јануар - март 2023. године

Посматрано по областима делатности, највеће учешће у извозу АП Војводине у периоду јануар - март 2023. године су имале управо области прерађивачке индустрије, и то пре свега **Производња електричне опреме (15,0% укупног војвођанског извоза)** и **Производња прехранбених производа (12,5%)**. У групи од првих десет области делатности у извозу АП Војводине, осим области прерађивачке индустрије, истиче се и пољопривредна производња, лов и услужне делатности (4,8% укупног војвођанског извоза).

Водеће делатности у извозу АП Војводине, јануар - март 2023. (кумулативно учешће 77,4% у укупном извозу)

У увозу АП Војводине у периоду јануар - март 2023. године доминирао је увоз области сектора Рударство - **Експлоатација сирове нафте и природног гаса (29,7%)**, док у групи од првих десет области делатности у увозу АП Војводине, остатак чине области

делатности прерађивачке индустрије и на осмом месту, са учешћем од 4,0%, област пољопривредна производња, лов и услужне делатности.

Водеће делатности у увозу АП Војводине, јануар - март 2023. године
(кумулативно учешће 86,0% у укупном увозу)

Експлоатација сирове нафте и природног гаса	29,7%	Руска Фед. (55,0%)
Некласификовано по КД	12,5%	Ирак (28,0%)
Производња хемикалија и хемијских производа	7,5%	Немачка (30,3%)
Производња непоменутих машина и опреме	7,3%	Кина (18,5%)
Производња електричне опреме	6,6%	Руска Фед. (26,7%)
Производња основних метала	5,8%	Немачка (11,8%)
Производња прехранбених производа	5,3%	Кина (22,0%)
Пољопривредна производња, лов и услужне делатности	4,0%	Немачка (21,4%)
Производња производа од гуме и пластике	3,9%	Чешка (16,8%)
Производња моторних возила и приколица	3,4%	Немачка (12,9%)
		Немачка (34,4%)
		Кина (9,0%)
		Немачка (16,9%)
		Италија (10,3%)
		Хрватска (11,6%)
		Француска (10,5%)
		Немачка (23,4%)
		Италија (19,8%)
		Немачка (36,0%)
		Холандија (12,9%)

У периоду јануар - март 2023. године из АП Војводине је извезено 3.782 различите врсте производа. Водећи извозни производ АП Војводине су **Сетови проводника за паљење, остали сетови за возила** (учешће 5,8% и повећање вредности извоза од 40,8% мг). Војвођански извоз Сетова проводника за паљење, осталих сетова за возила, чинио је 32,6% укупног републичког извоза датог артикла у посматраном периоду. **Делови за машине из тарифног броја 8501⁴ и 8502⁵, остало** представљају други артикал у извозу, са учешћем од 3,3% и међугодишњим повећањем вредности извоза од 15,0% мг. (пре свега услед повећаног извоза у Немачку). **Значајно повећање вредности извоза забележено је код артикла Турбокомпресори, једностепени, остали**, индекс 1.365,7, првенствено услед 33 пута већег извоза у Немачку. Такође значајно међугодишње повећање извоза (готово 16 пута повећана вредност извоза) забележено је и код артикла **Издвни лонци и издвне цеви, остали, за моторна возила**, услед повећаног извоза у Немачку и Турску. **Војводина реализује целокупан републички извоз Моторног бензина, без биодизела и Вучних мотора наизменичне струје, вишефазних**, у посматраном периоду.

Десет најзаступљенијих производа у извозу АП Војводине

Назив производа	2022.			I-III 2023.			Учешће у извозу РС датог артикла
	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс 2022 / 2021	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс I-III 2023 / I-III 2022	
УКУПНО	4.953 врсте производа			3.782 врсте производа			
Сетови проводника за паљење, остали сетови за возила	430.017	4,6%	114,0	138.521	5,8%	140,8	32,6%
Делови за машине из тарифног броја 8501 и 8502, остало	293.885	3,2%	143,6	77.802	3,3%	115,0	97,2%
Остали лекови, за малопродају	206.883	2,2%	131,2	64.134	2,7%	127,8	81,9%
Циркулационе пумпе за грејне системе и слично	174.789	1,9%	106,6	49.025	2,1%	109,9	97,8%
Турбокомпресори, једностепени, остали	52.489	0,6%	607,9	46.338	1,9%	1.365,7	99,8%

⁴ ЦТ 8501 - Електромотори и електрични генератори.

⁵ ЦТ 8502 - Електрични генераторски агрегати и ротациони конвертори (претварачи).

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Вучни мотори наизменичне струје, вишефазни, снаге>75kW	80.700	0,9%	3.233.498,6	45.123	1,9%	-	100,0%
Делови и прибор за моторна возила (8701-8705) ⁶ , остало	123.111	1,3%	116,4	38.216	1,6%	134,0	46,0%
Храна за псе и мачке, скроб>30%, млечни производи=<10%	121.401	1,3%	114,6	37.799	1,6%	146,6	98,3%
Издувни лонци и издувне цеви, остали, за моторна возила	80.982	0,9%	2.379,9	33.118	1,4%	1.574,2	88,1%
Моторни бензин, Pb=<0,013g/l, RON>=95<98, без биодизела	110.912	1,2%	179,3	32.921	1,4%	158,8	100,0%

У периоду јануар - март 2023. године, у Војводину је увезено 5.561 различита врста производа. Највећа је била вредност увоза Гаса природног у гасовитом стању, који је чинио 17,9% укупног увоза Војводине у посматраном периоду и који је забележио смањење вредности увоза од 21,8% мг. (услед смањеног увоза из Мађарске). На другом месту је увоз Нафте и уља од битуменозних минерала, сирове (11,9% укупног увоза), који је повећан за 2,5% мг, услед повећаног увоза из Азербејџана и Казахстана (увезено је нафте у вредности од 63,3 млн евра и 52,6 млн евра, док се у истом периоду 2022. године нафта није увозила из ове две државе). Војводина реализује целокупан републички увоз нафте и гаса у посматраном периоду. Значајно повећање вредности увоза забележено је код артикла Кукуруз, семенски, обични хибриди (за 210,2% мг, услед повећаног увоза из Румуније, Мађарске и Француске), док је највеће међугодишње смањење забележено код артикла Уреа са садржајем више од 45% по тежини азота (за 46,8%, првенствено услед смањеног увоза из Русије).

Десет најзаступљенијих производа у увозу АП Војводине

Назив производа	2022.			I-III 2023.			Учешће у увозу РС датог артикла
	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс 2022/2021	Вредност (у 000 евра)	Учешће	Индекс I-III 2023/I-III 2022	
УКУПНО	6.641 врста производа			5.561 врста производа			
Гас природни у гасовитом стању	1.634.050	12,4%	385,5	594.627	17,9%	78,2	100,0%
Нафта и уља од битуменозних минерала, сирове	2.175.517	16,5%	191,1	394.105	11,9%	102,5	100,0%
Неразврстана роба по ЦТ-роба у слободној зони	869.581	6,6%	173,1	260.088	7,8%	138,3	78,8%
Неразврстана роба по ЦТ-роба на складиштењу	603.581	4,6%	137,3	154.916	4,7%	120,8	20,1%
Жица од рафинисаног бакра, попречног пресека > 6mm	221.779	1,7%	112,8	58.620	1,8%	103,2	82,8%
Делови за машине из тарифног броја 8501 и 8502, остало	172.409	1,3%	161,0	53.172	1,6%	133,8	78,6%
Кукуруз, семенски, обични хибриди	34.467	0,3%	343,7	28.181	0,8%	310,2	91,6%
Уреа са садржајем више од 45% по тежини азота	120.534	0,9%	316,2	28.002	0,8%	53,2	38,1%
Минерална или хемијска ђубрива, садрже N, P и K (N>10%)	57.734	0,4%	190,8	27.408	0,8%	299,9	76,8%
Производи остали, од пластичних маса, остало	72.906	0,6%	111,1	22.854	0,7%	132,0	40,3%

⁶ ЦТ- 8701 Трактори (осим оних из тарифног броја 8709); 8702 Моторна возила за превоз десет или више особа, укључујући возача; 8703 Путнички аутомобили и друга моторна возила конструисана првенствено за превоз лица (осим оних из тарифног броја 8702), укључујући „караван” и „комби” возила и возила за трке; 8704 Моторна возила за превоз робе; 8705 Моторна возила за специјалне сврхе (нпр: возила за превлачење неисправних аутомобила, дизалична возила, ватрогасна возила, возила са уграђеном бетонском мешалицом, возила за чишћење путева, возила за прскање и посипање, возила - покретне радионице, покретне радиолошке јединице), осим оних конструисаних првенствено за превоз путника или робе.

Спољнотрговинска робна размена по земљама

Извоз АП Војводине се у највећој мери ослања на тражњу Европске уније (ЕУ) и региона. **Извоз АП Војводине пласиран на тржиште ЕУ је у посматраном периоду чинио 72,4% укупног војвођанског извоза, док је на тржиште ЦЕФТА⁷ пласирано 12,2% укупног војвођанског извоза.** Извоз у ЕУ је међугодишње повећан за 11,8%, док је извоз у земље ЦЕФТА смањен за 11,1% мг.

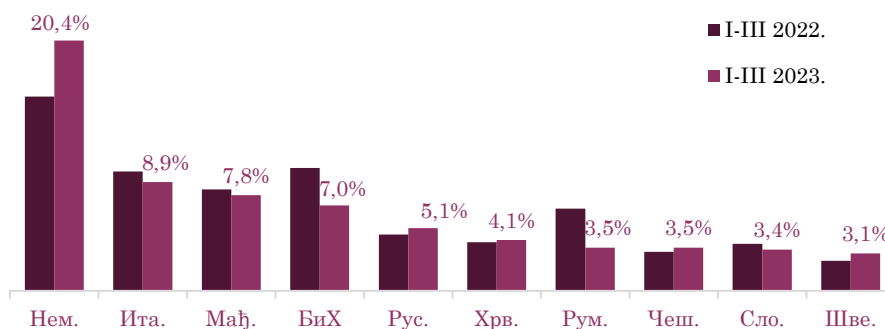
Извоз АП Војводине јануар - март 2023. године

	Учешће	Индекс
ЕУ:	72,4%	111,8
ЦЕФТА:	12,2%	88,9

АП Војводина је у прва три месеца 2023. године забележила извоз у 125 различитих земаља. Извоз у првих десет земаља чинио је 66,7% укупног извоза. Главна дестинација војвођанског извоза је традиционално била Немачка, у коју је извезена роба у вредности од 485 млн евра, тј. 20,4% укупног војвођанског извоза. Значајан извоз је пласиран и у Италију (8,9%) и Мађарску (7,8%).

У односу на период јануар - март 2022. године, извоз АП Војводине је повећан ка већини земаља из групе водећих десет извозних дестинација. Највише је повећан извоз у **Немачку**, за 149,6 млн евра или 44,6% (вођен повећањем машина и опреме и електричне опреме), док је, с друге стране, највише смањен извоз у **Румунију**, за 57,8 млн евра или 40,8% (првенствено услед смањеног извоза кукуруза).

Извоз АП Војводине по земљама (учешће у %)

Највећи део увоза АП Војводине такође потиче из земаља ЕУ (49,4% у периоду јануар - март 2023. године), који је у односу на исти период 2022. године био мањи за 15,5%. Увоз из земаља ЦЕФТА (учешће 2,5%) повећан је за 4,5% у односу на исти период 2022. године.

Увоз АПВ јануар - март 2023. године

	Учешће	Индекс
ЕУ:	49,4%	84,5
ЦЕФТА:	2,5%	104,5

АП Војводина је у првом кварталу 2023. године забележила увоз из 147 различитих земаља. Увоз из првих десет земаља чинио је 71,5% укупног увоза АП

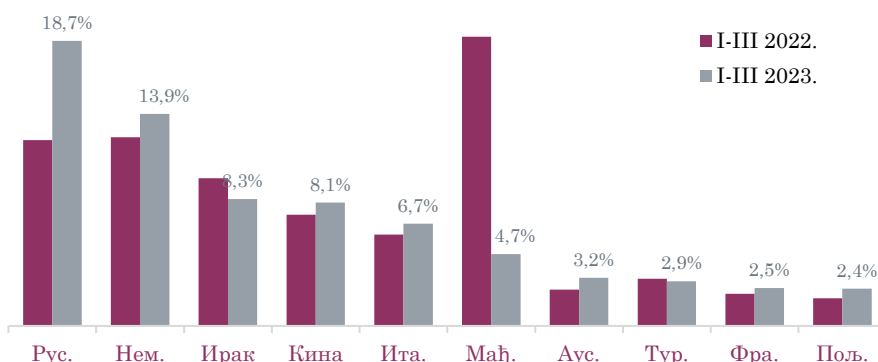
⁷ ЦЕФТА: Босна и Херцеговина, Северна Македонија, Црна Гора, Албанија, Молдавија и Србија.

Војводине у посматраном периоду. Највећи увоз је забележен из Руске Федерације (18,7%) и Немачке (13,9%).

Увоз АП Војводине у периоду јануар - март 2023. године, у поређењу са истим периодом претходне године, повећан је из већине увозних земаља из групе првих десет, **а највеће повећање увоза је забележено из Русије**, за 218,4 млн евра мг, пре свега **услед повећане вредности увоза гаса** (у периоду јануар - март 2023. године из Русије је увезено нафте у вредности од 543,8 млн евра, што је више него дуплиран увоз у односу на исти период претходне године). С друге стране, **највише је смањена вредност увоза из Мађарске**, за 471,9 млн евра међугодишње или за 75,1%, **пре свега услед смањене вредности увоза гаса** (у периоду јануар – март 2022. из Мађарске је увезено гаса у вредности од 538,7 млн евра, а у истом периоду текуће године у вредности од свега 50,8 млн евра).

Увоз АПВ по земљама (учешће у %)

Првих десет спољнотрговинских партнера АП Војводине и најзаступљенији извозни/увозни производи у периоду јануар - март 2023. године

Извозни производ	Учешће	ЗЕМЉА	Учешће	Увозни производ
485,0 млн евра		Немачка 16,6% 	462,9 млн евра	
Делови за машине из тр. бр. 8501 и 8502, остало	14,2%		23,0%	Неразврстана роба по ЦТ-роба у слободној зони
Вучни мотори наизменичне струје, вишефазни, снаге>75kW	9,3%		12,1%	Жица од рафинисаног бакра, попречног пресека>6mm
Турбокомпресори, једностепени, остали	8,4%		4,1%	Неразврстана роба по ЦТ-роба на складиштењу
121,4 млн евра		Руска Фед 13,0% 	621,6 млн евра	
Храна за псе и мачке, скроб >30%, млечни производи =<10%	10,7%		87,5%	Гас природни у гасовитом стању
Остале хула-хоп чарапе, самодржеће, синтетика, <67 децитекса	9,7%		4,2%	Минерална или хемијска ђубрива, садрже N, P, и K (N>10%)
Остали лекови, за малопродају	7,1%	3,8%	Уреа са садржајем више од 45% по тежини азота	
210,8 млн евра		Италија 7,6% 	223,3 млн евра	
Лице и делови лица, осим уметака за ојачање, од коже	6,7%		9,4%	Неразврстана роба по ЦТ-роба у слободној зони
Остала пшеница и наполица, остало	5,7%		5,9%	Неразврстана роба по ЦТ-роба на складиштењу
Жица за намотаје, од бакра, лакирана или емајлирана	5,3%	3,4%	Производи остали, од пластичних маса, остало	
185,2 млн евра		Мађарска 6,0% 	156,3 млн евра	
Сетови проводника за паљење, остали сетови за возила	27,9%		32,5%	Гас природни у гасовитом стању
Циркулационе пумпе за грејне системе и слично	7,1%		6,2%	Неразврстана роба по СТ-роба у слободној зони
Цеви и црева, крути, од осталих пластичних маса	4,2%	5,3%	Остали проводници, напон =<1000V, са конекторима, остали	

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

0,8 млн евра		Ирак 4,9% 	276,7 млн евра	
Покривачи подова, подлога премазана поливинилхлоридом	63,2%		100%	Нафта и уља од битуменозних минерала, сирова
Остали лекови, за малопродају	16,0%			
Кукуруз шећерац, смрзнути	15,4%			
6,7 млн евра		Кина 4,8% 	269,4 млн евра	
Остале центрифугалне пумпе, једноступене, за остале сврхе	15,9%		15,1%	Неразврстана роба по ЦТ-роба у слободној зони
Циркулационе пумпе за грејне системе и слично	15,5%		13,4%	Неразврстана роба по ЦТ-роба на складиштењу
Електромеханички прекидачи тренутног дејства, =<1000V, =<11A	11,4%		7,7%	Машине за обраду гуме или пластичне масе, остале
165,6 млн евра		БиХ 3,8% 	53,1 млн евра	
Моторни бензин, Pb=<0,013g/l, RON=>95<98, без биодизела	6,9%		6,7%	Челик бетонски, ТВ, ребрасти, у шипкама
Гасна уља, за остале сврхе, S=<0,001%, без биодизела	6,2%		6,3%	Остали лекови, у одмереним дозама
Кукуруз, остали	5,0%		6,1%	Кутије, сандуци, гајбе и слични производи, остало
58,5 млн евра		Аустрија 2,9% 	104,8 млн евра	
Остали производи, од стакла, остали	16,5%		31,6%	Неразврстана роба по ЦТ-роба у слободној зони
Делови за производе из тарифног броја 8414 ⁸	11,2%		7,0%	Неразврстана роба по ЦТ-роба на складиштењу
Имитације (полу)драгог камења, брушене, механички полиране	6,8%		4,7%	Делови изолациони, од пластичне масе
83,6 млн евра		Чешка 2,8% 	78,4 млн евра	
Делови за седишта, од осталих материјала, остали	26,8%		24,4%	Инвертори, снаге преко 7,5 kVA, остали
Аутоматски прекидачи струјних кола, =<1000V, јачина =<63A	23,9%		11,7%	Неразврстана роба по ЦТ-роба у слободној зони
Црева вештачка, од очврснутих беланчевина	13,4%		11,0%	Делови за машине из тр. бр. 8501 и 8502, остало
98,6 млн евра		Хрватска 2,8% 	59,5 млн евра	
Гуме спољне, нове, за аутобусе, камионе, индекс оптерећења>121, остале	8,3%		25,2%	Соја у зрну, ломљена или дробљена, осим за сетву
Делови шинских возила, осим за локомотиве, остало	6,6%		8,7%	Неразврстана роба по ЦТ-роба на складиштењу
Кукуруз, семенски, обични хибриди	4,0%		8,1%	Цемент портланд, остали

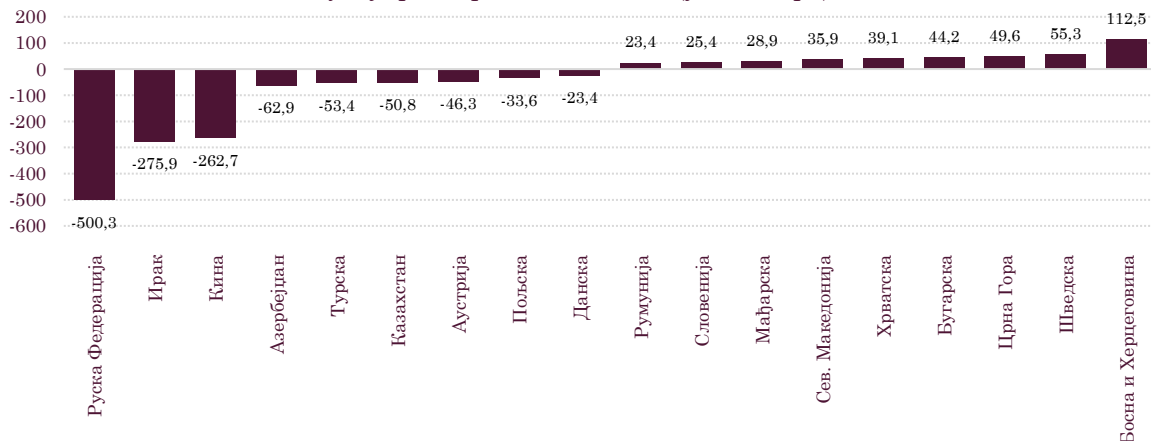
Највећи суфицит у размени, Војводина је у посматраном периоду остварила са Босном и Херцеговином (у вредности од 112,5 млн евра). У Босну и Херцеговину је највише извезено прехранбених производа (18,7%), затим кокса и деривата нафте (18,2%) и основних метала (11,9%).

С друге стране, негативан спољнотрговински салдо, односно **највећи дефицит у размени је Војводина забележила у трговини са Руском Федерацијом (-500,3 млн евра), што је резултат високе вредности увоза сирове нафте и природног гаса (87,5% укупног војвођанског увоза из Русије).**

⁸ ЦТ 8414 - Ваздушне или вакуум пумпе, ваздушни или гасни компресори и вентилатори; Вентилационе или рецикулационе напе (аспиратори) са уграђеним вентилатором, укључујући оне опремљене филтерима; Гасно-непропусни ормари за биолошку сигурност опремљени или неопремљени филтерима.

Спољнотрговински биланс АП Војводине по земљама,
јануар - март 2023. године (у млн евра)

VIII.3. Аграрна спољнотрговинска робна размена

Аграрна спољнотрговинска робна размена Републике Србије

Спољнотрговинска размена аграрних производа Републике Србије у првом кварталу 2023. године износила је 2,0 млрд евра и повећана је за 9,6% у односу на исти период 2022. године, односно за 24,8% у односу на период јануар – март 2021. године.

Извоз аграра Србије је у периоду јануар - март 2023. године износио 1,1 млрд евра, док је вредност увоза износила 857,1 млн евра. У односу на исти период 2022. године, вредност извоза аграрних производа Србије је у прва три месеца 2023. године повећана за 1,8%, док је вредност увоза већа за 21,6%.

У првом кварталу 2023. године, остварен је позитиван салдо у спољнотрговинској размени аграрних производа и износио је 256,4 млн евра, што је за 34,0% мање од суфицита оствареног у истом периоду 2022. године.

Током прва три месеца 2023. године, војвођански привредници су реализовали 40,1% (446,2 млн евра) од укупног аграрног извоза Републике Србије, односно 37,8% (324,3 млн евра) аграрног увоза Републике Србије.

Учешће аграра Војводине у спољнотрговинској размени аграра Републике Србије у првом кварталу 2023. године.

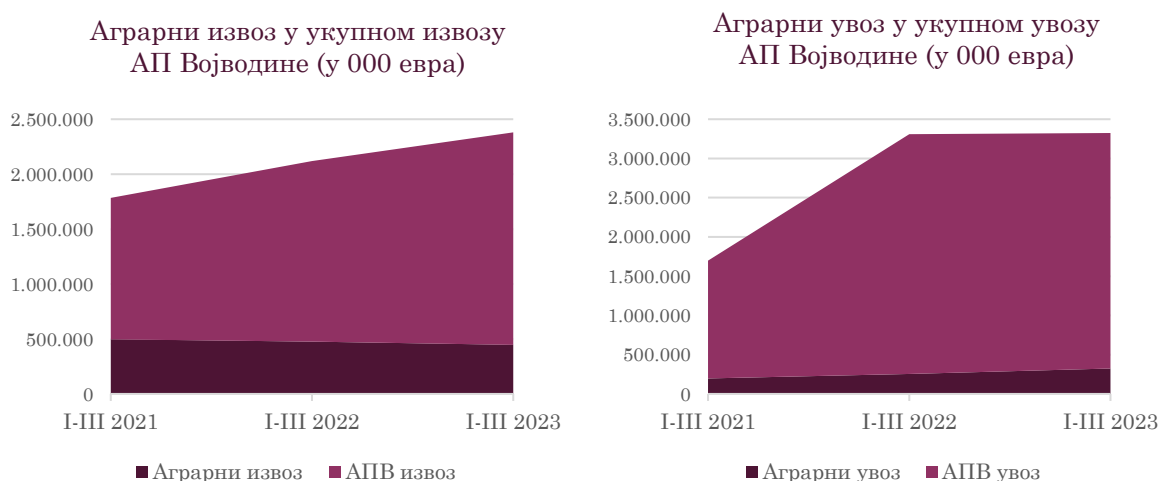

Аграрна спољнотрговинска робна размена АП Војводине

Спољнотрговинска размена аграрног сектора АП Војводине значајно учествује у укупној спољнотрговинској размени АП Војводине и већ дужи низ година остварује позитиван спољнотрговински биланс.

У првом кварталу 2023. године учешће аграрних производа у укупном војвођанском извозу износило је 18,7%, док је у укупном војвођанском увозу заступљеност аграра била 9,8%. **Покривеност увоза извозом аграрних производа у Војводини је и даље висока и износи 137,6%**, али је, због већег раста увоза од раста извоза, нижа за 53,8% од покривености увоза извозом у истом периоду 2022. године.

Током прва три месеца 2023. године, у Војводини је остварена укупна размена аграрних производа у вредности од 770,4 млн евра, што је 5,3% више од остварене размене у истом периоду 2022. године. Међугодишње, извоз је мањи за 6,1%, а увоз је повећан 26,4%.

Спољнотрговинска робна размена аграра АП Војводине (по КД)

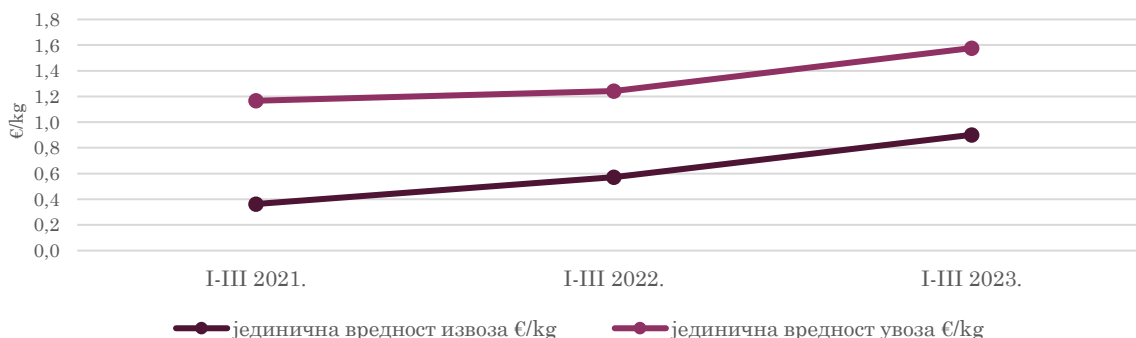
*у 000 евра

Период	Извоз	Индекс	Увоз	Индекс	Укупно	Индекс	Салдо	Индекс
I-III 2023.	446.191	93,9	324.261	126,4	770.453	105,3	121.930	55,8
I-III 2022.	475.141	95,4	256.625	129,8	731.765	105,2	218.516	72,8
2022.	2.072.948	111,3	1.179.466	134,4	3.252.413	118,7	893.482	90,7
2021.	1.862.627	112,3	877.342	121,6	2.739.969	115,1	985.285	105,1

Високе вредности извоза и увоза последица су, пре свега, раста цена на светском тржишту. У прва три месеца ове године, јединична вредност извоза износила је 0,9 €/kg, док је јединична вредност увоза износила 1,6 €/kg. Ниже јединичне вредности извоза у поређењу са вредношћу увоза су показатељ **неповољне структуре извоза аграрних производа АП Војводине** у којој доминирају производи који имају нижу цену (и нижи степен прераде).

Јединична вредност извоза и увоза аграрних производа (€/kg)

Посматрајући период јануар - март у последње три године, евидентно је да се **укупна вредност извоза аграрних производа смањивала** (због мање количине извезених производа) иако се **јединична вредност извоза повећавала**. Код увоза, у истом периоду забележен је тренд раста вредности због раста просечних увозних цена аграрних производа.

Посматрано према областима КД, у периоду јануар - март 2023. године **извоз прехранбених производа био је на првом месту**, са вредношћу извоза од 298,5 млн евра и међугодишњим повећањем од 9,0%. **На другом месту налазио се извоз пољопривредне производње**, где је дошло до смањења вредности извоза за 36,6%, у односу на исти период у 2022. години.

Највеће учешће у укупној вредности увоза аграрних производа, посматрано према областима КД, заузимају **такође прехранбени производи**, који бележе благи раст учешћа у укупном увозу агара, али и раст вредности увоза од 18,2% у поређењу са првим кварталом 2022. године.

Спољнотрговинска размена агара АП Војводине за период I-III 2023. године (по областима КД)

Област КД	Извоз			Увоз			Салдо Вредност (у 000 евра)
	Вредност (у 000 евра)	Индекс I – III 2023 I – III 2022	Учешће	Вредност (у 000 евра)	Индекс I – III 2023 I – III 2022	Учешће	
Производња прехранбених производа	298.522	109,0	66,9%	174.612	118,2	53,8%	123.910
Пољопривредна производња, лов и услужне делатности	113.210	63,5	25,3%	132.461	143,8	40,9%	-19.252
Производња пића	28.758	159,0	6,4%	6.216	106,7	1,9%	22.542
Производња дуванских производа	5.169	189,7	1,2%	8.422	93,3	2,6%	-3.253
Шумарство и сеча дрвећа	352	16,5	0,1%	1.150	120,6	0,4%	-798
Рибарство и аквакултуре	181	83,0	0,0%	1.400	143,5	0,4%	-1.220
Укупно	446.191	93,9	100,0%	324.261	126,4	100,0%	121.930

Водећи извозни производ из АП Војводине у периоду јануар - март текуће године је храна за псе и мачке, чија је вредност извоза, због раста цене, већа за 46,6% у односу на исти период прошле године. На другом месту налази се **кукуруз семенски**, који је захваљујући високој цени (иако је извезена мања количина, за 19,3%), остварио већу вредност извоза. Такође, у првом кварталу 2023. године остварен је раст вредности и количине извоза **брашна од пшенице**.

У посматраном периоду, евидентан је **пад вредности и количине извоза кукуруза (осим семенског)**. Значајан пад извоза бележи и соја у зрну које је у прва три месеца ове године извезена у вредности од 343,1 хиљ. евра (432 тоне), док је у истом периоду 2022. године извезено у вредности од 873,6 хиљ. евра (1.141 тона). Пад у извозу је забележен и код шећера, извезено је 73,8% мање количине шећера, а остварена вредност извоза од 8,7 млн евра је мања за 53,1% у поређењу са истим периодом у 2022. години, а за 65,5% у односу на јануар - март 2021. године.

Три аграрна производа се налазе међу првих двадесет производа по вредности извоза из АП Војводине.

Десет најзаступљенијих производа у извозу АП Војводине, јануар-март 2023. године

Назив производа	Вредност (у 000 евра)	Индекс I – III 2023 I – III 2022	Учешће (у %)	Тежина (у t)	Индекс I – III 2023 I – III 2022
Храна за псе и мачке, скроб>30%, млечни производи =<10%	37.799	146,6	8,5%	12.386	111,2
Кукуруз, семенски, обични хибриди	31.290	116,9	7,0%	7.955	80,7
Остала пшеница и наполица, остало	24.734	85,8	5,5%	81.894	76,4
Уље сојино, сирово, укључујући дегумирано, остало	18.726	107,5	4,2%	15.500	117,1
Уље од сунцокрета, шафранике, остало, за остале сврхе	13.657	66,6	3,1%	9.211	63,8
Концентрати беланчевина без млечних масноћа и слично	12.512	93,5	2,8%	6.246	75,1
Кукуруз, остали	12.134	16,2	2,7%	44.044	14,6
Брашно, од обичне пшенице и пира	9.887	155,7	2,2%	23.075	136,4
Сладолед, не садржи или садржи млечне масноће<3%	9.827	106,3	2,2%	3.208	82,1
Погаче уљане и други остаци, од семена сунцокрета	9.734	159,1	2,2%	32.951	146,0

На увозној страни, највеће повећање у првом кварталу 2023. године забележено је код кукуруза семенског и соје у зрну. Знатно више се увезло семенског кукуруза из Румуније, Мађарске и Украјине, у поређењу са истим периодом 2022. и 2021. године. Када је реч о соји, од 2021. године почео је значајнији увоз соје из Хрватске. Од укупне увезене количине соје у АП Војводину, у прва три месеца ове године, 79,2% је увоз из Хрватске. До значајнијег повећања увоза дошло је и код млека и павлаке, увезено је 2.811 тона у вредности од 2,3 млн евра (4,4 пута већа остарена вредност увоза у поређењу са истим периодом 2022. године). Такође, и код црног лука је забележена већа количина увоза, 1.894 тоне, а у прва три месеца 2022. године увезло се 268 тона.

Међу првих двадесет производа у увозу у АП Војводину од аграрних производа се налазио **кукуруз семенски и соја у зрну**.

Десет најзаступљенијих производа у увозу АП, јануар-март 2023. године

Назив производа	Вредност (у 000 евра)	Индекс I – III 2023 I – III 2022	Учешће	Тежина (у t)	Индекс I – III 2023 I – III 2022
Кукуруз, семенски, обични хибриди	28.181	310,2	8,7%	5.015	168,3
Соја у зрну, ломљена или дробљена, осим за сетву	18.955	390,7	5,8%	32.727	437,3
Месо од домаћих свиња, остало, без костију, смрзнуто	7.221	104,7	2,2%	2.389	68,6

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Банане, остале, свеже	6.494	116,7	2,0%	6.180	88,4
Уље палмино, остало, течно, за остале сврхе	6.204	132,3	1,9%	4.143	116,1
Семе шећерне репе, за сетву	6.125	140,7	1,9%	149	121,7
Коже говеђе, сирове, остале, укључујући крупоне, потрбушине	5.367	168,6	1,7%	4.684	113,2
Брашно, прах и пелете, од меса или отпадака; чварци	5.070	166,9	1,6%	4.615	127,8
Производи за исхрану нигде непоменути, остало	4.997	133,5	1,5%	18.424	114,4
Храна сточна, остало	4.517	117,1	1,4%	10.821	100,2

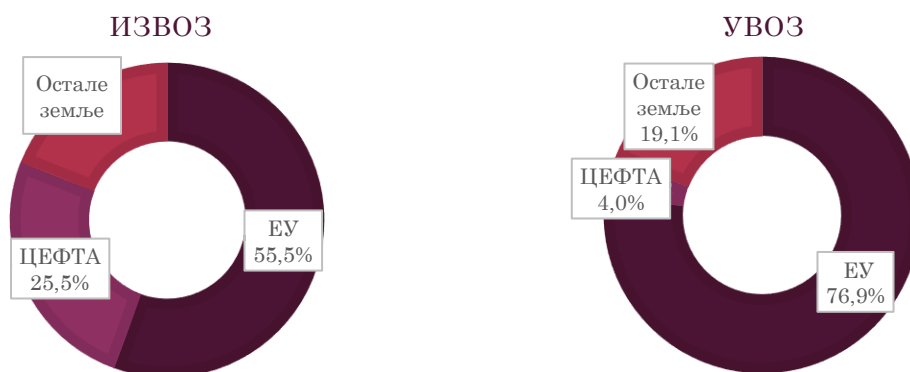
Посматрано према групама земаља, **55,5% (247,7 млн евра) укупне вредности извоза аграрних производа АП Војводине у првом кварталу 2023. године усмерено је на тржиште Европске уније** и у поређењу са претходном годином бележи пад вредности за 20,0%. Пад вредности извоза је првенствено последица мањег извоза артикла Кукуруз, остали, који је у прва три месеца ове године извезен у земље ЕУ у вредности од 2,1 млн евра, а у истом периоду 2022. године вредност извоза износила је 67,3 млн евра.

Други најзначајнији партнер АП Војводине, када је у питању извоз аграрних производа, јесу **чланице ЦЕФТА групације, са учешћем од 25,5% (113,7 млн евра)**, које бележе повећање вредности извоза за 13,4% у односу на период јануар - март 2022. године. Због близине тржишта и традиционалне повезаности, ЦЕФТА регион је значајно тржиште за аграрне производе из АП Војводине.

Извоз аграра на остала тржишта у укупном извозу из АП Војводине учествовао је са 19,0%. Од укупне вредности извоза на остала тржишта учешће Руске Федерације износи 44,8%.

На увозној страни, у првом кварталу 2023. године учешће увоза аграрних производа из Европске уније у укупном увозу износило је **76,9%** и показује благи раст учешћа, док је **тржиште ЦЕФТА учествовало са свега 4,0%** и у поређењу са претходним годинама бележи благи пад учешћа. Учесће увоза аграрних производа са тржишта осталих земаља заузима 19,1% у укупном увозу у АП Војводину.

Структура спољнотрговинске размене аграра по групама земаља, јануар – март 2023.

У периоду јануар – март 2023. године на тржиште ЕУ од примарних пољопривредних производа највише се извозио семенски кукуруз, пшеница и дуван ижиљен (ова три производа чине 74,6% од укупног извоза примарних

пољопривредних производа у ЕУ). **Од прехранбених производа највише се извозила храна за псе и мачке, сојино уље и концентрати беланчевина, без млечних масноћа.** У односу на исти период претходне године забележен је значајан пад извоза Кукуруз остали, првенствено због смањеног извоза у Румунију (извезено је свега 40 тона, а у истом периоду претходне године 169.737 тона).

Посматрано по појединим земљама чланицама ЕУ, у односу на укупан извоз аграрних производа из АП Војводине, у првом кварталу 2023. године највише се извозило на тржиште Италије 12,3% (пшеница, погаче уљане, храна за псе и мачке), Хрватске 7,9% (семенски кукуруз, уље од сунцокрета, тестенине) и Бугарске 4,1% (сирово сојино уље, пиво, шећер, сладолед, брашно).

Посматрано по земљама ЦЕФТА, највише се извозило у Босну и Херцеговину, чије је учешће у укупном аграрном извозу из АП Војводине периоду јануар - март 2023. године износило 13,9%, а најзначајнији производи у извозу били су кукуруз остали, пиво, пшеница, брашно, уље од сунцокрета. Од свих производа који су се извозили из АП Војводине за Црну Гору (учешће у укупном извозу 5,3%), највећа вредност извоза остварена је извозом брашна, уља од сунцокрета, прерађевина од меса, цигарта и сточне хране.

У првом кварталу 2023. године значајно је повећана вредност извоза у Руску Федерацију (за 64,8%), у највећој мери због већег извоза хране за псе и мачке, чак више него 3 пута, у поређењу са истим периодом претходне године.

Када је реч о увозу, у периоду јануар – март 2023. године на тржиште ЕУ од примарних пољопривредних производа највише се увозио кукуруз семенски, соја у зрну и семе шећерне репе за сетву (ова три производа чине 52,5% од укупног увоза примарних пољопривредних производа у ЕУ). Од прехранбених производа највише су се увозили смрзнуто месо од домаћих свиња и сирове говеђе коже. У односу на исти период претходне године забележен је значајан раст увоза млека и павлаке.

Међу земљама чланицама ЕУ, у посматраном периоду, највеће учешће у укупном увозу аграрних производа у АП Војводину има Немачка 11,3% (семе шећерне репе, пекарски производи, чоколада, сир), Мађарска 8,4% (кукуруз семенски, соја у зрну, сточна храна, вода обична и газирана, млеко и павлака) и Хрватска 8,1% (соја у зрну, јечам, прерађевине од меса, млеко, павлака, сир).

Из ЦЕФТА региона, као што је то случај и са извозом, највише се увози из Босне и Херцеговине (2,4%) и то млеко, со и уљане погаче. На другом месту по вредности увоза из региона ЦЕФТА је Северна Македонија, која у укупном увозу аграрних производа у АП Војводину учествује са 0,8%, а производи које се највише увозе су вино, поврће, шаран и јабуке.

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Првих десет земаља у извозу аграра Војводине са два најзаступљенија извозна производа, I-III 2023. (у 000 евра)

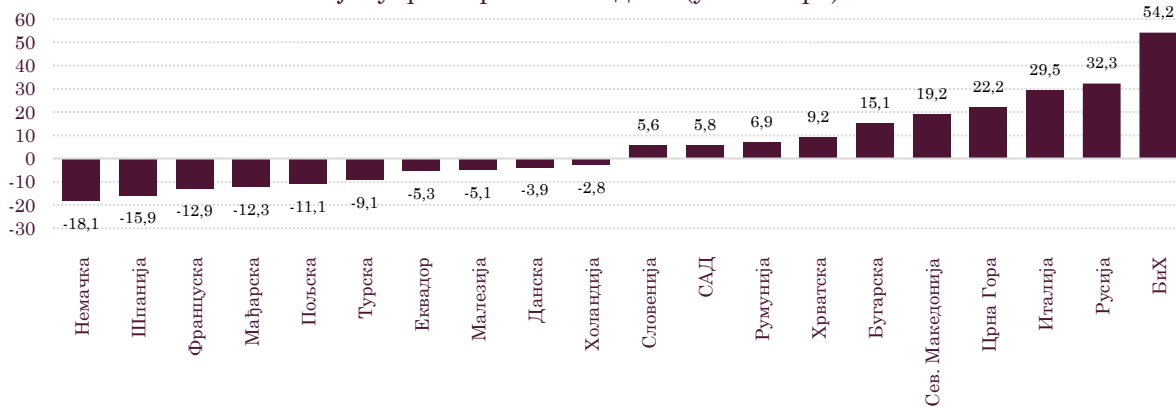

Првих десет земаља у увозу аграра Војводине са два најзаступљенија увозна производа, I-III 2023. (у 000 евра)

АП Војводина је у прва три месеца 2023. године извезла аграрне производе у 92 земље, а увезла из 101 различите земље. Суфицит је остварила у размени са 62 земље, а дефицит са 65. Највећи суфицит је остварен са Босном и Херцеговином (54,2 млн евра), а највећи дефицит остварен је са Немачком (18,1 млн евра).

Спољнотрговински биланс аграра АП Војводине по земљама, јануар - март 2023. године (у млн евра)

IX. РЕГИСТРОВАНА ЗАПОСЛЕНОСТ

Укупан број запослених у Републици Србији у првом кварталу 2023. године износио је 2.349.747 лица. Од тога, 25,1% (589.544) је регистрована запосленост на територији АП Војводине.

Запосленост је у односу на први квартал претходне године у Србији повећана за 65.461 лице или 2,9%, а у Војводини за 14.711 лица или 2,6%.

У структури запослених у Војводини у првом кварталу 2023. године, 79,7% је запослено у правним лицима, 17,5% су предузетници и запослени код њих и лица која самостално обављају делатност, а 2,8% су регистровани индивидуални пољопривредници.

У Војводини је у првом кварталу 2023. године највише запослених било у Прерађивачкој индустрији (26,8%) и Трговини на велико и мало (15,9%).

Међугодишње посматрано, највећи раст запослености у Војводини је забележен у сектору Рударство и Информисање и комуникације. Највећи пад запослености је забележен у сектору Пољопривреда, шумарство и рибарство.

Укупан број запослених у Републици Србији, у првом кварталу 2023. године, износио је 2.349.747 лица, што у односу на исти период 2022. године представља повећање за 65.461 лице, односно за 2,9%. Остварен међугодишњи раст регистроване запослености био је **одређен растом броја запослених код правних лица** (раст од око 52 хиљаде лица односно 2,9%) **и предузетника и запослених код њих и лица која самостално обављају делатност** (раст од око 16 хиљада лица односно 4,0%), док је број индивидуалних пољопривредника смањен (пад од око 3 хиљаде лица односно 4,5%).

Регистрована запосленост у приватном сектору достигла је нови рекордни ниво од 1,7 млн лица (74% укупне регистроване запослености у Србији) и **виша је за око 61 хиљаду лица** (3,6% мг). Највећи број новозапослених регистрован је у областима информисања и комуникација (око 16 хиљада запослених), за којима следе стручне, научне, иновационе и техничке услуге (за око 10 хиљада запослених) и административне и помоћне услуге (око 6 хиљада запослених). Број запослених је, такође, приметно порастао и у осталим услугама у којима доминира приватни сектор, као и у прерађивачкој индустрији, рударству и грађевинарству. **У јавном сектору**, број регистровано запослених је износио **612.011 лица, што је за око 5 хиљада лица више** (0,8% мг), пре свега, у области образовања.

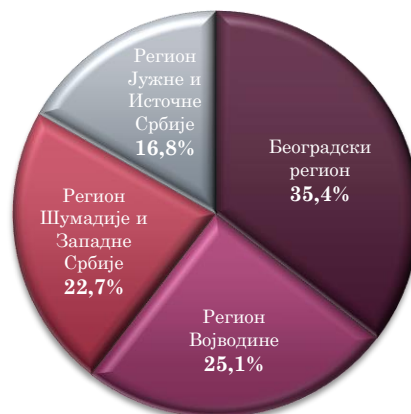
Посматрано према статистичким територијалним јединицама, **највећи број запослених у првом кварталу 2023. године, забележен је у Београдском региону (832.568 лица), за којим следи Регион Војводине (589.544) и Регион Шумадије и Западне Србије (533.629), док је најмањи број запослених регистрован у Региону Јужне и Источне Србије (394.006 лица).**

У односу на први квартал 2022. године, запосленост је повећана у свим регионима Републике Србије, а највише у Београдском региону (за 4,5%).

У Војводини је запосленост у првом кварталу 2023. године, у односу на исти квартал претходне године, повећана за 14.711 лица, односно 2,6% и чинила је 25,1% укупне запослености на нивоу Републике Србије у истом периоду. Посматрано у односу на претходни квартал ове године, запосленост је повећана за 3.374 лица, односно 0,6%.

Посматрано по кварталима од 2017. године, **запосленост, како на републичком, тако и на покрајинском нивоу, има благо узлазну путању** и бележи врхунац у првом кварталу 2023. године, са апсолутним износом од 589.544 запослених у Војводини и 2.349.747 запослених у Србији.

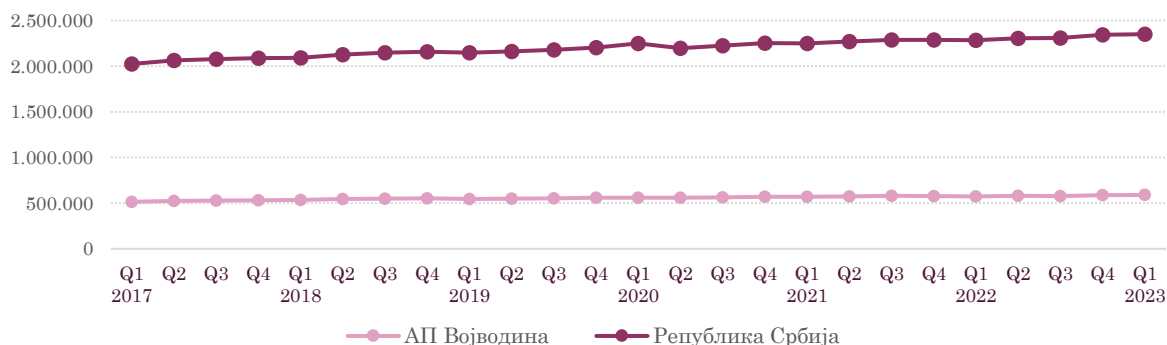
Регистрована запосленост по регионима, Q1 2023. године

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Регистрована запосленост у Републици Србији и АП Војводини по кварталима

Посматрано по управним окрузима, у Војводини је у првом кварталу 2023. године **највећи број регистровано запослених био у Јужнобачком округу (37,3%), а најмањи у Севернобанатском округу (6,3%).** У односу на први квартал 2022. године, **највећа стопа раста запослености је забележена у Јужнобачком округу (3,4% мг),** док је само у Севернобанатском округу смањена запосленост (-0,5% мг).

Регистрована запосленост по окрузима Војводине, први квартал 2023. године

Округ	Број запослених	Учешће
Јужнобачки округ	228.911	37,3%
Сремски округ	100.920	16,4%
Јужнобанатски округ	85.343	13,9%
Севернобачки округ	56.639	9,2%
Средњобанатски округ	54.132	8,8%
Западнобачки округ	48.874	8,0%
Севернобанатски округ	38.783	6,3%

У Јужнобачком округу је **63,9%** запослених регистровано у Граду Новом Саду, **7,6%** у општини Бачка Паланка, **5,7%** у општини Врбас, **4,3%** у општини Темерин и **4,2%** у општини Бечеј. У поменутиим општинама је запослено **85,7%** укупно запослених у Јужнобачком округу, док су осталих **14,3%** регистровани у преосталим општинама посматраног округа.

У Сремском округу је **највећа запосленост регистрована у општини Сремска Митровица (25,2%),** потом Стара Пазова (23,1%), Рума (17,1%) и Инђија (16,3%).

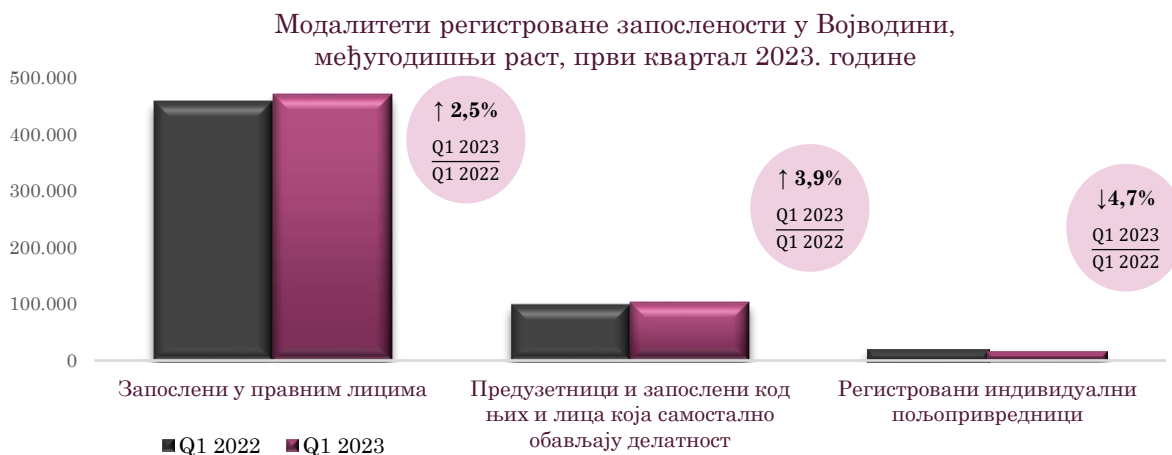
66% запослених у Јужнобанатском округу је регистровано у општинама Панчево (48,3%) и Вршац (17,7%). Већина запослених у осталим окрузима АП Војводине је регистрована у њиховим административним центрима и то **80,1%** запослених Севернобачког округа у општини Суботица, **71,4%** запослених Средњобанатског округа у општини Зрењанин, **46,8%** запослених Западнобачког округа у општини Сомбор и **46,5%** запослених Севернобанатског округа у општини Кикинда.

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Општине у Војводини са највише запослених, први квартал 2023. године			Општине у Војводини са најмање запослених, први квартал 2023. године		
Општина	Број запослених	Учешће	Општина	Број запослених	Учешће
Град Нови Сад	146.258	23,8%	Нова Црња	2.244	0,4%
Суботица	45.387	7,4%	Нови Кнежевац	2.669	0,4%
Панчево	41.260	6,7%	Чока	2.746	0,4%
Зрењанин	38.642	6,3%	Планиште	2.862	0,5%
Сремска Митровица	25.444	4,1%	Мали Иђош	2.882	0,5%
Стара Пазова	23.352	3,8%	Ириг	3.068	0,5%
Сомбор	22.887	3,7%	Сремски Карловци	3.082	0,5%
Кикинда	18.053	2,9%	Сечањ	3.093	0,5%
Бачка Паланка	17.378	2,8%	Опово	3.096	0,5%
Рума	17.228	2,8%	Бач	3.216	0,5%

Посматрано према модалитетима запослености, у Војводини је у првом кварталу 2023. године највише запослених било у правним лицима (469.932, односно 79,7%), за 2,5% више у односу на исти период претходне године. Предузетника и запослених код њих, као и лица која самостално обављају делатност било је 103.304 (17,5%), што је за 3,9% више у односу на исти период 2022. године, док је регистрованих индивидуалних пољопривредника било 16.308 (2,8%), што је за 4,7% мање у односу на први квартал 2022. године.

Посматрано по секторима делатности, у Војводини је у првом кварталу 2023. године највише запослених било у Прерађивачкој индустрији (26,8%) и Трговини на велико и мало (15,9%), а потом у Образовању (7,2%), Здравственој и социјалној заштити (6,9%) и Саобраћају и складиштењу (5,6%).

У односу на први квартал 2022. године, у Војводини је запосленост највише порасла у сектору Рударство (за 17,5% мг), потом у сектору Информисање и комуникације (12,4% мг), Финансијске делатности и делатност осигурања (10,6%), Пословање некретнинама (9,1% мг), Уметност, забава и рекреација (9,0% мг) и сектору Стручне, научне и техничке делатности (8,0% мг), док је највише смањена у сектору Пољопривреда, шумарство и рибарство (за 3,7% мг).

ПРИВРЕДНА КОМОРА ВОЈВОДИНЕ

Број регистровано запослених у Војводини према секторима делатности, први квартал 2023. године

Највећи међугодишњи раст запослености у Војводини је у првом кварталу 2023. године забележен у сектору Рударство (за 17,5%), потом следи раст запослености у сектору Информисање и комуникације (12,4%), Финансијске делатности и делатност осигурања (10,6%), Пословање некретнинама (9,1%) и Уметност, забава и рекреација (9,0%).

Запосленост је међугодишње у Војводини највише смањена у секторима Пољопривреда, шумарство и рибарство (за 3,7%) и Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (за 3,6%).

Међугодишња стопе раста запослености по секторима делатности у Војводини, први квартал 2023. године (у %)

Према Анкети о радној снази РЗС-а за **2022. годину, стопа запослености у Републици Србији износи 50,3%** и у поређењу са 2021. годином повећана је за 1,7 п.п.

У Војводини стопа запослености у 2022. години износи 50,4% и у поређењу са претходном годином повећана је за 1,1 п.п.

Х. НЕЗАПОСЛЕНОСТ

На крају марта 2023. године, у Републици Србији је према евиденцији НСЗ било 424.747 активно незапослених лица, што је за 10,3% мање у односу на март 2022. године. У Војводини је регистровано 86.625 активно незапослених лица, за 10,4% мање у односу на март прошле године.

Према групама занимања незапослених лица, на крају марта 2023. године у Србији је највећи број незапослених лица припадао групама: Економисти, Обрађивачи метала и Трговци. С друге стране, групе занимања са највећим бројем пријављених потреба за запошљавањем у Србији су Информатичари и статистичари и Грађевинари.

По општинама АП Војводине, највећи удео незапослених је евидентиран у Граду Новом Саду (13,3%), а најмањи у општини Сремски Карловци (0,3%).

У структури активно незапослених лица Војводине на крају марта 2023. године, 53,9% чине жене, а 46,1% мушкарци.

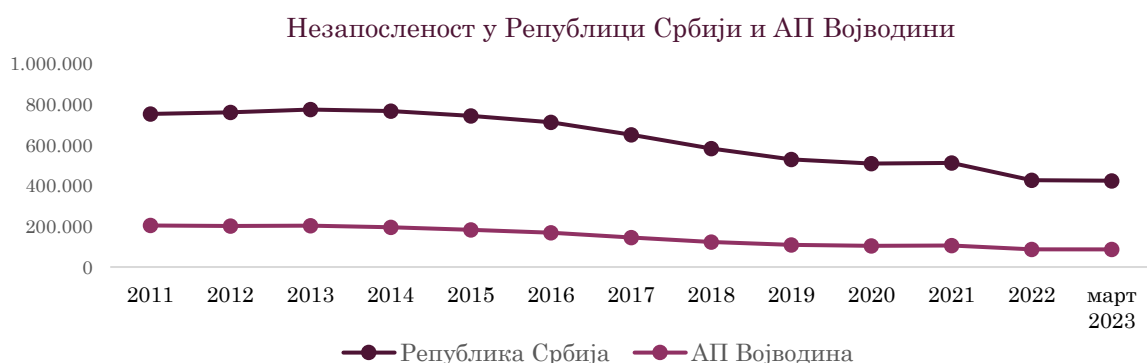
У укупном броју активно незапослених лица Војводине, највише је оних са I степеном стручне спреме (39,0%), а најмање оних који поседују VIII степен стручне спреме (0,04%).

Према подацима Националне службе за запошљавање (НСЗ), од 2015. године приметан је тренд смањења незапослености како на нивоу Републике Србије, тако и посматрано на нивоу Војводине. **У марту 2023. године забележена је мања незапосленост у односу на март прошле године.**

У Републици Србији је на крају марта 2023. године на евиденцији НСЗ-а било 424.747 активно незапослених лица, што је за 48.826 лица, односно за 10,3% мање у односу на март 2022. године, што је и уједно нови најнижи ниво откад постоје статистички упоредиви подаци. Посматрано према регионима, највећи број незапослених лица је у марту 2023. регистрован у Региону Шумадије и Западне Србије (150.001), а најмањи у Београдском региону (49.526).

У Војводини је на крају марта 2023. регистровано 86.625 активно незапослених лица, што је за 10.093 лица, односно за 10,4% мање у односу на март прошле године.

Посматрано према групама занимања незапослених лица, **на крају марта 2023. године у Србији највећи број незапослених лица припадао је групи Економисти (6,7% укупно незапослених), следе Обрађивачи метала (4,9% незапослених) и Трговци (4,6%).**

С друге стране, **групе занимања са највећим бројем пријављених потреба за запошљавањем у Србији су, на крају марта 2023, према евиденцији НСЗ-а, Информатичари и статистичари, а следе Грађевинари.** Пријављене потребе послодаваца за запошљавањем убрзале су међугодишњи раст на око 8 хиљада у марту (са око 2 хиљаде у фебруару).

Групе занимања са највећим бројем незапослених у Србији, март 2023. године

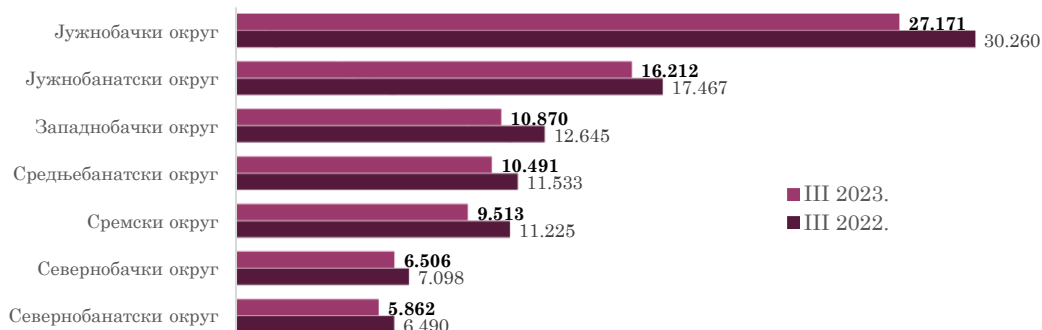

Групе занимања са највећим бројем пријављених потреба за запошљавањем у Србији, март 2023. године

Незапосленост је у марту 2023. године међугодишње смањена у сваком округу АП Војводине појединачно посматрано. Највеће међугодишње смањење незапослености забележено је у Сремском округу (-15,3% мг). Потом следи Западнобачки округ, где је незапосленост међугодишње смањена за 14,0%, затим Јужнобачки округ (-10,2% мг), Севернобанатски округ (-9,7% мг), Средњебанатски округ (-9,0% мг), Севернобачки округ (-8,3% мг) и Јужнобанатски округ (-7,2% мг).

Просечан број активно незапослених лица према окрузима АП Војводине

Посматрано према општинама АП Војводине, највећи број незапослених је регистрован у Граду Новом Саду (13,3% од укупног броја незапослених у Војводини), а најмањи у општини Сремски Карловци (0,3%).

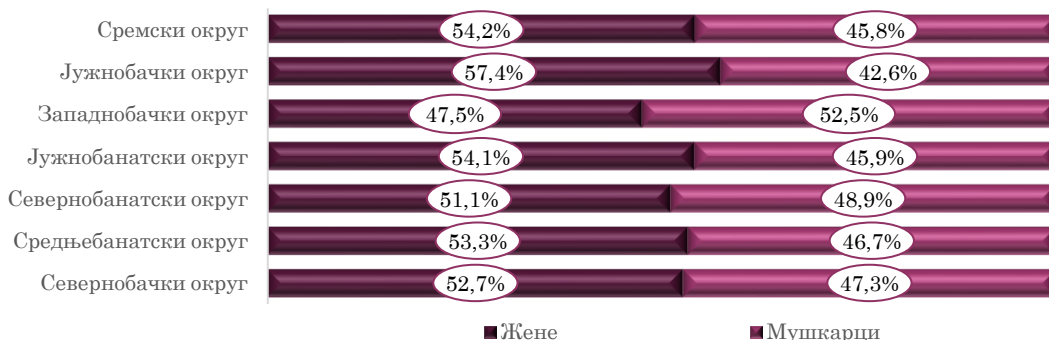
Општине са најмањим и највећим бројем незапослених лица по окрузима АП Војводине, март 2023. године

Округ	Укупно	Општина са најмањим бројем незапослених лица у округу	Општина са највећим бројем незапослених лица у округу
АП Војводина	86.625	-	-
Севернобанатски	5.862	Ада (443)	Кикинда (2.285)
Севернобачки	6.506	Мали Иђош (1.410)	Суботица (3.565)
Сремски	9.513	Пећинци (508)	Ср. Митровица (2.241)
Средњебанатски	10.491	Нова Црња (1.004)	Зрењанин (5.228)
Западнобачки	10.870	Оџаци (1.570)	Сомбор (4.629)
Јужнобанатски	16.212	Опово (663)	Панчево (5.104)
Јужнобачки	27.171	Ср. Карловци (270)	Нови Сад (11.560)

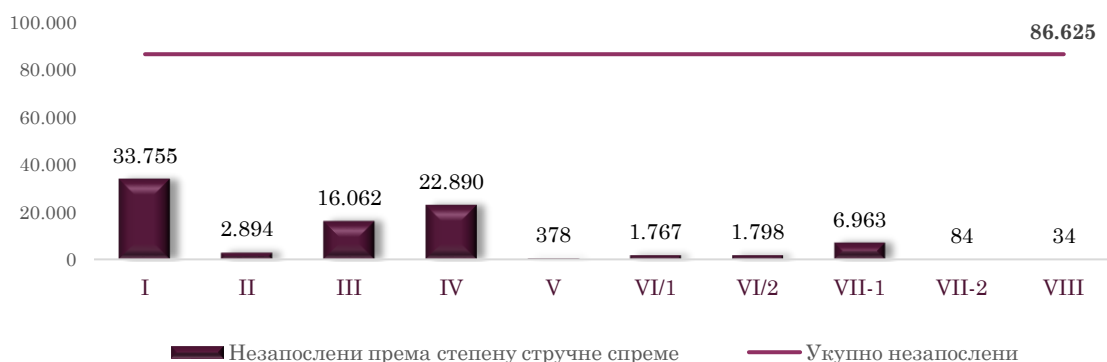
Посматрано према полу, у структури активно незапослених лица АП Војводине, у марту 2023, **53,9% чине жене**, а **46,1% мушкарци**. У свим окрузима АП Војводине приближно је уједначена структура незапослених лица посматрано према полу.

Структура незапослених лица према полу и окрузима АП Војводине, март 2023. године

Посматрано према степену стручне спреме, највеће учешће у укупном броју активно незапослених лица Војводине чине лица **I степена стручне спреме (39,0%)**, а најмање учешће заузимају лица **VIII степена стручне спреме (0,04%)**.

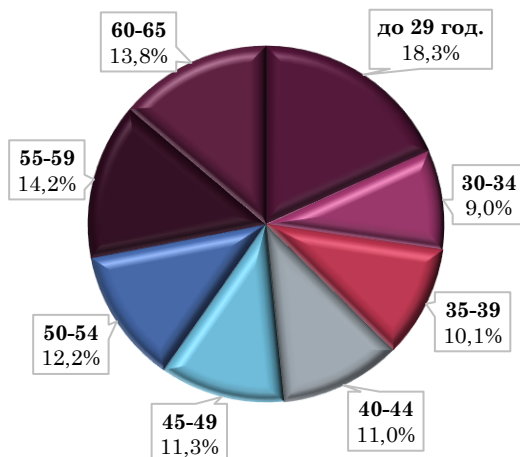
Незапослена лица према степену стручне спреме у Војводини, март 2023. године

Посматрано према старосној структури, у Војводини, према подацима за март 2023. године, **18,3% активно незапослених лица чине млади до 29 година старости**. У групи старости 30-39 година, активно тражи запослење **19,1% незапослених**. **Незапослена лица која теже налазе запослење или на њега чекају дуже су у групи старости 50-65 година** и они **чине 40,3% укупног броја незапослених**.

Незапослена лица према старости у Војводини,
март 2023. године

Посматрано према трајању незапослености, на крају марта 2023. године, у Војводини је 39,1% активно незапослених лица на посао чекало годину дана или краће, док је преосталих **60,9% на посао чекало дуже од годину дана.**

Према Анкети о радној снази РЗС-а, **стопа незапослености у Републици Србији у 2022. години износи 9,4%** и у поређењу 2021. годином нижа је за 1,6 п.п.

Корелација стопе незапослености и степена развијености региона веома је висока, па у складу с тим, **Регион Шумадије и Западне Србије бележи највишу стопу незапослености од 10,4%** у 2022. години, наспрот **Београдском региону где је стопа незапослености најнижа (7,8%).**

У Војводини стопа незапослености у 2022. години износи 8,2% и у поређењу са претходном годином нижа је за 1,3 п.п. Стопа незапослености младих (старости 15-24 године) у Војводини у посматраном периоду износила је 21,1%, што је за 2,1 п.п. мање у односу на 2021. када је износила 23,2%.

XI. ЗАРАДЕ

Просечна бруто зарада у Републици Србији је за период јануар - фебруар 2023. године износила 113.217 динара, а просечна нето зарада износила је 82.062 динара. У односу на исти период претходне године, забележен је раст бруто и нето зараде за 16,0% номинално, односно 0,1% реално.

Највиша просечна зарада у Србији је у посматраном периоду забележена у области Рачунарско програмирање, консултантске и с тим повезане делатности, у износу од 342.341 динар бруто, односно 251.685 динара нето.

У Војводини просечна бруто зарада је у прва два месеца 2023. године износила 107.864 динара, а просечна нето зарада 78.096 динара. У односу на исти период 2022. године, забележен је номинални раст просечне бруто зараде за 16,0%, односно нето зараде за 15,9%.

Највишу просечну нето зараду у периоду јануар - фебруар 2023. бележи Јужнобачки округ, док је најнижа просечна нето зарада присутна у Западнобачком округу.

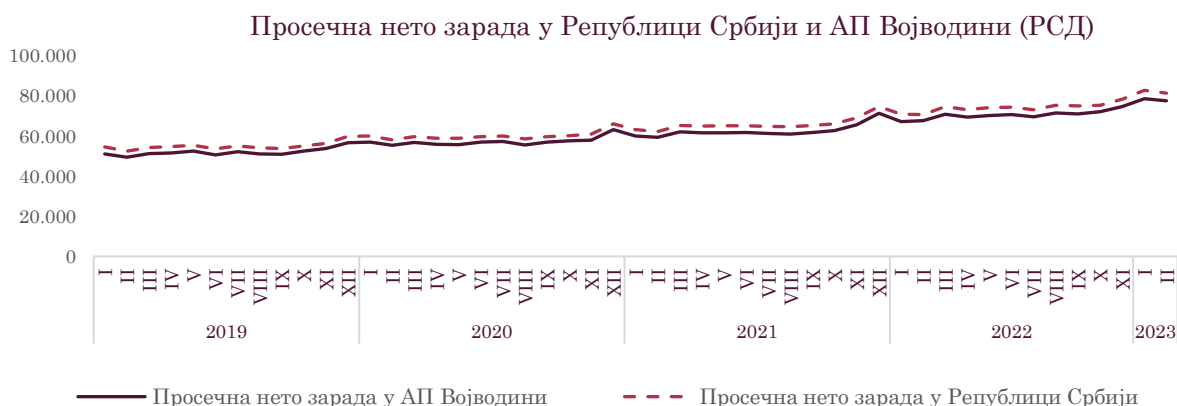

Највишу просечну нето зараду у посматраном периоду има Град Нови Сад, док је најнижа просечна нето зарада забележена у Малом Иђошу.

Просечна бруто зарада у Републици Србији је у фебруару 2023. године износила 112.212 динара, док је просечна нето зарада износила 81.359 динара. У поређењу са истим месецом претходне године, просечне бруто и нето зараде за фебруар 2023. године номинално су веће за 15,2%, а реално су мање за 0,8%. У односу на претходни месец, бруто и нето просечне зараде у Србији забележиле су номинални пад од 1,8% и 1,7%, респективно, односно реални пад од 3,2% и 3,1%. Медијална нето зарада за фебруар 2023. године износила је 62.239 динара, што значи да је 50% запослених остварило зараду до наведеног износа.

У АП Војводини је у фебруару 2023. године просечна бруто зарада износила 107.090 динара (за 4,6% мање од републичког просека), а просечна нето зарада 77.602 динара (такође за 4,6% мање од републичког просека). У поређењу са претходним месецом, просечна бруто зарада је мања за 1,4%, а нето зарада за 1,3%. У поређењу са истим месецом претходне године, просечна бруто и нето зарада у АП Војводини је у фебруару текуће године номинално већа за 14,8%.

Просечна бруто зарада у Републици Србији је за период јануар - фебруар 2023. године износила 113.217 динара, док је просечна нето зарада износила 82.062 динара. Раст бруто и нето зарада у периоду јануар - фебруар 2023. године, у односу на исти период 2022. године, износио је 16,0% номинално, односно 0,1% реално. Раст зарада био је вођен бржим растом зарада у приватном сектору (18,3%), него у јавном сектору (11,3%).

Посматрано по областима делатности, у Републици Србији је у прва два месеца 2023. године највиша просечна нето зарада забележена у области Рачунарско програмирање, консултантске и с тим повезане делатности, у износу од 251.685 динара, која је у односу на исти период 2022. забележила повећање од 20.733 динара или 9,0% мг. У свим областима делатности из групе првих десет по висини зараде је у периоду јануар - фебруар 2023. године, у односу на исти период претходне године, повећана просечна нето зарада. Најнижа просечна нето зарада у периоду јануар - фебруар 2023. године забележена је у области Делатност припремања и послуживања хране и пића у износу од 45.768 динара, која је међугодишње повећана за 5.809 динара или 14,5%.

Највише просечне зараде у Републици Србији, по областима делатности, јануар - фебруар 2023. године (у РСД)

Области делатности	Бруто зараде	Нето зараде
Рачунарско програмирање, консултантске и с тим повезане делатности	342.341	251.685
Експлоатација сирове нафте и природног гаса	258.675	190.765
Ваздушни саобраћај	240.836	178.056
Научно истраживање и развој	234.220	170.069
Производња кокса и деривата нафте	223.081	164.128

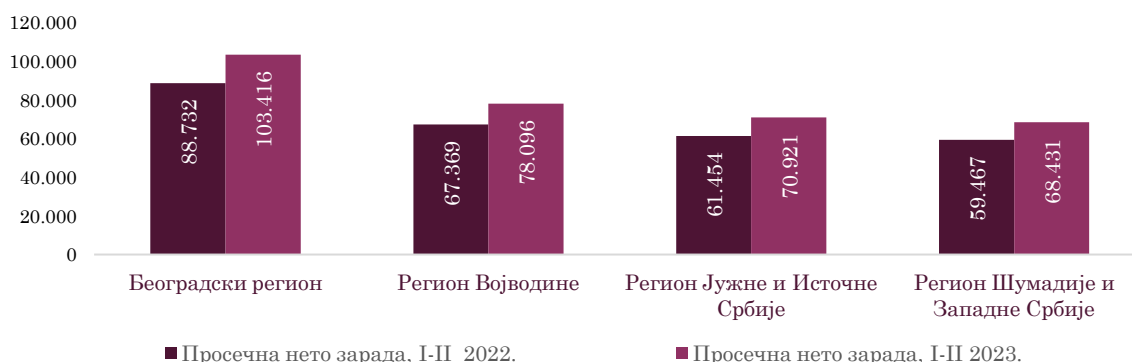
Најниже просечне зараде у Републици Србији, по областима делатности, јануар - фебруар 2023. године (у РСД)

Области делатности	Бруто зараде	Нето зараде
Делатност припремања и послуживања хране и пића	63.033	45.768
Остале личне услужне делатности	64.155	46.061
Прерада дрвета и производи од дрвета, плуте, сламе и прућа, осим намештаја	65.913	48.097
Поправка рачунара и предмета за личну употребу и употребу у домаћинству	69.183	49.497
Производња одевних предмета	70.314	51.382

Просечне нето зараде забележиле су номинални раст у прва два месеца 2023. године у односу на исти период 2022. године, како на нивоу целе земље, тако и на нивоу сваког региона Републике Србије појединачно посматрано. **Највећи међугодишњи раст просечне нето зараде у периоду јануар - фебруар 2023. евидентиран је у Београдском региону (од 16,5%), а најмањи међугодишњи раст имала је просечна нето зарада Региона Шумадије и Западне Србије (од 15,1%).**

У периоду јануар - фебруар 2023. године, **једино је Београдски регион имао већу просечну нето зараду од републичког просека**, за 21.354 динара, односно 26,0%. Најизраженији м.г. раст просечних нето зарада имао је Београдски регион (16,5%), за којим следи Регион Војводине (15,9%), при чему је и у осталим регионима тај раст износио преко 15%.

Просечна нето зарада по регионима Републике Србије

У АП Војводини је просечна бруто зарада обрачуната у периоду јануар - фебруар 2023. године износила 107.864 динара (за 4,7% мање од републичког просека), а просечна нето зарада 78.096 динара (за 4,8% мање од републичког

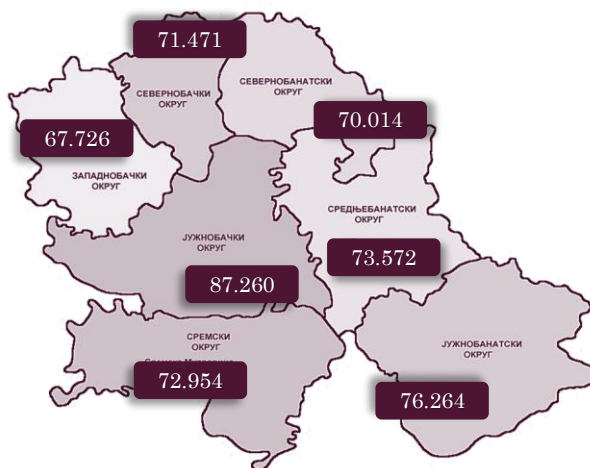

просека). У поређењу са истим периодом 2022. године, просечна бруто зарада у АП Војводини номинално је већа за 16,0%, а нето зарада за 15,9%.

Посматрано по окрузима АП Војводине, највишу просечну нето зараду у прва два месеца 2023. године бележи Јужнобачки округ, у износу од 87.260 динара, док је најнижа просечна нето зарада присутна у Западнобачком округу, у износу од 67.726 динара.

У прва два месеца 2023. године, у свим окрузима АП Војводине је забележен међугодишњи раст просечне нето зараде, а највећи раст је забележен у Јужнобачком округу, од 16,5% мг. Једино Јужнобачки округ у посматраном периоду бележи нето зараду вишу од војвођанског просека (за 9.164 динара или 11,7%).

Просечна нето зарада по окрузима АП Војводине, јануар - фебруар 2023. године

Посматрано по општинама АП Војводине, у периоду јануар - фебруар 2023. године највишу просечну нето зараду има Град Нови Сад, у износу од 97.037 динара и уједно за 24,3% већу од војвођанског просека, док је најнижа просечна нето зарада забележена у Малим Иђошима, у износу од 61.218 динара, која је за 21,6% нижа од војвођанског просека за исти период.

Пет општина са највишом просечном нето зарадом у периоду I-II 2023. (РСД)

Пет општина са најнижом просечном нето зарадом у периоду I-II 2023. (РСД)

Куповна моћ становништва у Србији, мерена односном просечне односно минималне потрошачке корпе и просечне нето зараде, је у фебруару ове године благо смањена у односу на фебруар прошле године, док је и у односу на јануар 2023. године благо смањена. Наиме, у фебруару 2023. године је за покриће просечне потрошачке корпе у Србији било потребно издвојити 1,19 просечних нето зарада (у

фeбруару 2022. 1,16), а за покриће минималне потрошачке корпе 0,62 просечне нето зараде (у фебруару 2022. 0,60). У јануару 2023. године је за покриће просечне потрошачке корпе било довољно 1,15 просечних нето зарада, а за покриће минималне потрошачке корпе 0,60 просечних нето зарада.

Однос нето зараде и потрошачке корпе (у %)

Посматрано по градовима, само у Београду је просечна нето зарада у фебруару 2023. била довољна за покриће просечне потрошачке корпе (куповна моћ 0,98). У осталим градовима који се статистички прате, просечна месечна нето зарада је покрила минималну потрошачку корпу, а није била довољна за покриће просечне потрошачке корпе. Куповну моћ изнад просека Републике су у фебруару, осим Београда, имали и Нови Сад (1,11), Ниш (1,15) и Крагујевац (1,18).

Према пројекцији НБС, у 2023. години очекује се наставак раста зарада, али споријим темпом у односу на претходну годину, чему ће допринети и раст минималне цене рада за 14,3%. Успоравање инфлације, односно смиривање раста потрошачких цена треба да допринесе већем реалном расту бруто и нето зарада.

ИЗВОР ПОДАТАКА

1. Републички завод за статистику Републике Србије, <https://www.stat.gov.rs/sr-Cyrl/>;
2. Народна банка Србије, https://www.nbs.rs/sr_RS/indeks/;
3. Министарство финансија Републике Србије, <https://www.mfin.gov.rs/tip-dokumenta/makroekonomski-podaci/>;
4. Национална служба за запошљавање, http://www.nsz.gov.rs/live/dokumenti/statisti_ki_bilteni_nsz.cid667/;
5. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Србије, <http://www.minpolj.gov.rs/>;
6. Републички хидрометеоролошки завод Србије, <http://www.hidmet.gov.rs/>;
7. Жита Србије, <https://www.zitasrbije.rs/>;
8. Продуктна берза Нови Сад, <https://www.proberza.co.rs/>;
9. Индустијско биље Нови Сад, <http://www.indbilje.co.rs/contact/>;
10. Пољопривредне саветодавне и стручне службе Србије, <https://www.psss.rs/>.

